

پیش قراولان جهاد تبیین

صادق

وفات حضرت ام البنین (س)
روز تکریم مادران و همسران شهدا را گرامی می‌داریم

هفته‌نامه | سیاسی، فرهنگی و اجتماعی | سال بیست و چهارم | شماره ۱۲۱۵ | دوشنبه ۱۰ آذر ۱۴۰۴ | ۱۰ جمادی‌الثانی ۱۴۴۷ | اول دسامبر ۲۰۲۵ | ۱۶ صفحه

علی قاسمی

۲
نگاه

قیمت سوم بنزین

علی حیدری علی آبادی

۳
دیدگاه

وقتی پهیادها فکر می‌کنند!

۱۱
خرد

پرچمدار اقتدار ایران

مصطفی قربانی

فرمانده کل سپاه

بسیجیان

همیشه پای کار

مردم هستند

معاون سیاسی سپاه

سپاه و بسیج

در کنار

دولت‌ها هستند

۱۵
پاسدار

۱۵
پاسدار

روایت فتح و امید

علی حیدری

سردبیر

همزمان با هفته بسیج، رهبر معظم انقلاب اسلامی در سخنانی تلویزیونی بار دیگر صحنه‌ای از همبستگی ملی و امید جمعی را به تصویر کشیدند و با تأکید بر ضرورت تقویت و استمرار قدرتمندانه بسیج در نسل‌های پی‌درپی به‌عنوان «یک ثروت بزرگ، حرکت همگانی و عامل افزایش قدرت ملی»، ناکامی آمریکا و رژیم صهیونی را در تحقق اهداف‌شان از حمله به ایران، نشانه شکست بدون تردید آنها خواندند و با بیان چند توصیه به ملت ایران، همه مردم و جناح‌های سیاسی را به حفظ و تقویت اتحاد ملی فراخواندند.

بیانات رهبر حکیم انقلاب اسلامی نه تنها بازتابی از مقاومت جانانه ملت ایران در برابر تجاوز رژیم صهیونی و آمریکا بود، بلکه روایت دیگری از فتح‌الفتوح ملت بزرگ ایران در جنگ ۱۲ روزه را بازنمایی کرد.

رهبر فرزانه انقلاب در این سخنرانی، با تأکید بر نقش بسیج به

منزله یک سرمایه عظیم ملی، بسیج را نه صرفاً یک سازمان نظامی، بلکه یک جریان اجتماعی و فرهنگی معرفی کردند؛ جریانی که در عرصه‌های علمی، اقتصادی، ورزشی و حتی در میدان‌های خدمت‌رسانی، چهره‌ای پرانرژی و امیدآفرین دارد. این نگاه، بسیج را به یک مفهوم فراگیر بدل می‌کند؛ مفهومی که هر فرد متعهد و پرغیرت ایرانی می‌تواند در آن جای گیرد.

اما نقطه کانونی رهنمودهای معظم‌له، تبیین دوباره جنگ ۱۲ روزه بود؛ نبردی که به تعبیر رهبری، شکست قطعی آمریکا و رژیم صهیونی را رقم زد. آنان با تمام توان و تجهیزات پیشرفته وارد میدان شدند، اما ناکام و شکست خورده با دست خالی بازگشتند. این روایت، بیش از آنکه یک گزارش نظامی باشد، یک پیام سیاسی و اجتماعی است: ملت ایران توانست در برابر فشارهای سنگین، نه تنها ایستادگی کند؛ بلکه اتحاد ملی را تقویت کرده و در برابر چشم‌جهانیان به منصفه‌ظهور برساند. واقعیت این است که در این جنگ، دشمنان به دنبال ایجاد شکاف میان مردم و نظام بودند؛ طراحی

۲۰ ساله‌ای که قرار بود ملت را علیه حاکمیت تحریک کند، اما نتیجه برعکس شد. حتی کسانی که زاویه‌ای با نظام داشتند، در کنار آن ایستادند و یکپارچگی ملی شکل گرفت. این اتحاد، به تعبیر امام خامنه‌ای، بزرگ‌ترین دستاورد جنگ ۱۲ روزه بود؛ دستاوردی که فراتر از پیروزی نظامی، به معنای تثبیت اراده ملی است.

رهبر معظم انقلاب با صراحت گفتند که جمهوری اسلامی در این نبرد نشان داد کانون قدرت و اراده است؛ بی‌واهمه از هیاهوها، تصمیم گرفت و ایستاد. هرچند خسارت‌هایی در جنگ به ملت و کشور وارد شد، اما هزینه‌های دشمن به‌مراتب سنگین‌تر بود. آمریکا و رژیم صهیونی هم نه تنها به اهداف خود نرسیدند، بلکه با بی‌آبرویی و بدنامی جهانی مواجه شدند.

سخنان مهم و راهبردی رهبر حکیم انقلاب، در فضای رسانه‌ای داخلی و خارجی، بار دیگر جایگاه ایران را به منزله محور مقاومت برجسته کرد. این یعنی آنچه در ایران آغاز شد، اکنون به یک جریان جهانی بدل شده است.

از سوی دیگر، توصیه‌های پایانی ایشان نیز رنگ و بوی امید داشت. تأکید بر اتحاد ملی، حمایت از دولت خدمتگزار، و پرهیز از اسراف، سه محور کلیدی بود که نشان می‌دهد نگاه رهبری تنها به عرصه سیاسی و نظامی محدود نیست، بلکه به زندگی روزمره مردم نیز گره خورده است. ایشان اسراف را یکی از خطرهای بزرگ برای خانواده‌ها و کشور دانستند و بر ضرورت اصلاح این رفتار تأکید کردند؛ توصیه‌ای که در کنار پیام‌های کلان سیاسی، به بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی نیز اشاره دارد.

این سخنرانی بیش از هر چیز، روایت فتح و پیروزی بود؛ پیروزی‌ای که نه در میدان جنگ، بلکه در میدان اراده و اتحاد ملی رقم خورد. رهبر فرزانه انقلاب با زبان ساده و صریح، تصویر کردند که چگونه ملت ایران توانست در برابر فشارهای سنگین جهانی، سربلند بیرون آید. این روایت، امید را در دل‌ها زنده کرد و نشان داد که آینده ایران، با اتکا به همین اتحاد و مقاومت، روشن‌تر از همیشه خواهد بود.

نیم نگاه

هزینه برای هیچ

رضا صارمی‌راد

کارشناس مسائل بین‌الملل

سرانجام مذاکرات مخفی «دیمتریف» نماینده روسیه و «ویتکاف» نماینده آمریکا بعد از نزدیک سه ماه نتیجه داد و روز ۲۸ آبان ماه طرح ۲۸ ماده‌ای توافق صلح اوکراین و روسیه اعلام شد. این طرح که یک پیشنهاد آمریکایی برای حل مناقشه توصیف شده است، امتیازات گسترده‌ای به مسکو می‌دهد. براساس این طرح اوکراین موظف به عقب‌نشینی نیروهایش از منطقه دونباس است؛ بعد از خروج اوکراینی‌ها از دونتسک، منطقه دونباس به یک منطقه حائل تبدیل شود که خالی از حضور نیروهای اوکراینی است و در ادامه در این منطقه به عنوان یک منطقه خودمختار انتخابات برگزار شود که با توجه به اینکه بیشتر اهالی آن روس هستند، از حالا می‌توان نتیجه انتخابات را پیش‌بینی کرد. خطوط جنگی در اطراف شهرهای خرسون و زاپوریژیا هم منجمد باقی می‌ماند که در واقع مرزهای روسیه را گسترش می‌دهد. در ادامه این طرح آمده است، تعداد نیروهای مسلح اوکراین به ششصد هزار نفر باید کاهش یابد و قانون اساسی اوکراین تغییر یابد و در آن عدم عضویت در ناتو ذکر شود؛ ناتو هم متعهد شود که نیروهای خود را در اوکراین مستقر نمی‌کند.

باید ظرف صد روز انتخابات در اوکراین برگزار و دولت جدید مستقر گردد و صد میلیارد دلار از دارایی‌های روسیه که مسدود شده‌اند، صرف بازسازی اوکراین شود. البته اروپا هم باید متعهد شود که صد میلیارد دلار دیگر را جداگانه بابت هزینه بازسازی اوکراین بپردازد، تحریم‌های روسیه هم به تدریج کاهش می‌یابد و روسیه مجدداً به گروه هشت اقتصادی می‌پیوندد! ایالات متحده تضمین امنیتی به کی‌یف می‌دهد که شامل پاسخ نظامی هماهنگ و قاطع در صورت حمله مجدد روسیه است. در سایر بندهای این طرح هم آمده است، تمام غیرنظامیان اسیر شده باید آزاد شوند و امکان مذاکره اوکراین برای عضویت در اتحادیه اروپا با وجود مخالفت مجارستان فراهم شود؛ در این طرح آمده است، نظارت بر اجرای توافق از سوی یک شورای صلح به ریاست ترامپ انجام می‌گیرد. این طرح با واکنش‌های گوناگونی روبه‌رو شد. زلنسکی این طرح را دیدگاه آمریکا خواند و گفت اوکراین به صلح واقعی و باشکوه نیاز دارد؛ رهبران اروپایی هم نگرانی خود را از تغییر مرزها و محدودیت‌های پیشنهادی برای ارتش اوکراین ابراز کرده‌اند.

ولادیمیر پوتین این طرح را پایه‌ای برای یک توافق نهایی دانست؛ اما گفت روسیه حاضر به مذاکره با دولتی که ریاست آن با زلنسکی باشد، نیست. حال باید دید ترامپ چرا سراغ این طرح رفته است؟! ترامپ در آستانه یک سالگی به قدرت رسیدنش است و به وعده خود مبنی بر اتمام جنگ روسیه و اوکراین در چند روز عمل نکرده است و این می‌تواند بر نتایج کنگره انتخابات کنگره در سال ۲۰۲۶ اثر بگذارد. همچنین با توجه به پیشروی‌های دائم و مستمر روسیه، آمریکا به نوعی می‌خواهد از شکست کامل غربی‌ها در نبرد نظامی جلوگیری کند؛ در کنار این موارد فساد شدید در درون دولت اوکراین که کمک‌های مالی کشورهای غربی را می‌بلعد، مزید بر علت شده است که آمریکا اعلام کند حاضر نیست در جایی هزینه کند که هیچ دستاوردی برای او ندارد.

قیمت سوم بنزین

نگاهی به مصوبه بنزینی دولت؛ دلایل، چرایی و الزامات اجرایی

خودرویی و در کجاسوخت‌گیری کرده است؛ اما دربارۀ حدود ۵۳ میلیون لیتر سوخت‌گیری با کارت اضطراری، این اطلاعات مشخص نیست و ممکن است زمینه جابجاق سوخت فراهم شود. حذف یا حداقلی شدن استفاده از کارت جایگاه به شفافیت موضوع بهتر کمک می‌کند تا روند کار بهتر کنترل، نظارت و پایش شود. پس یکی از دلایل قیمت ۵۰۰۰ هزارتومانی باکارت جایگاه، حداکثر کردن استفاده از کارت هوشمند شخصی و به حداقل رساندن استفاده از کارت اضطراری جایگاه‌هاست. این موضوع در قانون بودجه سال‌های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ نیز مورد تأکید مجلس قرار گرفته بود؛ به‌گونه‌ای که سهم کارت اضطراری باید به ۱۰ و ۵ درصد کاهش می‌یافت، اما اکنون به ۴۰ درصد رسیده است. چون افزایش ۲ هزار تومانی قیمت بنزین، در شرایطی که نرخ واقعی بنزین از این میزان بالاتر است، می‌تواند تا حدی تشویق‌کننده در استفاده از کارت شخصی باشد؛ مثلاً اگر قیمت بنزین به ۳ هزار یا ۵ هزار تومان برسد، ممکن است مردم بیشتر به استفاده از کارت سوخت خود ترغیب شوند. گفتنی است، خودروهایی که سهمیه‌های ماهانه و غیرسهمیه‌ای دارند، با استفاده از کارت خود، عملاً تا ۷۵ درصد نیازی به کارت‌های اضطراری پیدا نمی‌کنند و می‌توانند نیاز خود را با سهمیه‌های موجود تأمین کنند. پس هدف نهایی این تغییرات، ترغیب مردم به استفاده از کارت‌های شخصی و کاهش استفاده از کارت‌های اضطراری است.

یکی از مشکلات به جا مانده از قبل، نبود سرعت عمل در صدور کارت سوخت است که باید تدابیر لازم برای صدور کارت سوخت شخصی در نظر گرفته شود و زمان صدور و تحویل با همکاری فراجا به یک هفته کاهش یابد. هر چند این موضوع هیچ ارتباطی با افزایش قیمت یا کاهش سهمیه بنزین ندارد؛ اما مردم به هیچ عنوان نگران و دغدغه صدور کارت نداشته باشند، حتماً این طرح زمانبندی اجرایی رعایت شود تا توزیع کارت سوخت به وسیله فراجا به سرعت انجام گیرد.

بر اساس مصوبه دولت، مقرر شده روزانه دو میلیون لیتر فرآورده سوختی به مردم منطقه سیستان واکذار شود که این میزان با نظر استان و در قالب طرح «رزاق» اجرایی شود. این طرح با هدف مقابله با خروج غیرقانونی سرمایه کشور، جلوگیری از حوادث جاده‌ای و قانونمند کردن فروش سوخت در نقاط مرزی به اجرا درآمده تا از این طریق ضمن ساماندهی مرز، اشتغال پایدار برای مرزنشینان ایجاد شود. با اجرای کامل طرح رزاق (طرح ساماندهی سوخت) و واگذاری روزانه دو میلیون لیتر فرآورده

تولید و واردات خودروهای کم‌مصرف است. میانگین مصرف خودروهای ایران ۱۱ لیتر در ۱۰۰ کیلومتر است؛ درحالی‌که در ترکیه ۸ لیتر است و بسیاری از کشورها افزون بر برقی کردن، سیاست‌گذاری مصرف سوخت در ۱۰۰ کیلومتر را تا ۵ لیتر دنبال می‌کنند. موتورهای خودروهای ایران دو، سه دهه است که در ایران تولید می‌شوند و بسیار پرمصرف هستند و سرمایه‌گذاری روی آنها فایده ندارد و باید موتورهای به‌روز طراحی و تولید شوند. از سوی دیگر هم باید خودروهای کم‌مصرف خارجی با قیمت پایین وارد شود، اما متأسفانه در این بخش کمتر کار شده است.

اگر چه دریند ۵ ابداعیه تغییر قیمت‌ها آمده است: «به منظور متنوع‌سازی سبد سوخت ناوگان حمل و نقل و کاهش انتشار آلاینده‌ها با استفاده از سوخت پاک CNG، وزارت نفت (شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران) مکلف است در چارچوب مصوبه شورای اقتصاد نسبت به تبدیل خودروهای بنزینی به دوگانه‌سوز اقدام نماید.» این هم یک اقدام بجا و قابل عملیاتی شدن است که دولت در این بند همکاری‌های لازم را انجام دهد تا امکان استفاده از الپی‌جی در خودروها را ایجاد کنیم. چون هم‌اکنون الپی‌جی که سوختی بسیار پاک است، به قیمت هر لیتر ۲۷ سنت صادر می‌کنیم و هر لیتر بنزین را ۶۷ سنت وارد می‌کنیم. علاوه بر آلودگی به قیمت سه برابر واردات بنزین صورت می‌گیرد. بنا به اظهار نظر «ویس کرمی» مدیرعامل شرکت پخش فرآورده‌های نفتی در حوزه CNG ظرفیت بالایی در کشور وجود دارد «در حال حاضر ۱۶ میلیون مترمکعب ظرفیت استفاده نشده داریم و جایگاه‌های موجود توان عرضه روزانه ۳۵ میلیون مترمکعب را دارند. کشور دارای ۳/۴ میلیون دستگاه خودروی دوگانه‌سوز است و طرح‌هایی برای افزایش استفاده از CNG در حال اجراست. حتی امکان تبدیل رایگان خودروهای شخصی به CNG فراهم شده است. هدف، افزایش سهم CNG در سبد حمل‌ونقل است، همچنین آلودگی آن از بنزین فعلی کمتر است.»

کارت سوخت و میزان سهمیه با مطالعه بوده است؛ اما طبق آمارها از مجموع ۱۳۳ میلیون لیتر بنزینی که روزانه از ابتدای سال ۱۴۰۴ توزیع شده، ۴۰ درصد آن (حدود ۵۳ میلیون لیتر) با کارت اضطراری جایگاه‌ها مصرف می‌شود. این یعنی روزانه ۵۳ میلیون لیتر با کارت اضطراری سوخت‌گیری می‌شود، در حالی که مردم می‌توانند از کارت شخصی خود استفاده کنند. زمانی که صاحبان خودرو از کارت شخصی استفاده می‌کنند، مشخص است چه فردی، با چه

علی قاسمی

تحلیل‌گر ارشد اقتصادی

با مصوبه دولت و ابلاغ معاون اول رئیس‌جمهور، از نیمه دوم آذر سوخت‌گیری خودروها با کارت سوخت اضطراری جایگاه‌ها با قیمت ۵۰۰۰ تومان، معادل حداقل ۱۰ درصد قیمت خرید بنزین از پالایشگاه‌ها محاسبه خواهد شد و میزان سهمیه بنزین نرخ‌های اول و دوم خودروها (۱۵۰۰ و ۳۰۰۰ تومانی) برای خودروهای شخصی بدون تغییر باقی می‌ماند. مضاف بر این، از نیمه دوم آذرماه ۱۴۰۴ سهمیه نرخ‌های اول و دوم بنزین خودروهای با پلاک دولتی (به جز آمبولانس)، خودروهای مناطق آزاد و ویژه اقتصادی، خودروهای خارجی وارداتی و خودروهای نوشماره داخلی، حذف می‌شود. همچنین اشخاص حقیقی مالک خودروهای سواری شخصی بنزین‌سوز که بیش از یک خودرو دارند، تنها برای یکی از خودروهای واجد سهمیه بنزین تخصیص پیدا می‌کند. میزان سهمیه با نرخ دوم خودروهای دوگانه‌سوز از ابتدای بهمن ۱۴۰۴ به نصف کاهش می‌یابد. البته مصوبه بندهای دیگری علاوه بر قیمت و سهمیه دارد که بیشتر به سیاست‌گذاری‌ها بر می‌گردد. به دلیل ناترازی انرژی، وابستگی به خارج و ارزبری لاجرم باید اصلاح قیمتی صورت می‌گرفت، اما آنچه در این مرحله نیاز است صورت گیرد، کاربست برخی از ملاحظات است که نباید نادیده گرفته شود.

درباره رشد مصرف بنزین و راهکارهای کنترل آن تحلیل‌های زیادی وجود دارد، رشد مصرف بنزین به یکباره رخ نداده و حداقل یک دهه است که نسبت به رشد مصرف بنزین هشدار داده می‌شود و در این میان مهم‌ترین عامل رشد مصرف بنزین، قیمت‌گذاری آن است؛ اما به دلیل بعضی ملاحظات حدود چهار سال است که قیمت بنزین ثابت بوده است؛ در حالی که تورم ۵۰ تا ۶۰ درصد در کشور داریم. کشوری که ۵۰ تا ۶۰ درصد تورم دارد، اگر برای چهار سال قیمت کالایی را ثابت نگه دارد؛ یعنی آن کالا رایگان و نزدیک به صفر می‌شود. در نتیجه عملاً قیمت بنزین نسبت به همه کالاهای دیگر به سمت صفر میل می‌کند و وقتی قیمت تا به این حد ارزان می‌شود این پیام به مردم منتقل می‌شود که این کالا فاقد ارزش است.

از راهکارهای غیرقیمتی هم که در موضوع بنزین باید مد نظر قرار گیرد،

سوختی به مردم سیستان، سالانه بین ۴۵ تا ۵۰ هزار میلیارد تومان می‌تواند درآمد برای این منطقه ایجاد کند. بر اساس این طرح، ۸۰ درصد از درآمد حاصل از فروش سوخت به مردم منطقه سیستان اختصاص می‌یابد که ۴۰ درصد آن صرف زیرساخت‌ها و ایجاد اشتغال و ۴۰ درصد نیز به مرزنشینان واکذار می‌شود. در این طرح سوخت با نرخ ارزان‌تر به مردم فروخته می‌شود، اما قیمت آن در آن سوی مرز به حدود ۶۰ تا ۷۰ هزار تومان می‌رسد که اختلاف قیمت قابل توجهی ایجاد می‌کند. ذات این طرح با اهداف بیان شده بسیار ضروری و کاربردی است؛ اما دقت و مراقبت از طرح باید صورت بگیرد تا انحرافات آن کم شود و نگذارند طرح، زمینه جابجاق در کشور شود یا از کنترل خارج شود.

حذف بنزین پارانته‌ای ۱۵۰۰ تومانی و ۳۰۰۰ تومانی آزاد برای خودروهای جدید، احتمالاً بخش‌چالشی این طرح است. برای نمونه، یک خانواده ممکن است چند خودرو داشته باشد؛ از جمله دنا و خودروهای وارداتی ثبت‌شده به نام اعضای خانواده. این خانواده از بنزین با قیمت ۱۵۰۰ تومانی استفاده می‌کند، اما خانواده‌ای دیگر که به‌تازگی توان خرید خودرویی مانند ساینایا تیتا پیدا کرده، با قیمت ۵ هزار تومانی سوخت‌گیری می‌کند. آیا این عادلانه است؟ به نظر می‌رسد یک سری اصلاحات در این بند صورت گیرد تا عدالت بیشتری برای خانواده‌های متوسط و کم‌درآمد برقرار گردد. روی هم رفته افزایش بی‌رویه مصرف بنزین، الزام به واردات روزافزون آن و رقم هنگفت پارانته‌ای که دولت برای عرضه بنزین به قیمت ارزان پرداخت می‌کند، از معضلات اصلی اقتصاد ایران است. بسیاری از کارشناسان یکی از راه حل‌های کنترل مصرف بی‌رویه بنزین را افزایش قیمت آن می‌دانند، و از طرفی تداوم روند فعلی سبب تشدید کسری بودجه دولت می‌شود. طبق آمار صندوق بین‌المللی پول، ایران ۱۶۳ میلیارد دلار پارانته انرژی می‌دهد که ۱۰۰ میلیارد دلار آن پارانته پنهان است که شامل آلودگی محیط‌زیستی و درمان بیماری‌های ناشی از آن می‌شود. در حال حاضر ۵۲ میلیارد دلار در فرآورده‌های نفتی، پارانته‌ای است که دولت پرداخت می‌کند. علاوه بر این دولت هم به صندوق توسعه ملی، هم به نیروگاه‌ها، پالایشگاه‌ها و اورسازان بدهکار است. در کنار روش قیمتی، روش غیرقیمتی، یعنی افزایش حمل‌ونقل عمومی، واردات خودروهای دست‌دوم، توسعه سی‌ان‌جی، واردات خودروی هیبریدی و نوسازی ناوگان با خروج ماشین‌های فرسوده اقدامات بعدی است که دولت برای برون‌رفت از این وضعیت باید در دستور کار قرار دهد.

سیاست ناکام ترور

تقاضی آتش‌بس‌ها و اقدامات رژیم صهیونیستی است. سیاست حزب‌الله بر این اصل استوار است که هر نوع اقدام با هماهنگی و مشارکت دولت و ارتش لبنان باشد و مواضع شیخ نعیم قاسم نیز این مسئله را نشان می‌دهد. دومین مسئله رویکرد کلان حزب‌الله به هر نوع تقابل و درگیری با رژیم صهیونیستی است. در این رویکرد کلان مسئله اصلی فرسایش رژیم صهیونیستی و در مقابل افزایش توان حزب‌الله و بازسازی آن است. در مجموع این مسئله باید مورد توجه قرار گیرد که ترورهای رژیم صهیونیستی به منزله برتری این رژیم در ابعاد میدانی و حوزه‌ای نیست؛ زیرا چنانچه این رژیم به چنین برتری می‌رسید، نیازی به این همه طرح و ترور نبود. بنابراین تبیین این استراتژی‌ها به منزله انجام اقدامات این رژیم با احیاناً توانایی آن نیست، بلکه تدوین این استراتژی‌ها نشان می‌دهد، این رژیم تاکنون در راهبردهای خود ناکام مانده که بار بار استراتژی جدیدی را اعلام می‌کند. همچنین حزب‌الله در طول یک سال گذشته در مسیر خاصی از پیشرفت و افزایش توان نظامی و دفاعی قرار گرفته و این مسئله به چالش اصلی برای صهیونیست‌ها تبدیل شده است.

در جنوب لبنان با مشارکت‌های منطقه‌ای است. به این معنا که گزاره تهدید معتبر نظامی علیه حزب‌الله همچنان وجود داشته باشد و با این اقدام لبنان را در تقابل دوگانه دولت-مقاومت قرار دهد. در واقع، هدف اصلی رژیم صهیونیستی از اقدامات این چینی و توسعه میدان جنگ، واردکردن لبنان به افزایش دوقطبی‌هاست.

۶- تمرکز رژیم صهیونیستی بر ترور فرماندهان اصلی حزب‌الله قرار گرفته است. این سناریو مشابه سناریوی جنگ ۶۶ روزه است که رژیم صهیونیستی با ترور فرماندهان اصلی و میدانی و رأس رهبری حزب‌الله جنگ را آغاز کرد.

۷- هدف رژیم صهیونیستی از این ترورها، جلوگیری از هرگونه پاسخ سریع و دقیق حزب‌الله در برابر این حملات است، به گونه‌ای که شورای آتلانتیک در این باره نوشت، گزینه‌های حزب‌الله محدود است؛ از یک طرف پایگاه اجتماعی آن فریاد می‌زند و از طرف دیگر چنانچه حزب‌الله پاسخ ندهد، رژیم صهیونیستی بسیار سخت پاسخ خواهد داد.

۸- در رابطه با نوع واکنش‌ها و اقدامات حزب‌الله به این ترور باید به دو مسئله توجه جدی داشت. اولین موضوع عدم توجه جدی دولت لبنان به

الف- حزب‌الله بعد از ایران مهم‌ترین و قوی‌ترین گروه مقاومت در محور مقاومت است؛ بد حزب‌الله یکی از بیشترین مرزهای مشترک را با سرزمین‌های اشغالی فلسطین دارد؛ ج- ضربه‌پذیری حزب‌الله به افزایش ضربه‌پذیری سایر گروه‌های مقاومت و حتی ایران منجر خواهد شد؛

۳- مدل اقدامات و ترورهای رژیم صهیونیستی همچون اقدامات این رژیم بعد از عملیات طوفان الاقصی است که در آن بر ترور هدفمند فرماندهان و پشتیبانان محورها تمرکز دارد. ترور ابوعلی در بیروت نشان‌دهنده این مسئله است.

۴- رژیم صهیونیستی بارها اعلام کرده که حزب‌الله در مسیر بازسازی و ارتقای توان قدرت خود حرکت می‌کند و این مسیر برای این رژیم قابل هضم نیست و دولت لبنان باید طرح خلع سلاح حزب‌الله را به سرانجام برساند. حتی «تام باراک» دولت لبنان را تهدید کرد که در صورت خلع سلاح نشدن حزب‌الله، رژیم صهیونیستی به صورت یکجانبه به این اقدام متوسل خواهد شد.

۵- رژیم صهیونیستی به دنبال حفظ فشار نظامی بر حزب‌الله و ایجاد یک معماری امنیتی پایدار

محمد رضا فرهادی

کارشناس مسائل منطقه

رژیم صهیونیستی در راستای تضعیف و مقابله با حزب‌الله به ترور «ابوعلی طباطبایی» دست زد. این ترور بر اساس شیوه‌ها و مدل‌های قبلی ترور این رژیم صورت گرفت و صهیونیست‌ها هدف اعلامی خود از ترور ابوعلی را مقابله با بازسازی حزب‌الله عنوان کردند که در نهان این ترور با اهداف دیگری نیز صورت گرفت. در رابطه با ترور ابوعلی، دلایل و اهداف رژیم صهیونیستی و همچنین نوع پاسخ حزب‌الله به این ترور نکاتی قابل بیان است:

۱- رژیم صهیونیستی متصد است که با گزاره تهدید معتبر نظامی به دو هدف اخلاف در توانمندی و اقدامات گروه‌های مقاومت و طراحی و اقدام مشترک با هم‌پیمانان به ویژه آمریکا در جهت معتبرسازی تهدیدهای نظامی برسد.

۲- رژیم صهیونیستی در میان اضلاع مقاومت به چند دلیل تمرکز ویژه‌ای بر روی حزب‌الله دارد:

روزنه

جامعه نمونه از نظر نهج البلاغه - ۸

معتقد به سنت‌ها

مسئول نمایندگی ولی فقیه

در سپاه سید الشهدا

استان تهران

جامعه‌ علوی معتقد و عامل به سنت‌های قطعی و جاری است و هر جامعه‌ای که با اعتقاد بر آن سنت‌ها رفتار کند، بی‌شک به اهداف و مقاصد خویش خواهد رسید و بالعکس در صورت بی‌اعتنایی به سنت تغییرناپذیر خداوند گرفتار خواهد شد. سنت‌هایی از قبیل امتحان، ابتلا و امید به رحمت الهی، امداد‌های غیبی و انتقام الهی از ستمگران، پاداش به نیکان و عذاب مجرمان، افزایش نعمت شرط شکرگزاری و نعمت در ناسپاسی، پیروزی حق بر باطل و ...که گریزی از آنها نیست.

ویژگی این سنت‌ها ثبات و دوام و به تعبیری همبستگی بوده‌به‌یقین بر محور حکمت الهی است؛ چرا که خداوند فعل بیهوده‌ای را انجام نمی‌دهد و این سنت‌ها جهانی و تاریخی است؛ یعنی شامل همه اقوام و ملت‌ها در طول تاریخ بوده و جنبه تریبئی دارد و در واقع از اهداف سنت‌ها پرورش انسان و جامعه بوده است.

حضرت در سال ۳۶ هجری پس از قتل عثمان در خطبه ۸۸ به برخی سنت‌ها اشاره کرده و می‌فرماید، خدا هرگز جباران دنیا را در هم نشکسته است؛ مگر پس از آنکه مهلت‌های لازم و نعمت‌های فراوانی بخشید، و هرگز استخوان شکسته ملتی را بازسازی نفرموده، مگر پس از آزمایش‌ها و تحمل مشکلات مردم؛ در سختی‌هایی که با آن رویه‌رو هستید و مشکلاتی که پشت سر گذاشتید، درس‌های عبرت فراوان وجود دارد. نه هر که صاحب قلبی است خردمند است، و نه هر دارنده گوش‌ی شنواست، و نه هر دارنده چشمی بیناست.

امیرمؤمنان علی(ع) در این خطبه می‌فرماید: «اگر ستمگر از ستم خویش دست‌بردار نیست، بدانید خداوند یک مهلتی داده و قطعاً کُمر او را خواهد شکست و اگر ملتی در برابر سختی‌ها صبور باشند و از سختی‌ها و مشکلات فراوان عقب‌نشینی نکنند و بلکه تاب(آوری) خویش را حفظ نمایند، خداوند پیروزی را نصیب آنها خواهد کرد و از همه سنت‌ها در طول تاریخ بسیاری اتفاق افتاده و لکن عبرت گیرنده کم است.»

جمالات متعددی از حضرت امیر آمده است که مردم را به سمت سنت‌ها راهنمایی می‌کنند و تلاش دارند مردم در مر حله اول بدانند که خداوند متعال سنتی دارد و باید به آنها عمل کرد. امام خمینی (ره) با اعتقاد بر همین سنت و تکیه بر آموزه‌های امیرمؤمنان(ع)، علیه طاغوت و مستکبران ایستادند و موفق شدند عصر جدیدی را آغاز کنند.

ایشان انقلابی را پایه‌گذاری کردند که تحولات عظیمی در دنیایی غرق در جهالت و فساد ایجاد کرد. خلف صالح امام(ره)، رهبر معظم انقلاب هم با اعتقاد به سنت‌های الهی، جامعه را به سوی تشکیل حکومت علوی هدایت می‌کنند. البته طبق فرموده حضرت علی(ع)، رسیدن به آن اهداف متعالی به آسانی نخواهد بود.

عکس: حامد گودرزی

رونمایی از پوستر دومین جشنواره روایت حقیقت

دیر جشنواره روایت حقیقت افزود: «امروز در حاشیه این جلسه از پوستر دومین جشنواره روایت حقیقت رونمایی و فرآیند جشنواره آغاز خواهد شد و پس از طی مراحل بررسی و داوری آثار به حول و قوه الهی تاییح و آثار برتر در دهه فجر امسال اختتامیه جشنواره برگزار خواهد شد.»
بنابر همین گزارش، اعضای جلسه‌ضمن قدردانی از ابتکار معاونت سیاسی سپاه، نکاتی را در خصوص اهمیت حضور و فعالیت‌هادیان سیاسی در فضای مجازی بیان کردند.
در پایان جلسه رونمایی از پوستر دومین جشنواره انجام شد. گفتنی است هادیان سیاسی می‌توانند تا پایان آذر آثار خود را در چهار محور سیاست داخلی، منطقه و بین‌الملل، اقتصادی و فرهنگ و رسانه و بخش ویژه «جنگ تحمیلی ۱۲ روزه» در قالب‌های یادداشت، عکس نوشت، پادکست، تونیت، کلیپ، موشن گرافیک از طریق بخش جشنواره پایگاه خبری –تحلیلی بصیرت ارسال کنند.

استادان و صاحب‌نظران به بیان مباحث کاربردی در خصوص نحوه کنش‌گری در فضای مجازی و شبکه اجتماعی پرداختند و این کم‌وبیش نقطه آغاز فعالیت این شبکه بود.

وی افزود: «هم‌زمان با این نشست کارگروه‌های چهارگانه شامل مسائل ایران، مسائل بین‌المللی، مسائل اقتصادی و فرهنگ و رسانه تشکیل و شرکت‌کنندگان در این کارگروه‌ها ساماندهی شدند.»
حیدری با اشاره به برگزاری کارگاه توانمندسازی هادیان جهادگر فضای مجازی در سال گذشته، خاطر‌نشان کرد: «با حضور فعال و مسئولانه هادیان سیاسی در فضای مجازی، در ایام و مناسبت‌های خاص، عملیات «حماسه تبیین» برگزار و آثار و تولیدات هادیان سیاسی در این خصوص پایش و ارزیابی می‌شود که آخرین مورد آن مربوط به ۱۳ آبان بود.»
مسئول مرکز اطلاع‌رسانی و مطالعات سیاسی در ادامه بیان کرد: «اولین جشنواره هادیان جهادگر فضای مجازی با عنوان «روایت حقیقت» سال گذشته برگزار شد و نفرات برتر در پایان جشنواره معرفی و مورد تقدیر قرار گرفتند.»

وقتی پهپادها فکر می‌کنند!

پویا، چندلایه و پیچیده تبدیل می‌کند. مزایای این هماهنگی شبکه‌ای عبارت‌ند از:

– تقسیم وظایف در لحظه

در یک دسته پهپادی، هر واحد می‌تواند نقش خاصی ایفا کند: یکی شناسایی کند، دیگری حمله کند، سومی اختلال الکترونیکی ایجاد کند. هوش مصنوعی این تقسیم وظایف را در لحظه و بر اساس شرایط محیطی انجام می‌دهد؛ بدون نیاز به فرماندهی مرکزی. این یعنی:

– افزایش کارایی عملیاتی؛

– کاهش زمان واکنش؛

– انعطاف‌پذیری در برابر تغییرات میدان نبرد؛

– ارتباط امن و مقاوم درون‌گروهی.

پهپادهای هوشمند می‌توانند با استفاده از پروتکل‌های ارتباطی رمزنگاری شده، اطلاعات را میان خود ردوبدل کنند. این ارتباط در برابر جنگ الکترونیک مقاوم‌تر است و نیاز به ارتباط با پایگاه زمینی را کاهش می‌دهد و همچنین امکان تصمیم‌گیری جمعی را فراهم می‌کند.

– تصمیم‌گیری جمعی و تطبیقی

در شرایطی که یکی از پهپادها هدف قرار می‌گیرد یا از مسیر منحرف می‌شود، سایر پهپادها می‌توانند مسیر حمله را اصلاح کرده، جای خالی را پر کنند یا حتی مأموریت را تغییر دهند. این نوع تصمیم‌گیری تطبیقی، میدان نبرد را برای دشمن پیش‌بینی‌ناپذیر می‌کند.

– حمله موجی و چندجهتی

با هماهنگی شبکه‌ای، پهپادها می‌توانند از جهات گوناگون و در زمان‌های هماهنگ حمله کنند. این حمله موجی، سامانه‌های دفاعی دشمن را اشباع می‌کند، احتمال نفوذ موفق را افزایش می‌دهد و هزینه دفاع را چند برابر می‌کند. در نهایت، هماهنگی گروهی و شبکه‌ای پهپادها با هوش مصنوعی، ایران را از مرحله «تولید ابزار» به مرحله «خلق تاکتیک» می‌رساند؛ جایی که هر پهپاد نه‌تنها یک مهاجم، بلکه یک گره هوشمند در شبکه نبرد است.

۱. پهپاد دو وجهی: ترکیب مأموریت آفتدی و پدافندی با هوش مصنوعی

در میدان نبرد مدرن، تفکیک مأموریت‌ها به «حمله» یا «دفاع» دیگر کارایی گذشته را ندارد. پهپادهایی که بتوانند هم‌زمان با اجرای مأموریت آفتدی (حمله به اهداف زمینی یا سامانه‌های دفاعی)، نقش پدافندی نیز ایفا کنند (مانند رهگیری موشک‌های دشمن یا اختلال در سامانه‌های رهگیر)، می‌توانند معادلات جنگ را به‌کلی تغییر دهند. هوش مصنوعی، به‌ویژه اگر بومی و تطبیق‌یافته با نیازهای عملیاتی ایران باشد، می‌تواند این قابلیت دو وجهی را به پهپادها ببخشد.

– نقش هوش مصنوعی در دو وجهی‌سازی پهپادها
الف-شناسایی تهدیدها در لحظه
هوش مصنوعی می‌تواند هم‌زمان با اجرای مأموریت آفتدی، محیط اطراف پهپاد را پایش کند و تهدیدهایی مانند موشک‌های رهگیر، سامانه‌های لیزری یا اختلالات الکترونیکی را شناسایی کند.

ب-تصمیم‌گیری تطبیقی

در صورت شناسایی تهدید، پهپاد می‌تواند مسیر خود را تغییر دهد، سرعت را تنظیم کند یا حتی با استفاده از سامانه‌های دفاعی نصب‌شده (مثل پر تابگرهای کوچک یا اختلال‌گرهای الکترونیکی)، با تهدیدها مقابله کند.

پ-رهگیری فعال

هم‌زمان با هفته بسیج

از پوستر دومین جشنواره روایت حقیقت رونمایی شد

پیش‌قراولان جهاد تبیین

گروه گزارش

صبح صادق

هم‌زمان با هفته بسیج، در حاشیه جلسه قرارگاه جهاد تبیین، با حضور جانشین، معاون هماهنگ‌کننده و معاون سیاسی نمایندگی ولی فقیه در سپاه و جمعی از مسئولان و مدیران از پوستر دومین جشنواره روایت حقیقت رونمایی شد.

به گزارش خبرنگار صبح صادق، «حجت‌الاسلام والمسلمین حسین طیبی‌فر» جانشین نماینده ولی فقیه در سپاه، در سخنانی با تأکید بر اهمیت نقش آفرینی در فضای مجازی گفت: «با توجه به شدت حمله‌های روانی و شناختی دشمنان ملت ایران، ضرورت تبیین صحیح رویدادها از سوی نیروهای انقلاب بیش از پیش احساس می‌شود.»

دومین جشنواره روایت حقیقت

حجت‌الاسلام طیبی‌فر تأکید کرد: «هادیان سیاسی سپاه به عنوان پیش‌قراولان جهاد تبیین باید در میدان

علی حیدری علی آبادی

کارشناس دفاعی

با ورود هوش مصنوعی بومی به ساختار پهپادهای ایرانی، میدان نبرد آینده دیگر صحنه پروازهای انفرادی نخواهد بود؛ بلکه شبکه‌ای از مهاجمان هوشمند شکل خواهد گرفت که هم‌زمان حمله می‌کنند، دفاع می‌کنند و تصمیم می‌گیرند. در پی تجربه جنگ دوازده روزه و آشکار شدن ضعف‌های سامانه‌های دفاعی پرهزینه رژیم صهیونیستی در برابر پهپادهای ارزان‌قیمت ایرانی، نگاه‌ها به دکترین پهپادی ایران معطوف شده است. حالا سؤال اصلی این است: آیا ایران می‌تواند با توسعه هوش مصنوعی بومی، پهپادهایی بسازد که نه‌تنها حمله کنند، بلکه در لحظه تصمیم بگیرند، از خود دفاع کنند و به‌صورت گروهی میدان نبرد را مدیریت کنند؟
ایسن مقاله راهبردهای آینده‌نگر ایران را در حوزه پهپادهای هوشمند و تأثیر آن بر معادلات بازدارندگی در نبرد احتمالی با رژیم صهیونیستی بررسی می‌کند.

نبرد آینده:

تقابل هزینه‌ها و دکترین پهپادی ایران

جنگ دوازده روزه اخیر میان ایران و رژیم صهیونیستی، صحنه‌ای بود از برخورد دو منطق متفاوت: یکی با سامانه‌های دفاعی گران‌قیمت و پیچیده، دیگری با فناوری‌های ساده، ارزان و مؤثر. پهپادهای انتحاری ایرانی، با هزینه‌ای کمتر از یک خودروی معمولی، رژیم صهیونیستی را وادار کردند تا موشک‌هایی چند میلیون دلاری را برای مقابله با آنها شلیک کند. این تقابل نه‌تنها از نظر نظامی، بلکه از منظر اقتصادی و روانی نیز تأمل‌برانگیز است. در جنگ آینده، اگر ایران بازنگری جدی در کیفیت، تنوع و پیچیدگی پهپادهای خود نداشته باشد، به احتمال زیاد رژیم صهیونیستی به سمت سیاست‌هایی برای بازدارندگی ارزان‌قیمت حرکت خواهد کرد. تجربه جنگ اخیر، برای رژیم صهیونیستی فرصتی بود تا نقاط ضعف و قوت پهپادهای ایرانی را به‌دقت شناسایی کند. این شناخت می‌تواند زمینه‌ساز توسعه سامانه‌های ساده‌تر، کم‌هزینه‌تر و مؤثرتر برای مقابله با تهدیدهای پهپادی باشد؛ از جمله استفاده از جنگ‌افزارهای لیزری، سامانه‌های الکترونیکی مختل‌کننده، یا حتی پهپادهای رهگیر. در چنین وضعیتی، ایران برای حفظ برتری در میدان نبرد، نیازمند دکترین پهپادی آینده‌نگر است. دکترین پیشنهادهی می‌تواند بر یک اصل کلیدی بنا شود:

دو هوشمندسازی و خودمختاری پهپادها با تأکید بر هوش مصنوعی بومی

در نبردهای آینده، پهپادهایی که صرفاً با هدایت انسانی یا مسیرهای از پیش تعیین شده عمل می‌کنند، به‌سرعت در برابر سامانه‌های دفاعی جدید از کار خواهند افتاد. رژیم صهیونیستی با تجربه جنگ دوازده‌روزه، به‌احتمال زیاد به سمت توسعه ابزارهای دفاعی ارزان‌قیمت، مانند سامانه‌های لیزری، جنگ‌افزارهای الکترونیکی و پهپادهای رهگیر خواهد رفت. در چنین وضعیتی، تنها راه حفظ برتری، تجهیز پهپادها به هوش مصنوعی بومی

پیشخوان

مالیات بی سابقه

روزنامه «تایمز» نوشت: «وزیر دارایی انگلیس مالیات‌ها را به بالاترین سطح در تاریخ این کشور رسانده که به کارگران، پس‌اندازکنندگان و کسب‌وکارها ضربه می‌زند. بار مالیاتی پس از اعلام مجموعه‌ای از افزایش‌ها از سوی «ریچل ریز»، از جمله ثابت نگه داشتن آستانه‌های مالیات بر درآمد به مدت سه سال، به ۳۸ درصد از درآمد ملی خواهد رسید که بالاترین میزان در تمام تاریخ است.» به نوشته این روزنامه، این مالیات پنهان به این معناست که تا سال ۲۰۳۰، یک چهارم از مالیات‌دهندگان انگلیسی، معادل ۱۰/۶ میلیون نفر، مشمول نرخ‌های مالیاتی بالاتر یا اضافی خواهند شد، یعنی تمام دریافت‌کنندگان حقوق بازنشستگی دولتی برای اولین بار مجبور به پرداخت مالیات بر درآمد خواهند بود. تایمز افزود: «سایر افزایش‌های مالیاتی شامل کاهش معافیت‌های بیمه ملی برای مشارکت‌های بازنشستگی که به کارفرمایان و کارکنان ضربه می‌زند، مالیات جدید بر املاک با ارزش بالا و مالیات بر اساس مسافت پیموده شده برای خودروهای الکتریکی است. مالکان املاک اجاره‌ای نیز با افزایش ۲ درصدی مالیات بر درآمد اجاره‌ای خود روبرو خواهند شد. ریز همچنین با اتهام نقض برنامه انتخاباتی خود روبرو شد که شامل تعهدی برای افزایش ندادن مالیات بر «مردم شاغل»، به طور مشخص مالیات بر درآمد، بیمه ملی و مالیات بر ارزش افزوده بود.»

شکاف حزبی

روزنامه «لس آنجلس تایمز» نوشت: «بر اساس نظرسنجی جدید، رأی‌دهندگان کالیفرنیا در مورد یورش‌های مهاجرتی دولت ترامپ در سال جاری در لس آنجلس و سراسر کشور، به شدت بر اساس خطوط حزبی دچار اختلاف‌نظر هستند.» به نوشته این روزنامه، در این نظرات بر اساس گرایش‌های سیاسی، تفاوت چشمگیری وجود دارد. بر اساس این نظرسنجی که به تازگی انجام شده، نزدیک به ۸۰ درصد از دموکرات‌ها با کاهش تعداد افرادی که به طور غیرقانونی وارد آمریکا می‌شوند، مخالف هستند و ۹۰ درصد آنان با اخراج تمام افراد بدون مدارک قانونی در کشور مخالفند. در میان جمهوری‌خواهان، تنها ۵ درصد با کاهش ورود مهاجران غیرقانونی مخالف هستند و ۱۰ درصد معتقدند نباید تمام مهاجران بدون مدارک را مجبور به ترک آمریکا کرد. «امی لرمن»، دانشمند علوم سیاسی به این روزنامه گفت: «نتایج عمدتاً بازتابی از شکاف حزبی در این ایالت است. اما اگر این روند اخراج‌ها ادامه پیدا کند و زندگی مردم را بیشتر تحت تأثیر قرار دهد، به‌ویژه با توجه به تأثیرات چشمگیری که همین حالا هم بر نیروی کار شاهدیم، مثل بخش‌های ساخت‌وساز، کشاورزی و دیگر حوزه‌هایی که اقتصاد ما عمیقاً به نیروی کار مهاجر وابسته است، دور از ذهن نیست که دیدگاه‌ها بین جمهوری‌خواهان هم به تدریج تغییر کند.»

زهراتوحیدیان

دبیر گروه بین‌الملل

چین، روسیه، ایران و کره شمالی، که با نام اختصاری «محور کرینک» شناخته می‌شوند، روزبه‌روز همکاری خود را در عرصه‌هایی افزایش می‌دهند که به طور مستقیم آمریکا و حاکمیت جهانی را به چالش می‌کشد. اندیشکده مرکز مطالعات راهبردی و بین‌المللی (CSIS) عمق و ابعاد این هم‌گرایی را در حوزه‌های مختلف بررسی کرده است. این اندیشکده نوشت: «چین، روسیه، ایران و کره شمالی در یک هدف مشترک همسو هستند: مقابله با نفوذ آمریکا و غرب. این چهار کشور در کنار یکدیگر، از وزن ژئوپلیتیک و توان راهبردی چشمگیری در عرصه جهانی برخوردارند. بیش از یک‌پنجم جمعیت جهان را دارند، یک‌چهارم تولید ناخالص داخلی جهان را تولید می‌کنند، حدود یک‌پنجم بودجه دفاعی جهان را به خود اختصاص داده‌اند و سه کشور روسیه، چین و کره شمالی در مجموع بیش از نیمی از کل کلاهک‌های هسته‌ای جهان را در اختیار دارند.»

این مرکز آمریکایی با اشاره به ناهمگونی قدرت در میان اعضای کرینک، اذعان داشت: «اگر چه این کشورها در به چالش کشیدن غرب هم‌هدف

هستند، از نظر توانمندی تفاوت‌های چشمگیری با یکدیگر دارند. اقتصاد چین حدود ۹ برابر بزرگ‌تر از روسیه، ۴۳ برابر ایران و تقریباً ۱۱۰۰ برابر کره شمالی است. در حوزه نظامی نیز چین و روسیه بودجه بسیار بالاتری در مقایسه با ایران و کره شمالی صرف می‌کنند. ایران تنها عضو این گروه است که فاقد تسلیحات هسته‌ای است و از نظر جغرافیایی نیز ایران از سه کشور دیگر که در شمال شرق آسیا مرزهای مشترک دارند، جدا افتاده است.»

به نوشته این اتاق فکر، این ناهمگونی در روابط تجاری آنها نیز به چشم می‌خورد. حجم تجارت چین و روسیه در سال ۲۰۲۴ از مرز ۲۴۵ میلیارد دلار گذشت که از مجموع تجارت سایر زوج‌های این گروه بسیار بیشتر است. روابط تجاری چین و ایران با ۱۳ میلیارد دلار در رده دوم قرار دارد؛ هرچند این رقم، حدود ۲۹ میلیارد دلار صادرات نفت تحریمی ایران به چین از طریق کشورهای ثالث را شامل نمی‌شود. همچنین تجارت دوجانبه روسیه و کره شمالی پس از جنگ اوکراین به شدت افزایش یافته، اما از سال ۲۰۲۲ دو کشور از انتشار آمار رسمی خودداری کرده‌اند.

مرکز مطالعات راهبردی و بین‌المللی در ادامه تصریح کرد: «حوزه انرژی، به کانون همکاری اقتصادی این گروه تبدیل شده است؛ به‌ویژه پس

افراسو

دروغ بزرگ

اعتراف میدل‌ایست‌آی به قدرت ایران و محور مقاومت

«دیوید هرست» سردبیر «میدل‌ایست‌آی» نوشت: «معلوم می‌شود که نسل‌کشی اسرائیل در غزه، پس از حمله حماس در ۷ اکتبر ۲۰۲۳، به هیچ وجه یک جنگ مشروع برای دفاع از خود نبود، بلکه احیای یک پیشگویی کتاب مقدس بود که در عهد عتیق آمده است. اسرائیل همیشه در جنگ، برای فلسطینی‌ها، لبنانی‌ها و سوری‌ها خبر جدیدی نخواهد بود، زیرا هر روز از زمان توافق به اصطلاح آتش‌بس آن را تجربه کرده‌اند.» میدل‌ایست‌آی در ادامه با اشاره به تلاش رژیم صهیونیستی برای کشاندن جنگ به نقاط دیگر در منطقه، به ویژه از طریق بی‌ثبات کردن سوریه‌ای که خود درگیر اختلافات فراقای است، به تجاوز نظامی اسرائیل علیه ایران در تابستان گذشته پرداخت و افزود: «مقامات ایرانی در طول جنگ ۱۲ روزه که پس از حمله هواپیماهای جنگی اسرائیل و آمریکا در ماه ژوئن رخ داد، موضع کشور را دفاعی توصیف کردند. در صورت وقوع جنگی دیگر، ایران به ویژه علیه کشورهایی که اکنون آنها را به عنوان سکوی پرتاب پهبادهای و پروازهای نظارتی دشمن می‌بیند، به حالت تهاجمی روی خواهد آورد.»

رسانه انگلیسی تصریح کرد: «در واقع، نه ایران و نه هیچ یک از گروه‌های مقاومتی که

اسرائیل فکر می‌کند در دو سال گذشته شکست داده است، خود را شکست خورده نمی‌دانند. تمام آنها به سرعت در حال تجدید تسلیحات خود هستند.»

همچنین حماس که به منزله یک جنبش، محبوبیت بیشتری دارد، در منطقه بیش از هر زمان دیگری در طول حیات خود، پیشنهادهای حمایتی دریافت می‌کند. طبق نظرسنجی‌ها، اگر انتخابات قانونگذاری جدید در فلسطین برگزار شود، ۶۵ درصد اعلام کردند که در آن شرکت خواهند کرد و از این تعداد، ۴۴ درصد به حماس رأی خواهند داد، در حالی که ۳۰ درصد از فتح حمایت خواهند کرد. حدود ۷۰ درصد گفتند که قاطعانه با خلع سلاح حماس مخالفند.

میدل‌ایست‌آی نوشت: «هیچ کشور عربی یا مسلمان حاضر نیست بدون داشتن دستور مشخص یا مسیری برای تشکیل کشور فلسطین، به نیروی بین‌المللی تثبیت‌کننده پیشنهادی در غزه، نیرو اعزام کند. همین داستان در مورد عضویت پیشنهادی «هینت صلح» نیز صادق است. هیچ‌کس نمی‌داند چه کسانی در آن عضویت دارند یا پول آن از کجا می‌آید. هیچ دولت فلسطینی تشکیل نشده است و هیچ برنامه مشخصی برای این کار وجود ندارد.»

محور کرینک!

چالشی نوظهور و قدرتمند برای آمریکا

از حمله روسیه به اوکراین در فوریه ۲۰۲۲ و تحریم‌های انرژی غرب، چین با افزایش خرید نفت ارزان‌قیمت روسیه، منبع درآمد حیاتی برای مسکو فراهم کرد. در نیمه اول سال ۲۰۲۵، میانگین واردات نفت چین از روسیه به ۱/۵ میلیون بشکه در روز رسید که ۸۰ درصد نسبت به مدت مشابه در سال ۲۰۲۱ افزایش نشان می‌دهد. در همین مدت، واردات نفت ایران از چین ۴۰۰ درصد رشد کرد و برای تهران به عنوان راه نجات در برابر تحریم‌های غرب عمل نمود.»

این اندیشکده با اشاره به تغییر نقش روسیه در واردات و صادرات سلاح، مدعی شد: «پیش از جنگ اوکراین، روسیه تأمین‌کننده اصلی تسلیحات برای چین، ایران و کره شمالی بود؛ اما این روند اکنون کاملاً معکوس شده است. امروز کره شمالی و ایران به تأمین‌کنندگان اصلی سلاح برای روسیه تبدیل شده‌اند. کره شمالی میلیون‌ها گلوله توپ، موشک بالستیک و سایر سامانه‌ها را در اختیار روسیه گذاشته است. ایران نیز موشک‌های بالستیک، پهبادهای رزمی و دیگر تجهیزات را به روسیه ارسال کرده است. در نتیجه، روسیه از یک صادرکننده سلاح به یک واردکننده خالص از سایر اعضای کرینک تبدیل شده است.»

به نوشته این مرکز، افزایش همکاری امنیتی این

پنجره

نمایش سرزندگی!

گزارش نیویورک تایمز از پیری دونالد ترامپ

رسمی خود را دیرتر آغاز می‌کند. در سال ۲۰۱۷ برنامه‌های او به‌طور متوسط از ساعت ۱۰:۳۰ صبح شروع می‌شد، اما اکنون آغاز برنامه‌هایش به بعدازظهر منتقل شده است. سفرهای داخلی او کاهش یافته، اما سفرهای خارجی‌اش بیشتر شده و امسال هشت سفر بین‌المللی داشته است، در حالی که این رقم در ۲۰۱۷ تنها چهار سفر بود. نیویورک تایمز اشاره می‌کند که اگر چه ترامپ همچنان در رسانه‌ها حضور فعال دارد، از نشست‌های مکرر در دفتر کارش گرفته تا انتشار پست‌های روزانه، اما بخش زیادی از فعالیت‌های او از دید عموم پنهان است. نیویورک تایمز همچنین می‌نویسد، سخنرانی‌های ترامپ نسبت به گذشته پراکنده‌تر و حاوی داستان‌هایی نادرست شده‌اند. در حوزه سیاسی، این گزارش نشان می‌دهد با کاهش محبوبیت و ناراضیاتی اقتصادی، نزدیکان ترامپ از او خواسته‌اند توجه بیشتری به مسائل داخلی داشته باشند. با این حال، او همچنان به سفرهای خارجی می‌اندیشد، از جمله سفر احتمالی زمستانی به داووس. در پایان مقاله، نیویورک تایمز به افزایش اشاره‌های ترامپ به جهان پس از مرگ اشاره می‌کند؛ موضوعی که نویسنده آن را نشانه‌ای از افزایش تأمل شخصی او در آستانه ورود به ۸۰ سالگی می‌داند.

یک رسانه آمریکایی در مطلبی به‌طور جزئی وضعیت جسمانی، زمان‌بندی کاری و شکاف فزاینده میان تصویر عوام از وضعیت «دونالد ترامپ» رئیس‌جمهور آمریکا و واقعیت‌های ناشی از افزایش سن او در دور دوم ریاست‌جمهوری‌اش را بررسی می‌کند. روزنامه «نیویورک تایمز» در این گزارش اشاره می‌کند که ترامپ ۷۹ ساله اکنون مسن‌ترین فردی است که در تاریخ آمریکا به ریاست‌جمهوری رسیده و تفاوت بین رفتارهای پراانرژی او در رسانه‌ها و نشانه‌های ظریف فرسودگی جسمی، بیشتر از گذشته به چشم می‌آید. گزارش توضیح می‌دهد، ترامپ با وجود تلاش برای نمایش تصویری از انرژی بی‌وقفه، از طریق فعالیت مداوم در شبکه‌های اجتماعی، برخوردهای تند با خبرنگاران و برنامه‌هایی که هدف‌شان نمایش قدرت جسمی است، در عمل کمتر از گذشته در افکار عمومی ظاهر می‌شود. طبق تحلیل نیویورک تایمز از برنامه‌های رسمی او، تعداد رویدادهای رسمی‌اش در مقایسه با مدت مشابه در سال ۲۰۱۷، حدود ۳۹ درصد کاهش یافته و اغلب برنامه‌های عمومی او بین ظهر تا ساعت ۵ بعدازظهر انجام می‌شود. از نظر زمان‌بندی کاری، رسانه آمریکایی نشان می‌دهد، ترامپ برخلاف دور نخست ریاست‌جمهوری‌اش، رویدادهای

کاملاً بی‌معنی

«ولادیمیر پوتین» رئیس‌جمهور روسیه، به طرح پیشنهادی آمریکا برای حل بحران اوکراین اشاره کرد و گفت: «هیچ پیش‌نویس توافق‌نامه‌ای وجود نداشت؛ فقط فهرستی از موضوعات بود که آمریکا پیشنهاد کرد درباره آنها گفت‌وگو کنیم.» وی ادعاهای غربی مبنی بر قصد روسیه برای حمله به اروپا را «کاملاً بی‌معنی و دروغ محض» خواند و گفت: «روسیه هرگز قصد حمله به اروپا را نداشته و ما آماده‌ایم این را کتباً روی کاغذ بنویسیم. شاید رهبران اروپایی فقط می‌خواهند برای مردم خودشان توهم ایجاد کنند و شاید دارند به شرکت‌های تسلیحاتی سرویس می‌دهند؛ اما از نظر ما، این حرف‌ها صرفاً مزخرف و بی‌معنی است.»

نه به صلح

«یسرائیل کاتس» وزیر جنگ رژیم صهیونیستی، در نشستی محرمانه با اعضای کمیته امور خارجی و امنیت کنست اذعان کرد، این رژیم در مسیری درست برای دستیابی به صلح با سوریه قرار ندارد؛ زیرا گروه‌هایی در سوریه به ادعای وی، در حال برنامه‌ریزی برای انجام حمله زمینی به مناطق مسکونی در بلندی‌های اشغالی جولان هستند. کاتس با بیان اینکه این رژیم خود را مسئول حمایت از طایفه دروزی در سوریه می‌داند، گفت: «ارتش اسرائیل طرحی آماده در اختیار دارد و اگر حملات به منطقه جبل‌الدروز (استان السويدا) تکرار شود، ما به‌روش‌های مختلفی از جمله با بستن مرزها مداخله خواهیم کرد.»

متحدان افراطی

«برنی سندرز» سناتور کهنه‌کار آمریکایی با اشاره به افزایش تلفات فلسطینیان و تشدید خشونت‌های غیرقانونی شهرک‌نشینان، اقدامات رژیم صهیونیستی در کرانه باختری اشغالی را محکوم کرد و بار دیگر خواستار توقف کمک‌های نظامی آمریکا به این رژیم شد. وی در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: «اسرائیل در مدت دو سال بیش از هزار فلسطینی را در کرانه باختری اشغالی کشته است. هر روز، شهرک‌نشینان به‌روستاهای فلسطینی حمله می‌کنند. تانیا‌هو و متحدان افراطی او تنها یک هدف دارند: الحاق این منطقه (به اسرائیل) از طریق زور. آمریکا زمینه این کار را برای آنها فراهم کرده است. دیگر هیچ کمک نظامی به اسرائیل از سوی آمریکا نباید صورت گیرد.»

شکاف دیجیتال و فرسایش سرمایه اجتماعی

نوید کمالی
دبیر گروه راهبرد

در منظومه فکری و امنیتی جهان معاصر، ماهیت تهدیدها از تقابل‌های سخت فراتر رفته و به لایه‌های شناختی، ادراکی و زیستی ملت‌ها نفوذ کرده‌است؛ به‌همین دلیل نیز امروزه امنیت ملی کشورها نه صرفاً با توان نظامی و میزان تسلیحات، بلکه با میزان «اعتماد عمومی» و «تاب‌آوری اجتماعی» آنها سنجیده می‌شود. در چنین زمانه‌ای، یکی از مهم‌ترین پیشران‌های تغییر، ظهور نسلی است که اینترنت و فضای مجازی نه برای‌شان ابزار، بلکه خود زندگی است و این ویژگی موجب تفاوت بنیادین این نسل با نسل‌های پیشین شده‌است؛ لذا هرگونه سیاست‌گذاری غیر هوشمند در رابطه با آن به واکنش متقابل نسل زد منجر می‌شود. برای نمونه، تحولات تکان‌دهنده چند ماه اخیر در نپال و مراکش، که به تغییرات سیاسی بنیادین و ناآرامی‌های گسترده درواکنش به سیاست‌های محدودکننده فضای مجازی منجر شد، حاوی درس‌های راهبردی مهمی برای کلیه نظام‌های حکمرانی در سراسر جهان است.

با توجه به اهمیت موضوع مسئله اصلی و کلیدی که نگارنده در پیی واکاوی آن است، عبور از سطح تحلیل‌های فنی و ورود به لایه‌های عمیق‌تر و بررسی اهمیت توجه به مفهوم «عدالت توزیعی» در فضای مجازی است. از این رو پرسش کلیدی که قصد پاسخ به آن را داریم، این است که آیا اعمال محدودیت‌های سلبی بر فضای مجازی، زمانی که با استثنائات گسترده برای برخی می‌تواند امنیت پایدار ایجاد کند؟ یا اینکه این رویکرد، خود به عاملی برای تشدید «احساس محرومیت‌نسبی»، مشروعیت‌زدایی ازنجبگان سیاسی دارای دسترسی به این خدمات و در نهایت، تضعیف امنیت ملی بدل خواهد شد؟

♦ مدل‌شناسی اعتراضات نوظهور

برای درک عمق ماجرا، لازم است نگاهی تحلیلی به رخداد‌های تابستان ۲۰۲۵ در نپال داشته باشیم. آنچه در کاتماندو، پایتخت این کشور رخ داد، یک شورش یا اغتشاش معمول با راهبری اپوزیسیون سیاسی نبود؛ بلکه انفجاری از خشم انباشته بود که جرقه آن با تصمیم دولت برای مسلودسازی ۲۶ سکوی اجتماعی پر مخاطب زده شد. دولت نپال با استناد به لزوم ساماندهی فضای مجازی اقدام به فیلترینگ کرد، اما در محاسبات خود یک متغیر کلیدی تحت عنوان «بستر ادراکی جامعه» را نادیده گرفت.

این تصمیم در شرایطی اتخاذ شد که کمپین‌های آنالاینی، نظیر هشتگ #NepoBaby

(اشاره به آقا‌زاده‌سالاری) در حال افشای سبک زندگی اشرافی فرزندان سیاستمداران نپالی بودند. جوانان نپالی که درگیر نرخ بالای بیکاری و مشکلات اقتصادی بودند، فضای مجازی را تنها مجرای تنفس و تنها ابزار نظارت بر قدرت می‌دیدند. در نتیجه وقتی دولت اینن مجرا را مسدود کرد، اما همزمان مقامات و مسئولان سیاسی همچنان دسترسی‌های خود را داشتند، احساس «تحقیر» بر «ترس» غلبه کرد. نتیجه، یکی از خونین‌ترین روزهای تاریخ نپال در تاریخ ۸ سپتامبر بود که در آن جوانان و نوجوانان بدون وجود رهبری مشخص، تنها با اتکا به شبکه‌سازی دیجیتال، دولت را به استعفا وادار کردند.

همزمان در شمال آفریقا، جنبش «نسل زد ۲۰۱۲» در مراکش الگوری مشابهی را به نمایش گذاشت. جوانان مراکشی با استفاده از سکوی اینترنتی «دیسکورد» اعتراضات خود را علیه شکاف طبقاتی ساماندهی کردند. شعار محوری آنها هم این بود که «ورزشگاه‌ها هستند، اما بیمارستان‌ها کجایند؟»، این شعار نمادی از اعتراض به پروژه‌های نمایشی در برابر نیازهای واقعی مردم بود. نکته تأمل‌برانگیز در مراکش این بود که معترضان جوان، ضمن عبور و بی اعتبار خواندن جریان‌های سیاسی سنتی این کشور، مستقیماً نهادهای حاکمیتی را خطاب قرار دادند.

در هر دو مورد نپال و مراکش، فضای مجازی صرفاً یک ابزار ارتباطی نبود؛ بلکه «میدان نبرد» بود. میدانی که در آن، هرگونه تلاش حکومت برای اعمال محدودیت یکجانبه، به مثابه اعلان جنگ علیه سبک زندگی و آزادی‌های اساسی نسل جدید تفسیر شد.

♦ **تئوری «محرومیت نسبی» و روانشناسی خشم دیجیتال**
چرا محدودیت‌های اینترنتی تا این حد ظرفیت اشتعال‌زایی دارند؟ پروفیسور فائوروچمن، استاد برجسته روانشناسی اجتماعی، در تحلیل اعتراضات اخیر به مفهوم کلیدی «محرومیت نسبی» ارجاع می‌دهد. بر اساس این نظریه، خشم اجتماعی و میل به عصیان، لزوماً ناشی از

فقر مطلق یا سرکوب مطلق نیست؛ بلکه زمانی شعله‌ور می‌شود که افراد وضعیت خود را با یک گروه مرجع مقایسه کرده و احساس کنند که به‌طور ناعادلانه‌ای از حقوق یا امتیازاتی که آن گروه برخوردار است، محروم شده‌اند.

در زیست‌بوم دیجیتال امروز و برای نسل Z، اینترنت همانند برق یا آب، یک حق حیاتی به شمار می‌آید. حال تصور کنید در جامعه‌ای، عمده مردم برای دسترسی به بدیهیات این فضا با محدودیت‌های گسترده اعم از فیلترینگ، کندی سرعت و هزینه‌های گزاف ترافیک و البته خرید اشتراک فیلترشکن دست‌وپنجه نرم می‌کنند، اما در مقابل، بخشی از جامعه شامل مدیران ارشد، نمایندگان مجلس، فعالان رسانه‌ای و حتی برخی سلب‌ریتی‌های هنری بدون هیچ مانعی و با سرعت بالا در همان سکوهای به ظاهر ممنوعه فعالیت می‌کنند. پرواضح است که این رویه تصویرعریانی از تبعیض را در ذهن مخاطب شکل می‌دهد!

♦ **ماجرای «خط سفید»**
با عبور از تحلیل آنچه در ماه‌های اخیر در نپال و مراکش شاهد بودیم، پدیده جدیدی در محافل فنی و سیاسی ظهور کرده که به «اینترنت طبقاتی» یا دسترسی‌های خاص روی «خط سفید» معروف شده است. در ماجرای به‌روزرسانی اخیر سکوی توییتر (X) و اعلام عمومی محل فعالیت کاربران عضو این سکو مشخص شد که فارغ از جناح‌بندی‌های سیاسی (اصولگرا و اصلاح‌طلب)، طیفی از افراد به اینترنت بدون فیلتر دسترسی دارند. این لیست شامل مسئولان، نمایندگان مجلس، اصحاب رسانه‌ها و حتی طیفی از هنرمندان و فعالان فضای مجازی است که برخی از آنها پیشتر اعلام کرده بودند از فیلترشکن برای دسترسی به فضای مجازی استفاده می‌کنند و برخی نیز با وجود اینکه خود به اینترنت بدون محدودیت دسترسی دارند، خواهان محدودسازی گسترده‌تر فضای مجازی برای عموم بودند.

♦ **پیامدهای امنیتی تبعیض دیجیتال**
تداوم وضعیت موجود که در آن دسترسی بدون

محدودیت به فضای مجازی برای عموم مردم ممنوع و برای طیفی از خواص و مسئولان ممکن باشد، سه پیامد مخرب برای امنیت ملی کشورمان به همراه خواهد داشت که فهم و بازنگری در آنها ضروری است. نخستین و عمیق‌ترین پیامد، اعتبارزدایی از مرجعیت سیاسی و رسانه‌ای داخلی است. مشاهده استاندارد دوگانه که در آن مسئولان بدون دغدغه در سکوهای فیلترشده فعالیت می‌کنند، اما عموم مردم و خاصه جوانان از این دسترسی منع می‌شوند، بذریع‌اعتمادی می‌کارد و گسستی عاطفی و شناختی میان حاکمیت و نسل جوان ایجاد می‌کند. دومین چالش، تغذیه ماشین جنگ شناختی دشمن است. این نوع دسترسی‌های ویژه گزاره تبعیض را در ذهن مخاطب ایجاد و تثبیت کرده و بهترین مستندات و سوژه‌ها را برای برنامه‌سازی رسانه‌های معاند فراهم می‌کند؛ امری که دفاع رسانه‌ای را برای دلسوزان نظام دشوار کرده و به واسطه مشخص شدن دسترسی‌شان به یک امتیاز ویژه تحت عنوان خط سفید تأثیرگذاری کلام‌شان را در مخاطب کاهش می‌دهد. سومین تهدید، شکل‌گیری وضعیت «آئومی» یا بی‌هنجاری اجتماعی است. جامعه‌ای که عمده شهروندان آن برای رفع نیازهای روزمره خود ناچار به دور زدن قانون (استفاده از فیلترشکن) باشند، به مرور قبح قانون‌شکنی را از دست داده و زیرساخت‌های انضباط اجتماعی آن فرسوده می‌شود.

با توجه به آنچه گفته شد، برای پیشگیری از تکرار الگوهای بحران‌زا در کشورمان، گذار به سیاست‌گذاری‌های هوشمند ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است. در گام نخست، سیاست‌گذاران باید با شجاعت و شفافیت رویه‌های حاشیه آفرین گذشته در رابطه با توزیع دسترسی در فضای مجازی را پایان دهند.

علاوه بر این، حرکت به سمت مدیریت محتوا و تقویت رقابت واقعی سکوهای داخلی، یک الزام کلیدی است. تحولات پسا جنگ تحمیلی ۱۲ روزه به خوبی نشان می‌دهد، دشمنان مترصد تولید بحران و چالش در داخل کشور هستند و آن چیزی که تا به امروز مانع از موفقیت دشمن شده است اعتماد ملت به نظام بوده و نباید با برخی سیاست و رویکردها که آسیب‌ها و عوارض آن بر کسی پوشیده نیست، موجب تضعیف این اعتمادو تأمین مطلوبیت‌های دشمنان کشور شد.

در پایان، باید هشیار بود که دشمنان این مرز و بوم، برای لحظه لحظه گسست‌های اجتماعی ما برنامه‌ریزی کرده اند! لذا تدبیر و عقلانیت حکم می‌کند که پیش از وقوع بحران، با اصلاح سیاست‌های حساسیت‌برانگیز دشمن خلع سلاح شود و موفق به تحمیل هزینه‌ای جبران‌ناپذیر به کشورمان نشود.

بهره‌مند از آنچه عموم از آن بی‌بهراند منجر می‌شود، بزرگ‌ترین خدمت به سرویس‌های جاسوسی و دستگاه‌های جنگ روانی دشمن است؛ چرا که دشمن برای بی‌ثبات‌سازی آن جامعه دیگر به تولید دروغ‌های پیچیده و هزینه‌های سنگین امنیتی نیازی ندارد؛ چرا که کافی است نورافکن خود را بر همین شکاف‌ها و آنچه خدمات تبعیض‌آمیز معرفی می‌شود، روشن کند. در چنین فضایی وقتی شهروند مشاهده کند که مسئولان یا چهره‌های همسو با نظام سیاسی کشور از سبک زندگی یا آزادی‌های دیجیتالی برخوردارند که او از آن‌ها منع شده است، احساس تبعیض و بی‌عدالتی در او شکل می‌گیرد. این احساس، اعتماد عمومی را که سیمان انسجام ملی است، پودر می‌کند و شکاف ملت-دولت را به گسلی فعال تبدیل خواهد کرد. بنابر این، عدالت توزیعی و شفافیت در برخورداری از منابع، امروز دیگر یک توصیه اخلاقی نیست، بلکه یک رکن رکن دکت‌رین امنیت ملی برای پیشگیری از تنش‌های داخلی و حفظ تمامیت ساختار سیاسی کشور است.

دیگران

ماجرای نپال صرافاً جهت اطلاع

سومیناسووال

آزمایشگاه پیشگیری از فجایع دانشگاه هاروارد

وقایع هشتم و نهم سپتامبر ۲۰۲۵ در نپال بسیار تکان‌دهنده بود؛ روزهایی که به عنوان خونین‌ترین فصل در تاریخ دموکراسی مدرن این کشور ثبت شد. در این تاریخ، خیابان‌های کاتماندو شاهد خیزش شبکه‌ای و بدون رهبر معترضان بود که از جوانان و نوجوانان نسل Z تشکیل می‌شد و فارغ از هرگونه گرایش سیاسی و عقیدتی تنها با انگیزه مبارزه با فساد و محدودیت‌های نظام سیاسی وقت نپال به میدان آمدند. البته پاسخ حاکمیت به این تجمعات که با حضور گسترده دانش‌آموزان و دانشجویان شکل گرفته بود، خشنوت‌بار بود؛ به گونه‌ای که تا پایان سپتامبر موجب مرگ بیش از ۷۵ غیرنظامی و مجروحیت صدها نفر شد. گزارش‌های پزشکی قانونی و پلیس نپال نشان می‌دهد در این درگیری‌های خشنوت‌آمیز از سلاح‌های جنگی برای مقابله با معترضان استفاده شده است؛ اما نکته جالب توجه اینکه ریشه این انفجار خشم، ممنوعیت ناگهانی ۲۶ پلتفرم شبکه اجتماعی بود؛ زیرا دولت از کنترل انتقادها در این بسترها ناتوان بود؛ لذا تصمیم به مسدودسازی‌شان گرفت. تصمیمی که خشم انباشته شده ناشی از نمایش فساد و سبک زندگی اشرافی برخی سیاستمداران را که پیشتر با هشتگ «نپیبی» در فضای مجازی افشا شده بود، به قیامی تمام‌عیار تبدیل کرد. دامنه ناآرامی‌ها به سرعت از میدان‌های اصلی پایتخت به مراکز حساس دولتی و حکومتی کشیده شد و با وجود برقراری حکومت نظامی، معترضان اقامتگاه‌های خصوصی سیاستمداران، ساختمان مجلس و حتی دادگاه عالی را به آتش کشیدند. شدت بحران چنان بود که دولت در کمتر از ۴۸ ساعت فرو پاشید و نخست‌وزیر مجبور به استعفا شد. آنچه این رخداد را در تاریخ سیاسی جهان متمایز می‌کند، نحوه مدیریت خلأ قدرت از سوی‌زی معترضان بود. نمایندگان نسل Z با رد پیشنهاد ارتش برای همکاری با چهره‌های سیاسی سنتی، از طریق بستر دیسکورد و با مشارکت هزاران نفر، به شکلی کاملاً دیجیتال رایزنی کرده و «سوشیلا کارکی»، قاضی سابق و خوش‌نام را نامزد نخست‌وزیری کردند. رئیس‌جمهور وقت نیز با پذیرش این انتخاب، پارلمان را منحل و کارکی را مأمور تشکیل دولت موقت کرد تا انتخابات را برگزار کند. حقوق‌دانان برجسته، این انتصاب را که ظاهراً با منع قانونی تصدی مشاغل دولتی ازسوی قضات سابق در تضاد بود، با استناد به «دکترین ضرورت» و برای جلوگیری از فروپاشی کامل نظم قانون اساسی توجیه کردند. با این حال، بهای این تغییرات بنیادین برای نپال بسیار سنگین بوده است. در هرج‌ومرج ناشی از سقوط دولت، امنیت ملی کشور با چالش‌های بی‌سابقه‌ای روبه‌رو شد. گزارش‌ها حاکی از فرار بیش از ۱۴ هزار زندانی طی شورش‌های هم‌زمان در ۲۸ زندان و غارت حدود ۱۲۰۰ قبضه سلاح جنگی و صدها هزار فشنگ از مراکز پلیس است که هنوز بخش اعظم آنها بازیابی نشده‌اند. اکنون نپال در حالی به سوی انتخابات زودهنگام مارس ۲۰۲۶ حرکت می‌کند که زیرساخت‌های انتظامی ویران شده و اعتماد عمومی به شدت آسیب دیده است. نهادهای بین‌المللی هشدار داده‌اند که بدون تحقیقات شفاف و بازسازی نهادهای امنیتی، خطر قدرت‌گیری گروه‌های مسلح و تبهکار با استفاده از سلاح‌های غارت‌شده وجود دارد. این وقایع نشان داد که چگونه شکاف‌های اقتصادی و سرکوب دیجیتالی می‌تواند در هم‌افزایی با تکنولوژی ارتباطی مدرن، قدرتمندترین دولت‌ها را به زانو درآورد.

یادداشت

تعطیلی‌های مکرر
راهکار رفع آلودگی نیست

عبدالمجید شیخی

کارشناس اقتصادی

یکی از موضوعاتی که طی سال‌های اخیر به یک چالش اصلی برای کشور و مردم تبدیل شده، موضوع تشدید آلودگی هوا در همه فصل‌ها، به‌خصوص ماه‌های سرد سال است. به دلیل پدید آمدن وارونگی هوا و افزایش آلاینده‌ها با از دست رفتن هوای پاک و تشدید آلودگی به حدی که از مرزهای خطر فراتر می‌رود و دولت‌ها مجبور به تعطیلی مدارس، ادارات دولتی و بعضاً بنگاه‌های تولیدی می‌شوند.

آنچه در این خصوص حائز اهمیت است، اینکه متخصصان زیست‌شناسی طی سال‌های اخیر اظهار داشته‌اند گر مایش زمین و خطرهای ناشی از افزایش یک ونیم درجه زمین چالش‌های بسیاری برای کره زمین و ساکنان آن ایجاد می‌کند. کارشناسان امر این موضوع را تأیید می‌کنند که معدل دما در کره زمین بالا رفته است؛ به نحوی که بخی‌های قطبی در حال آب شدن هستند و در بسیاری از کشورهای سرد و برف‌خیز یخچال‌های طبیعی در حال آب شدن هستند؛ روندی که گر مایش زمین و مخاطرات آن را بیش از پیش افزایش می‌دهد.

قطع به یقین برای کاهش اثرات گلخانه‌ای بر زمین، همه کشورها باید راهکارهای قابل اتکایی ببندیشند. این موضوع درباره ایران نیز صدق می‌کند؛ زیرا کشور ما در منطقه جغرافیایی خشکی قرار گرفته که بی‌آبی و گر مایش آن می‌تواند به مراتب بیشتر از سایر کشورها باشد. بنابراین برای اینکه کشور تحت فشارهای ناشی از این مسئله و اثراتی که بر اقتصاد وارد می‌شود قرار نگیرد، باید راهکارهایی برای مدیریت و برون‌رفت منطقی از این وضعیت ارائه کرد.

بخش قابل توجهی از آلودگی هوا که ناشی از وجود خودروهای با کیفیت پایین و غیر استاندارد و بنزین باران است باید با ارائه راهکارهای درست، تغییرات اساسی در تولید خودروها و بنزین مورد استفاده خودروها ایجاد شود. قطع به یقین آلودگی هوا و تعطیلی‌های مکرر اثرات بسیار سونی بر معادلات اقتصادی کشور ایجاد می‌کند.

مسئله این نیست که کشور یکی دوزو به دلیل آلودگی هوا تعطیل شود؛ بلکه افزایش تعطیلی‌ها به دلایل موجه یا غیر موجه سبب از دست رفتن کار و تولید، کاهش تولید و کاهش عرضه می‌شود. تورم فعلی اقتصاد که متأسفانه به مرز ۵۰ درصد رسیده، به نوعی با سیاست‌گذاری‌های غلط باعث برداشت غیرعادی از جیب مردم شده است.

بی‌شک به جز پیامدهای اقتصادی که به دلیل تعطیلی مراکز و آموزش عالی و تعطیلی ادارات دولتی بر کشور وارد می‌شود، باید به این موضوع توجه شود که هر تعطیلی و هر سیاست‌گذاری غلط اقتصادی که به تحمیل ظلم به مردم و کاهش ارزش پول ملی منتهی شود، ظلم بزرگ‌تری به عموم مردم است. ظلمی که به کاهش ارزش دارایی مردم آن هم بیش از یک سوم منجر شده و تورم قابل توجهی بر مردم تحمیل کرده است.

این موضوع یعنی بنزین باران و نزولات آسمانی در کنار سیاست‌گذاری‌های غلط اقتصادی و ظلم به مردم در معاش و درآمد‌های آنها به هم ربط دارد و سیاست‌گذار نمی‌تواند خود را مباح از این موضوع بداند؛ زیرا در عالم هستی همه مباحث به هم مربوطند؛ لذا زمانی می‌توان امید به بارش داشت که دولتمردان و حاکمان رویه‌های غیر معمول و ظلم اقتصادی به مردم را کنار بگذارند، در این صورت است که لطف خداوند سبجان نصیب یکایک ما می‌شود.

ساحل عباسی

خبرنگار

کارشناس اقتصادی و معاون اسبق وزیر صمت گفت: «دولت در خصوص عبور از ناترازی انرژی هر چه سریع‌تر باید چاره‌اندیشی کند. اینکه این دولت وارث عملکرد درست یا نادرست دولت قبلی بوده، اصلاً نباید مطرح شود؛ زیرا در ایران اینگونه باب شده است که هر دولتی روی کار می‌آید خود را وارث اشتباهات و معضلات دولت قبلی می‌داند. بنابراین، دست روی دست مشکلات دیگری ایجاد و به دولت بعدی تحمیل می‌کند؛ در حالی که دولت‌ها عوض می‌شوند تا مشکلات و چالش‌های به جا مانده از دولت‌های قبلی را رفع کنند. در واقع رشد و پیشرفت کشور حاصل چنین نگاه مدیریتی است که متأسفانه در دولت‌های ما چندان دیده نمی‌شود.»

«امیررضا واعظ آشتیانی» کارشناس اقتصادی و معاون اسبق وزیر صمت در گفت‌وگو با «صبح صادق» درباره پیامدهای کمبود انرژی در اقتصاد کشور، آثار نامطلوبی که بر افزایش سطح قیمت‌ها می‌گذارد و توجه به راهکارهای عبور از این چالش مهم گفت: «در طول سال‌های اخیر صنایع و مردم ما با واژه‌هایی مثل ناترازی یا کمبود انرژی مواجه شده‌اند که در بسیاری از حوزه‌ها چالش‌زا شده و معضلاتی را برای امروز و آینده اقتصاد و تولید کشور ایجاد کرده است. حال این پرسش اساسی مطرح می‌شود که ایران به عنوان دومین دارنده گاز و کشوری با سطح بالای ذخایر انرژی چرا باید ناترازی و کمبود انرژی داشته باشد؟»

وی در این باره خاطرنشان کرد: «سوء مدیریت را می‌توان یگانه عامل این اتفاق ناخوشایند عنوان کرد. نداشتن گاز و برق و آب یا اسم جدیدی که تحت عنوان ناترازی روی آن گذاشته‌اند، در حوزه انرژی فقط یک کلمه ساده نیست؛ بلکه دنیایی از

چالش‌ها و افت اقتصادی را به دنبال دارد، زیرا نبود گاز یا برق و آب خود به خود موجب افت تولید در حوزه‌های مختلف می‌شود.»

واعظ آشتیانی معتقد است: «افت تولید معضلات بسیاری در حوزه داخلی و خارجی ایجاد می‌کند. معضل بسیار بزرگ افزایش میزان تورم به دلیل کاهش تولید و کاهش عرضه کالاهای مورد نیاز مردم است. وقتی کالا کمتر تولید شود و کالا قابلیت رقابتی خود، یعنی کاهش قیمت و کیفیت بالا را از دست بدهد، بدین معناست که نمی‌توانیم کالای غیر نفتی به خارج از کشور صادر کنیم. بنابراین درآمد‌های ارزی کشور به شدت کاهش می‌یابد.»

این کارشناس اقتصادی معتقد است: «وقتی به نیاز جامعه، یعنی تقاضای واقعی جواب داده نشود و عرضه کالاها منفی شود، افزایش قیمت کالا به زبان مردم جامعه، یعنی دهک‌های با درآمد پایین تبدیل می‌شود. بنابراین مردم توانایی خرید کالاهای اساسی و کالاهای مورد نیازشان را از دست می‌دهند، البته این چرخه فقط به مردم و از دست رفتن قدرت خرید آنها محدود نمی‌شود و تولیدکننده را نیز تحت عوارض شدید خود قرار می‌دهد؛ زیرا این وضعیت گردش مالی و تولید و عرضه تولیدکننده را نیز بسیار محدود می‌کند.» وی در ادامه بحث تأکید کرد: «باید صنعت و تولید با تأمین انرژی و راهکارهایی که به نفع اقتصاد ایران تمام می‌شود، فعال شود. باید مدیریت حوزه تولید و صنعت به گونه‌ای عمل کند که صنعت از جهات مختلفی نه فقط از سوی وزارت صمت، بلکه از سوی چندین وزارتخانه دیگر کمک شود تا صنعت کشور به راه بیفتد، حمایت شود و رونق بگیرد.»

معاون اسبق وزیر صمت ادامه داد: «راهکارهای تأمین انرژی با استفاده از واردات فناوری‌های روز دنیا که موجب استفاده از گاز

معاون اسبق وزیر صمت در گفت‌وگو با صبح صادق

سوءمدیریت یگانه دلیل ناترازی‌هاست

آمریکا این اتفاق رخ داده و چالش‌های زیادی در سطح اقتصاد ایجاد کرده است؛ لذا برای عبور از این بحران باید انرژی را مدیریت و توانایی خود را برای تأمین انرژی کشور ارتقا دهیم.»

امیر رضا واعظ آشتیانی با تأکید بر اینکه با مافیا در هر بخشی باید مبارزه و مقابله کرد، زیر اوامل نفوذی و مافیایی مانع توسعه اقتصاد کشور هستند، به مثالی در این باره اشاره کرد و گفت: «به خاطر دارم یکی از اعضای کمیسیون اقتصادی مجلس به تازگی عنوان کردند تعیین تکلیف آب کشور به دست چند نفر انگشت‌شمار انجام می‌شود که در همه دولت‌ها حضور دارند و کسی قادر به تغییر و برخورد با سیاست‌ها و برنامه‌های آنها نیست! گفته این نماینده مجلس نشان می‌دهد مسائل مرتبط با انرژی کشور به دست مافیایی افتاده که مایل به توسعه اقتصاد و صنعت ایران نیستند؛ لذا باید در این مسائل به جمع‌بندی مشخصی برای مقابله با نفوذ و مافیا برسیم وگرنه همه چیز به یک باره از دست می‌رود و دست دشمن برای فشار بر ما باز می‌شود.»

وی در پایان این گفت‌وگو خاطر نشان کرد: «دولت در خصوص عبور از ناترازی انرژی هر چه سریع‌تر باید چاره‌اندیشی کند. اینکه این دولت وارث عملکرد درست یا نادرست دولت قبلی بوده، اصلاً نباید مطرح شود زیرا در ایران اینگونه باب شده است که هر دولتی روی کار می‌آید خود را وارث اشتباهات و معضلات دولت قبلی می‌داند، لذا دست روی دست مشکلات دیگری ایجاد و به دولت بعدی تحمیل می‌کند؛ در حالی که دولت‌ها عوض می‌شوند تا مشکلات و چالش‌های به جا مانده از دولت‌های قبلی را رفع کنند. در واقع رشد و پیشرفت کشور حاصل چنین نگاه مدیریتی است که متأسفانه در دولت‌های ما چندان دیده نمی‌شود.»

شاخص

آلمان در نابسامانی

داده‌های «مؤسسه ایفو» که روز دوشنبه منتشر شد، نشان می‌دهد چشم‌انداز کسب‌وکار در آلمان طی ماه نوامبر دوباره تیرتر شده و وضعیت اقتصادی این کشور همچنان شکننده است. بر اساس اعلام این مؤسسه، شاخص فضای کسب‌وکار در آلمان از ۸۸/۴ واحد در ماه اکتبر به ۸۸/۱ واحد در ماه نوامبر رسیده است. این کاهش ناشی از بدبینانه‌تر شدن پیش‌بینی شرکت‌هاست، در حالی که ارزیابی شرکت‌ها از وضعیت فعلی اندکی مثبت‌تر شده است. در بخش تولید، این شاخص کاهش یافت و انتظارات کاهش قابل توجهی داشت؛ چرا که شرکت‌ها نسبت به ماه‌های پیش رو محتاط‌تر شده‌اند.

منهای نفت

۲۰۰ میلیون دلار

صادرات محصولات شیلیاتی کشور در سال گذشته از مرز ۷۰۰ میلیون دلار گذشت؛ دستاوردی که نشان‌دهنده ظرفیت بالای تولید، فراوری و حضور مؤثر ایران در بازارهای جهانی آبریزان است؛ این در حالی است که در سال‌های ابتدایی انقلاب تنها ۳۲ هزار تن محصولات آبرزی در کشور تولید می‌شد و در حال حاضر به تولیدی معادل ۷/۵ میلیون تن دست یافته‌ایم؛ با وجود ۱۷۰ هزار صیاد، ۲۰ هزار و ۵۰۰ شناور مجوزدار و دست یافتن به ارزش صادراتی محصولات شیلیاتی به بیش از ۷۰۰ میلیون دلار در سال گذشته مزیتی است که باید برای تحقق اقتصاد دریامحور، مورد توجه قرار گیرد.

افزوده

رکود عمیق

افت شدید و طولانی در فعالیت‌های اقتصادی کشور را «رکود عمیق» می‌گویند. در اقتصاد، بحران یا رکود اقتصادی عمیق معمولاً به‌عنوان یک رکود شدید که دو سال یا بیشتر طول می‌کشد، تعریف می‌شود. رکود عمیق به دلیل عوامل اقتصادی همچون افزایش‌های قابل توجه در نرخ بیکاری، کاهش اعتبار موجود، کاهش تولیدات اقتصادی، ورشکستگی و نپرداختن بدهی‌ها، کاهش معامله و تجارت و نوسان‌پذیری پایدار در قیمت ارز ایجاد می‌شود. در زمان رکود اقتصادی عمیق، اعتماد به نفس مصرف‌کننده و سرمایه‌گذارها کاهش می‌یابد و باعث می‌شود اقتصاد به تعطیلی کشیده شود. رکود عمیق برخلاف رکود عادی، یک رکود پایدار و شدید است.

لقب امیرالمؤمنین را چه کسی به حضرت علی(ع) داد؟

گفتاری از حجت‌الاسلام و المسلمین استاد محمدعلی مجاهدی

جابر بن یزید جعفی نقل می‌کنند که امام باقر(ع) فرمودند: پدرم امام سجاد(ع) بعد از شهادت امام حسین(ع) از موی بز خانه‌ای در بیابان برپا کردند و سال‌ها آنجا سکونت داشتند. ایشان در مدینه نبودند. در کربلا هم نبودند؛ بلکه چادری بیرون از مدینه زدند. دلایلش این بود که بی‌وفایی مردم را دیده بودند و دوست نداشتند با آنها معاشرت کنند. ایشان از آنجا مکرراً برای زیارت پدر و جد بزرگوارشان به عراق می‌رفتند و کسی خبر نداشت. روزی حضرت برای زیارت امیرالمؤمنین(ع) به عراق حرکت کردند. جابر هم همراهشان بود. وسیله سفرشان دو شتر بود. وقتی به نجف رسیدند و به مزار حضرت علی(ع) نزدیک شدند، شروع به گریه کردند؛ به گونه‌ای که محاسن مبارکشان از اشک خیس شد. سپس امام سجاد(ع) این زیارت را خواندند که شروع زیارت‌نامه «السلام علیک یا امیر المؤمنین» است. سؤال این است که لقب امیرالمؤمنین را چه کسی به حضرت(ع) داد؟ پاسخ سؤال اول: چه کسی این لقب را داد؟ در روایت آمده که پیامبر(ص) فرمودند: خداوند در شب معراج به من

وحی کرد و فرمود: «یا محمد، اقرأ علی بن ابی طالب امیر المؤمنین؛ یا محمد سلام مرا به علی بن ابی طالب امیرالمؤمنین برسان؛ سپس خداوند فرمود: «هما سمیت بهذا أحداً قبله؛ من این لقب را پیش از او به هیچ کس ندادم.» پس اینجا سه نکته وجود دارد ۱- این لقب را خداوند داده است. ۲- پیش از آن، این لقب را به هیچ کسی نداده بود. بعد از آن هم به هیچ کسی داده نمی‌شود.... روایت سوم: امام صادق(ع) فرمودند: در اطراف عرش کتابی نوشته شده است من خدایی هستم که معبودی جز من نیست. محمد(ص) پیامبر خداست و علی(ع) امیرالمؤمنین است. حدیث دیگر از حارث بن خزرجی پرچمدار انصار نقل شده است، از پیامبر(ص) شنیدم که به علی(ع) فرمودند: ای علی بعد از من هیچ کس جز کافر بر تو پیش قدم نمی‌شود. همانا آسمانیان تو را «امیرالمؤمنین» می‌نامند. پیامبر(ص) به علی(ع) فرمودند: «تو همان کسی هستی که خداوند در آغاز آفرینش به تو احتجاج نمود. آن هنگام که مخلوقات را بر پا داشت و فرمود: آیا من پروردگار شما نیستم؟ گفتند: بله. سپس فرمود: آیا محمد(ص) رسول خدا نیست؟ گفتند. بله، سپس فرمود: آیا علی(ع) امیرالمؤمنین نیست؟ همگی از پذیرش ولایت تو استکبار کردند و گفتند نه به جز

عده‌ای اندک اینکه امروز در این دنیا می‌بینید. ریشه از آنجا دارد. آنها آنجا گفتند که نمی‌گویند. آنجا دشمن بودند که دشمنی کردند. آنجا اعتراف کردند که می‌کنند. کسانی که پذیرفتند. بسیار اندک هستند و همیشان اصحاب یمین می‌باشند.» پاسخ سؤال دوم از چه زمان این لقب داده شد؟ روایت شده که پیامبر اکرم(ص) فرمودند: در لوح محفوظ زیر عرش نوشته شده علی بن ابی طالب امیرالمؤمنین است. حدیث دوم از ابن عباس روزی علی بن ابی‌طالب(ع) داشت می‌آمد، اصحاب گفتند: یا رسول‌الله امیرالمؤمنین آمد. حضرت فرمودند: علی(ع) پیش از من امیرالمؤمنین نامیده شده. عرض شد: پیش از شما؟ فرمودند: بله و پیش از عیسی و موسی. عرض کردند پیش از عیسی و موسی؟ فرمودند: بلی و پیش از سلیمان و داوود و تمام پیامبران تا حضرت آدم؛ سپس فرمودند: هنگامی که خداوند حضرت آدم را به صورت گل آفرید، از چشمان او مرواریدی آفرید که تسبیح و تقدیس خدا را به جا می‌آورد. خداوند فرمود: بی‌گمان تو را در مردی جای خواهم داد که او را امیر تمام مخلوقات قرار می‌دهم. وقتی علی بن ابی‌طالب(ع) را آفرید. آن مروارید را در ایشان جای داد. بدینسان آن حضرت پیش از آفرینش آدم امیرالمؤمنین نامیده شد.

رسوم بی‌پایه و اساس!

و سودآوری که صدمات بزرگی از نظر انسانی برای آنان دارد. اما پرشش اساسی اینجاست: چرا در ایران اسلامی، کشوری که میراث عمیقی از معارف الهی و انسانی دارد، شاهد نفوذ چنین آیین‌هایی هستیم؟ چرا برخی بازیگران، چهره‌های مشهور و حتی بعضی جوانان، با چهره‌های ترسناک، نمادهای شیطانی و آرایش‌های هالوینی ظاهر می‌شوند، گویی که این مراسم بخشی از فرهنگ اصیل ماست؟ پاسخ در چند لایه نهفته است؛ اما همه آنها به یک نقطه بازمی‌گردند: ضعف شناخت نسبت به معارف الهی و نبود استحکام فکری و روحی در برابر هجوم فرهنگی غرب. در نگاه اسلام، انسان موجودی است که اگر از منبع نورانی هدایت دور بماند، به‌سرعت جذب جلوه‌های فریبنده و پوچ می‌شود. قرآن می‌فرماید: «و هر کس از یاد خدا روی گردان شود، شیطانی را بر او می‌گماریم تا دوست و همراه او شود.»(زخرف/۳۶) آیین‌هایی، مانند هالوین دقیقاً مصداق «قرین شیطانی»‌اند؛ یعنی انسان را آرام‌آرام به سمت نمادهای ظلمت، تاریکی، وحشت و بی‌معنایی می‌برند، بی‌آنکه ابتدا خطر آن حس شود. ظاهرش سرگرمی است، اما باطنش انس گرفتن با مفاهیم ضددینی و ضدانسانی. در چنین وضعیتی، اگر جامعه‌ای استحکام فکری نداشته باشد، فالوده‌وار هر پدیده تازه‌ای را می‌پذیرد. مشکل بخشی از جامعه ایران همین است: خودباختگی فرهنگی. اینکه برخی افراد مشهور ایرانی، با چهره‌های شیطانی و پوشش‌هایی که در آیین‌های غربی ریشه دارد، در جشن هالوین شرکت می‌کنند، نشانه‌ای از همین

عادی‌سازی خشونت، ترویج وحشت، فاصله‌گیری از نورانیت فطری، گسترش بیماری‌های روحی و روانی و ایجاد نسلی که معنا را نه در معرفت و انسانیت، بلکه در شوک، هیجان، تقلید و جلوه‌های بیرونی جست‌وجو می‌کند. مشکل اصلی غرب در همین‌جاست: بی‌معنایی می‌شود: جامعه‌ای که خود را از وحی، هدایت پیامبران و معارف الهی محروم کرده، ملاکی برای تشخیص راه‌درست از غلط ندارد. وقتی معیار زندگی، تنها «سلیقه فردی»، «ذوق جمعی»، «هیجان موقت» و «سود اقتصادی» باشد، طبیعی است که هر روز آیینی تازه متولد شود و نسل بعد نیز آن را بی‌چون‌وچرا بپذیرد. قرآن کریم دقیقاً چنین وضعیتی را توصیف می‌کند: جامعه‌ای که از وحی جدا شد، دچار «تجیر»، «سرگردانی»، «ملاک باختگی» و «پیروی از هواهای نفسانی» می‌شود. خداوند می‌فرماید: «پس آیا کسی که معبودش را هوای نفسش قرار داده دیدی؟ و خدا او را از روی علم و آگاهی خود [بر اینکه شایسته هدایت نیست] گمراه کرد و بر گوش و دلش مهر [تیره‌بختی] نهاد و بر چشم [دلش] پرده‌ای قرار داده است پس چه کسی است که بعد از خدا او را هدایت کند؟»(جاثیه/۲۳) وقتی هواپرستی جای خداپرستی را بگیرد، هیچ معیار ثابتی برای فرهنگ، آداب، اخلاق و رفتار باقی نمی‌ماند. غرب امروز دقیقاً مصداق همین آیه است؛ فرهنگ آن نه بر حکمت استوار است و نه بر نور، بلکه بر امواج زودگذر میل‌های فردی و جمعی. طبیعی است که چنین جامعه‌ای، هر روز مراسمی تازه می‌سازد؛ نه برای رشد انسان، بلکه برای سرگرمی

سیدحسین خاتمی خوانساری

دبیر گروه معارف

در جهانی که مرزهای فرهنگی، اعتقادی و فکری با سرعتی حیرت‌انگیز در هم فرومی‌ریزد، یکی از واقعیت‌های تلخ زمانه ما ظهور و گسترش آیین‌ها و مراسم‌هایی است که نه‌تنها ریشه‌ای در فطرت انسان ندارند، بلکه در بسیاری موارد، برخلاف مسیر سلامت روحی، کرامت انسانی و تعالی معنوی‌اند. غرب امروز به دلیل بریدگی عمیق از سرچشمه‌های الهی، به‌جای آنکه مناسکی برای آرامش روح، رشد فکری یا یادآوری حقیقت انسانیت خلق کند، به تولید آیین‌هایی روی آورده که اغلب بر محور هیجان‌های سطحی، ترس، سیاهی، مرگ‌گرایی، لذت‌طلبی و مصرف‌گرایی بنا شده‌اند. از «هالوین» که بر محور چهره‌های شیطانی، نمادهای اهریمنی و ترویج ترس شکل گرفته، تا «روز مردگان»، «ولنتاین» و حتی برخی نمادهای تازمسازی شده‌ای، مانند «دپو کریسمس» که با روایت‌های مخوف و غیرانسانی همراه شده‌اند، همه نشان‌دهنده وضعیتی است که تمدن غرب در آن به‌سر می‌برد: تمدنی که از معارف الهی فاصله گرفته و برای جبران فقدان معنا، سرگرمی‌هایی می‌سازد که نه‌تنها روح انسان را بالا نمی‌برند، بلکه او را از مسیر حقیقت دورتر می‌کنند. این مراسم‌ها با وجود ظاهر سرگرم‌کننده‌شان، پیامدهای طولانی‌مدتی بر روح انسان دارند:

حب اطاعت

آیت‌الله احمد مجتهدی تهرانی(ره): خدایا کاری کن که خوبی‌ها را دوست داشته باشم و از بدی‌ها بدم بیاید و عبادت و انجام هر کار خوبی نزد من محبوب باشد. این دعای خیلی خوبی است، که انسان طوری باشد که از کار خوب لذت ببرد. اگر خواستیم کار خوبی انجام بدهیم، مخفیانه انجام دهیم و قصد قربت داشته باشیم، طوری زندگی کنیم که آبروی کسی را نریزیم. جنس خوب صدقه بدهیم؛ اگر متمکن هستیم جنس اعلا را برای صدقه و خیرات کنار بگذاریم. بهترین خوبی‌ها این است که آدمی به فامیل فقیر کمک کند، بعضی‌ها به فامیل کمک نمی‌کنند.

اجاره مسجد!

پرش: مدتی است که در یکی از مساجد، نماز جماعت اقامه می‌کنم و اطلاعی از کیفیت وقف مسجد ندارم. با توجه به اینکه مسجد از نظر هزینه با مشکلاتی روبه‌روست، آیا اجاره دادن زیرزمین مسجد برای کاری که مناسب با شأن مسجد باشد، جایز است؟

پاسخ: اگر زیر زمین عنوان مسجد را ندارد و جزء تأسیساتی نیست که مسجد به آن نیاز داشته باشد و وقف آن هم وقف انتفاع نباشد، اشکال ندارد.

آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای
اجوبه‌الاستفتانات، سؤال ۴۱۷

هلاکت ولید!

«ولیدبن‌عبدالملک»، ششمین خلیفه اموی و فرزند «عبدالملک‌بن‌مروان»، پس از مرگ پدرش و طبق وصیت او در دمشق به خلافت رسید و نزدیک ده سال حکومت کرد. ولید همانند دیگر خلفای اموی به استبداد و خشونت شهرت داشت و «ابن‌کثیر» او را جبار و عنید توصیف کرده است. در دوره او، امام زین‌العابدین(ع) به دستور او یا برادرش هشام مسموم شد و به شهادت رسید. از اقدامات عمرانی مهم ولیدبن‌عبدالملک می‌توان به تجدید بنای مسجد جامع دمشق، ساخت گنبد مسجدالاقصی و توسعه مسجدالنبی اشاره کرد. ولید در ۱۵ جمادی الثانی سال ۹۶ قمری در دمشق در ۴۳ یا ۴۷ سالگی هلاک شد.

دین

شماره ۱۲۱۵ | دوشنبه ۱۰ آذر ۱۴۰۴

صداقت

مبلغان دین

سید مرتضی رضایی

کارشناس علوم دینی

در تقویم دل‌های شیعیان، سالروز وفات حضرت ام‌البین(س) تنها یک مناسبت تاریخی نیست؛ روزی است که «مادر ایثار» و «ام‌الشهدا» تجلیل می‌شود؛ بانویی که عظمتش نه در نسب، که در ایمان، ادب، معرفت و تربیت فرزندسی چون حضرت ابوالفضل العباس(ع) جلوه‌گر شد. در روز بزرگداشت مادران و همسران شهدا، یاد او همچون چراغی مسیر زنان مؤمن را روشن می‌کند؛ زنانی که در سخت‌ترین آزمایش‌ها، صبوری و وفاداری را از این بانو آموختند. حضرت ام‌البین(س) زمانی قدم در خانه ولایت گذاشت که هنوز داغ شهادت حضرت فاطمه زهر(س) در قلب امیرالمؤمنین(ع) تازه بود. او نیامد تا جای مادر حسنین(ع) را بگیرد، بلکه آمده بود تا خدمتگزار آنان باشد. همین معرفت و تواضع بود که او را در زمره زنان ممتاز تاریخ قرار داد. ابن‌ابی‌الحدید در شرح نهج البلاغه از عبداللہبن عباس نقل می‌کند که ام‌البین پس از ورود به خانه امیرالمؤمنین(ع) گفت: «من نیامده‌ام تا در جایگاه مادر حسن و حسین باشم؛ من خدمتگزار فرزندان پیامبرم.» این سخن نشان‌دهنده روحیه پاک و نیت الهی اوست که در منابع معتبر تاریخ ثبت شده است. حضرت ام‌البین(س) تنها همسر امیرالمؤمنین(س)، بلکه یاور او در تربیت سربازان آینده ولایت بود. چهار پسری که در دامن او تربیت شدند، در نهایت همگی در راه امام خویش به شهادت رسیدند. از نگاه معارف اسلامی، نشانه ایمان کامل در زن و مرد، آن است که محبت خویش را فدای محبت الهی نکنند و ام‌البین(س) مصداق روشن این آیه بود: «لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ»(آل‌عمران/۹۲)

او محبوب‌ترین سرمایه‌های خود را در راه امام زمانش تقدیم کرد؛ اوج امج مقام این بانو آنجاست که وقتی کاروان اسرا به مدینه رسید، اولین پرشش او این بود که «پسرانم چه شدند؟» بلکه می‌پرسید: «ما خبرِ ابی‌حسین؟» گویی مادر شهدا بودن را افتخار می‌دانست و دلش تنها برای امام عصرش می‌تپید. این روحیه همان چیزی است که مادران و همسران شهدا در دوران دفاع مقدس بارها تکرار کردند. سیدمحسن امین در اعیان‌الشیعہ نقل می‌کند:

«کانت أمّالبین إذا سمعت ناعياً يُنعى الحسين تخرج إلى البقیع وتبکیه وتبکی أبناءها معه وکان الناس یجتمعون لیکانها.» این سند بیان‌کننده آن است که او عزاداری را ابزار تربیت و انتقال پیام مظلومیت اهل بیت(ع) به جامعه قرار داد؛ کاری که امروز نیز مادران شهدا به‌عنوان پیام‌آوران جبهه‌ها انجام می‌دهند.

ام‌البین نماد زنی است که در برابر سختی‌ها خم نشد. مادران شهدا نیز همین مسیر را ادامه دادند؛ زنانی از جنس آسمان، اما پا بر زمین. آنان در خانه‌های ساده خود سربازانی برای میهن و دین پرورش دادند. راضی‌بودن آنان به قضای الهی، مصداق روشن روایت رسول خدا(ص) است که می‌فرمایند: «بزرگی پادشاه، همراه بزرگی بلاست. خداوند، هرگاه مردمی را دوست بدارد، مبتلای‌شان می‌کند. پس هر که خشود گشت، بهرواش خشودی است و هر که ناخشود گشت، بهرواش ناخشودی است.» این روایت نشان می‌دهد، تحمل مصیبت و رضایت به تقدیر پروردگار، درهای عظمت را می‌گشاید؛ همان‌گونه که برای مادران شهدا چنین بوده است. مادر شهیدی که پس از شهادت فرزندش می‌گوید: «خدا قبول کند» در حقیقت راه حضرت ام‌البین(س) را ادامه می‌دهد. راه دل‌دادن به خدا و تنها خدا.

تقویم انقلاب

هشدار به مسئولان و مردم

سید مهدی حسینی
مورخ و پژوهشگر

در تاریخ ۱۶ آذرماه سال ۱۳۶۲ جمعی از اعضای مجلس و نهادهای وابسته به نخست‌وزیری وقت با امام خمینی(ره) ملاقات کردند. امام راحل در این دیدار که از یک رنج روحی و نگرانی حکایت داشت، خطاب به مسئولان نظام و همه مردم فرمودند: «من الان به شما آقایان و به ملت ایران این گزارش را می‌دهم که سن من دیگر مقتضی این نیست که ببینم این چیزها را، من می‌روم، اما شما توجه بکنید، شما متوجه باشید اینها شروع کردند که از اول یک جوی بسازند که این حکومت را بشکنند و...» ایشان در این باره چند نکته یادآور شدند که از جنبه‌های گوناگون بسیار مهم است.

۱- امام راحل تجربیات تاریخ معاصر از دوران مشروطه پیدآوری می‌کنند که «جوسازی کردند که در میدان علنی ایشان [شهید شیخ فضل‌الله نوری] را به دار زدند و پای آن کف زدند.» در ادامه امام(ره) درباره برخوردایی که با مرحوم آیت‌الله کاشانی شده بود، فرمودند: «دیدند که اگر یک روحانی در میدان باشد، لاید اسلام را در کار می‌آورد، شروع کردند به جوسازی... برای آقای کاشانی که دیگر از منزلش نمی‌توانست بیرون بیاید و در یک اتاقی محبوس بود در منزلش.»

۲- در تاریخ معاصر ایران شواهد و اسناد فراوانی وجود دارد که برحسب فرمایش امام راحل «یک عده‌ای نمی‌خواستند که در این کشور اسلام قوه داشته باشد، و آنها دنبال این بودند که اینجا [ایران] را آن وقت به طرف اروپا بکشند.»

۳- یک واقعیت در جهان امروز به عیان دیده می‌شود و آن، تأثیرگذاری انقلاب سال ۱۳۵۷ است که افق نهایی‌اش حاکمیت جهانی اسلام است. غریزده‌ها، اروپایی‌ها، آمریکایی‌ها، رژیم صهیونیستی، رژیم بعثی، شوروی سابق همه اینها تمامی توان‌شان را به کار بردند تا «اسلام» شکست بخورد؛ اما نتوانستند. امام راحل در سال ۱۳۶۲ می‌فرمایند: «الان وضع جوری شده است که هر جا [اسلام و صدای اسلام] می‌بینید که فرض کنید در پاکستان دارند می‌گویند اسلام»، «در جاهای دیگر هم دارند می‌گویند[اسلام]، در سیاه‌پوستان آمریکا هم صدا درآمده است... در شوروی هم که صدا درآمده است»، «آنها می‌بینند که اگر مهلت به این کشور [ایران] بدهند ممکن است منافع آنها را در تمام دنیا به خطر بیندازد.»

۴- امام راحل در این بیانات با صراحت اشاره کردند که جوسازی‌ها و شایعه‌سازی‌ها موجب شکست و ضربه زدن به اسلام است. ایشان در ادامه می‌فرمایند: «دولتی که الان باید همه کارها را انجام بدهد، ناتوانش نباید بکنیم، مجلسی که باید همه کارها را تسهیل بکند، نباید ناتوانش بکنیم و قوه قضائیه هم همینطور، و مسئله مسئله مجلس نیست، مسئله دولت نیست، مسئله قوه قضائیه نیست، مسئله روحانیت نیست، مسئله اسلام است، مسئله این است آنهاپی که دشمن اند، با اسلام دشمن‌اند».

۵- امام راحل همه مردم و مسئولان کشور را متوجه دشمن می‌کنند و تأکید می‌کنند: «اگر ما دست به دست هم ندهیم همه‌مان با هم نباشیم، زمین‌مان خواهند زد. مجلس را زمین می‌زنند، دولت را زمین می‌زنند، روحانیت را زمین می‌زنند، همه زمین می‌خورند پس عقل اقتضا می‌کند که ما الان مشکلات را تحمل کنیم، مردم مشکلات را تحمل کنند.»

مهدی سعیدی

دبیر گروه تاریخ

در سال‌های منتهی به پیروزی انقلاب اسلامی، مبارزات مردمی در سطح جهانی از چین و ویتنام گرفته تا مصر و از فلسطین و از آنجا تا کوبا و اروگوئه و... ملهم از تفکرات چپ در اقسام مختلفش بود. در ایران هم برخی از مبارزاین دارای نگرشی ویژه بودند داشتند و آن هم اینکه مبارزه را بر هر چیزی دقیقاً بر هر چیزی مرجع می‌دانستند و به تعبیر خودشان اول مبارز بودند، بعد مسلمان یا هر چیز دیگر!

این امر موجب می‌شد که برخی از افراد در مبارزه با رژیم ضد اسلامی شاه خود به اعمالی غیر اسلامی دست بزنند یا پا به ورطه‌ای پا بگذارند که نقاط نامیده می‌شود. نقاط به این معنا که یک تفکر را با تفکر دیگری ممزوج کنیم؛ ولی آن را خالص بپنداریم یا آنکه یک تفکر را در پوشش یک تفکر دیگر عرضه کنیم و چنان جلوه دهیم یا حقیقتاً چنان گمان کنیم که در حال عرضه یکی از آن دو تفکر هستیم.

آیت‌الله مطهری جزء افراد تیزبینی بود که خطر این مطلب را به وضوح می‌دید و در برابر آن موضعی جدی داشت. این در حالی بود که بسیاری از مبارزاین و زندان رفته‌های مسلمان و حتی معمم وجود داشتند که به قضیه، به نحو دیگری می‌نگریستند. آیت‌الله مهدوی‌کنی در شرح این ماجرا در خاطرات‌شان نقل می‌کنند:

«بعضی‌ها در بیانات‌شان نمی‌خواهم از بعضی اعضای جامعه روحانیت احتمالاً منظور پیش از انشعاب است اسم بیابوم اگر لازم به معرفی باشد می‌گویم- حرف‌هایی می‌زدند که برای متافقین مطلوب بود، حتی آیات قرآن را طوری تفسیر می‌کردند که خلاف واقع بود. آقای مطهری از اینها خیلی ناراحت بود و می‌گفت این سبک تفسیر تفسیر کمونیستی است. تفسیر ماتریالیستی است، تفسیر تفنگی است، تفنگی نه فقط به معنای تندی بلکه اصلا مطالب را طوری دیگر تفسیر می‌کردند؛ به عنوان مثال در قرآن آمده است و الارض وضعها للانام قرآن می‌گوید زمین را برای مردم قرار دادیم. این را به دو طریق می‌شود تفسیر کرد؛

تأکید بر مرزبندی با مارکسیست‌ها

مروری بر خاطرات آیت‌الله مهدوی کنی

یک وقت می‌گویم این آیه در مقام بیان یک واقعیت تکوینی است، مثل این آیه که می‌فرماید: «و جعلنا الارض مهادا» ما زمین را گهواره قرار دادیم. در اینجا خداوند جریان یک امر تکوینی را بیان می‌کند؛ یعنی می‌خواهد بگوید زمین را طوری خلق کردیم که مردم بتوانند از آن استفاده کنند. این آیه در مقام بیان یک حکم تشریعی نیست؛ ولی بعضی از همین آقایان قبل از انقلاب و بعد از انقلاب این آیه را چنین تفسیر می‌کردند که مالکیت زمین اشتراکی است و الارض وضعها للانام؛ یعنی زمین مال همه است بنابراین زمین اصلاً مالکیت خصوصی ندارد. اینها برگرفته از افکاری بود که کمونیست‌ها داشتند، مارکس هم این حرف را می‌زد...

من قبل از انقلاب پنج شب آقای مطهری را به مسجدمان- مسجد جلیلی- دعوت کردم. در آن جلسات دانشجویان و جوانان حضور فعال داشتند. در آنجا جناب آقای مطهری بحثی را تحت عنوان علل گریز از ایمان مطرح کردند که بعداً در کتابی به نام «علل گرایش به مادی‌گری» چاپ شد. ایشان علل مادی‌گری و گریز از ایمان را به صورت علمی

بیان می‌کردند و بحث‌ها و نقدهای علمی را بر مسائل الحادی و ماتریالیستی و کمونیستی مطرح می‌کردند.

شبی از آن شب‌ها، آقای لاهوتی در آن جلسه حضور داشت، خیلی از این بحث‌ها ناراحت بود. می‌گفت آقای مطهری چه می‌گویید؟ چرا از این حرف‌ها می‌زند؟ الان موقع این حرف‌ها نیست. ما یک دشمن مشترک داریم و آن شاه است. باید با او جنگید، ما نباید حرف‌هایی بزنیم که کمونیست‌ها و جوان‌های روشنفکر و مجاهدین را ناراحت کنند. ما باید برویم و از روی هدف مشترک با آن بجنگیم. بنده به ایشان گفتم وقتی که آقای مطهری آمد به خودش بگو چرا پای منبر نمی‌زنی، صبر کن پایین بیاید با خودش صحبت کن! آقای مطهری از منبر پایین آمد آقای لاهوتی گفتند: آقای مطهری من به شما اعتراض دارم بحث‌هایی که شما می‌کنید لغو است! الان موقع این بحث‌ها نیست. ما یک دشمن مشترک داریم و آن شاه است، همه ما باید در مقابل او قرار بگیریم کمونیست غیر کمونیست، خداپرست، غیر خداپرست مسلمان و غیر مسلمان

حافظه

قتل عام آراواک‌ها

مروری بر سفر دوم کریستف کلمب به آمریکا

آنها را دستگیر کرده و کشتند. آنها زندانیان را اعدام کردند یا آنها را سوزاندند.

آراواک‌ها که در برابر سلاح، شمشیر، نیزه و اسب سربازان اسپانیایی تاب مقاومت نداشتند، به کمک سم، خودکشی دسته جمعی کردند. در آغاز جست‌وجوی طلا به دست اسپانیایی‌ها، ۲۵۰ هزار سرخ‌پوست در «هائیتی» زندگی می‌کردند؛ اما بعد از دو سال در اثر قتل یا خودکشی، نیمی از آنها جان باختند.

وقتی به وضوح روشن شد که طلایی باقی نمانده است، مردم بومی به بردگان املاک بزرگ اسپانیایی‌ها مبدل شدند. در این مرحله نیز به دلیل کار زیاد و سوء رفتار اربابان، هزاران نفر جان خود را از دست دادند.

با رسیدن سال ۱۵۵۰ م. فقط پانصد سرخ‌پوست بومی در جزیره باقی ماند. یک قرن بعد، دیگر بشری از نژاد آراواک بر روی آن سرزمین نفس نمی‌کشید!

«کریستف کلمب» بیش از آنکه یک کاشف باشد، قاتل جنایتکاری بود که هزاران سرخ‌پوست بی‌گناه را به کشتن داده است. کلمب که به دنبال دستیابی به طلا جزایر تازه کشف‌شده را جست‌وجو می‌کرد، در هائیتی نتوانست به طلایی دست یابد.

زمان بازگشت فرا رسید و او مجبور بود کشتی‌هایی را که روانه اسپانیا می‌شدند با چیزی پر کند؛ بنابراین در سال ۱۴۹۵ م. به هجوم بزرگی دست زد و در نتیجه آن، پانصد نفر را به بند کشید و به اسپانیا فرستاد. در طول سفر دویست نفر از بومیان مردند و باقی افراد برای فروش، به مقامات محلی کلیسا سپرده شدند.

کلمب که گفتارش سرشار از واژگان مذهبی بود، بعدها نوشت: «بیباید به نام تثلیث مقدس به فرستادن همه بردگانی که قابل فروش هستند، ادامه دهیم».

در ناحیه‌ای از هائیتی که کلمب و افرادش تصور می‌کردند طلا زیاد باشد، دستور دادند هر فردی که بالای سیزده سال دارد، برای‌شان طلا جمع کند. بومیانی که حاضر نمی‌شدند برای اسپانیایی‌ها طلا بیاورند، جان خود را از دست می‌دادند.

مأموریت غیرممکنی بر دوش بومیان نهاده شده بود. تنها طلای آن منطقه، تکه‌های طلا، در خاک کف رودخانه‌ها بود. آنها چاره‌ای جز فرار نیافتند.

اسپانیایی‌ها نیز با سگ به دنبال‌شان رفته،

صبح صادق فراز و فرود جنبش دانشجویی و رسالت‌های امروزین آن را بررسی می‌کند

پرچمدار اقتدار ایران

در شهر تهران با جوش وخروش صداآمریکایی و انگلیسی آغاز شود. روز ۱۵ آذر هم این تظاهرات ادامه داشت تا اینکه اعلام سفر ریچارد نیکسون، معاون رئیس جمهور وقت آمریکا به ایران بر آتش خشم دانشجویان افزود. درواقع، نیکسون به ایران می‌آمد تا شاهد نتایج هزینه این کشور برای موفقیت کودتای ۲۸ مرداد باشد. به بیان بهتر، نیکسون به تهران آمد تا مزد بازگر داندن شاه مستبد بر آمریکای دانشجویان، این شعار را در تاریخ ایران ثبت کرد تا نشان‌دهنده بغض مردم ایران نسبت به جنایات آمریکا شود. به دنبال تداوم اعتراض دانشجویان، روز ۱۶ آذر سربازان شاه با سلاح در دانشگاه تهران حضور پیدا می‌کنند و وقتی با شعار دانشجویان برای خروج از دانشگاه مواجه می‌شوند، به سمت آنها تیراندازی می‌کنند که به ضرب گلوله‌ه نفر از دانشجویان به‌نام‌های «احمد قندچی»، «مهدی شریعت‌رضوی» و «مصطفی بزرگ‌نیا» به شهادت رسیدند. این حرکت اعتراضی دانشجویان که عمق بصیرت و روحیه استکبارستیزی آنها را به نمایش گذاشت، نشان داد که حتی در اوج شرایط خفقان، ملت ایران زنده است و با استکبارگری و استثمارگری مبارزه می‌کند. نقطه اوج دیگر جنبش دانشجویی، پس از پیروزی انقلاب اسلامی در ۱۳ آبان ۱۳۵۸ با تسخیر لانه جاسوسی آمریکا به نمایش گذاشته شد. در این برهه، دانشجویان مسلمان پیرو خط امام(ره) در اعتراض به مواضع براندازانه و تحرکات جاسوسی آمریکا در ایران، با تسخیر لانه جاسوسی این کشور در تهران ضمن اعتراض واکنش نسبت به تحرکات آمریکا علیه انقلاب اسلامی، برگ دیگری از استکبارستیزی و انقلابی‌گری خود را به نمایش گذاشتند. اهمیت این حرکت دانشجویان تا جایی بود که امام خمینی (ره) آن را «انقلاب دوم»، انقلابی بزرگ‌تر از انقلاب اول نامیدند. پس از این وقایع تاریخ‌ساز، دانشجویان در سایر برهه‌ها و مراحل حساس از جمله با حضور در جبهه‌های نبرد حق علیه باطل به وظایف خویش در قبال انقلاب و نظام جمهوری اسلامی ایران به‌خوبی عمل کردند و به عبارتی، بازوی قدرتمند نظام اسلامی در مواجهه با مشکلات و مسائل گوناگون و عبور موفق از آنها بودند.

♦ رسالت‌های امروز

آنچه بیش از همه با نام جنبش دانشجویی گره خورده است، استکبارستیزی، عمل به وظایف انقلابی با انقلابی‌گری و پیشگامی در این حوزه و حرکت در راستای تحقق آرمان‌ها، در عین توجه و در نظر گرفتن واقعیت‌هاست. از این‌رو، جنبش دانشجویی، در وضعیت کنونی نیز باید با درک صحیح شرایط زمان و مکان، همچنان به همان حوزه اصالت‌های خود(عوامل اصلی

مصطفی قربانی
دکترای علوم سیاسی

یکی از ارکان و محورهای عمده در دانشگاه‌ها که می‌تواند در زمینه‌های گوناگون، از جمله مسائل حکمرانی و دفاع اصولی از انقلاب و نظام اسلامی و گره‌گشایی از مشکلات و انسجام اجتماعی مؤثر و مفید باشد، تشکل‌ها و جنبش‌های دانشجویی هستند. طبیعتاً در ارتباط با نظامی، مانند جمهوری اسلامی ایران، انتظار از جنبش دانشجویی این است که متناسب با شرایط زمان و مکان مسئولیت‌های خویش را در قبال انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی ایران انجام دهد و این، یعنی جنبش دانشجویی باید پایگاهی اساسی برای انقلاب و نظام اسلامی در محیط دانشگاه و جامعه باشد. آنچه در وضعیت کنونی بر اهمیت و ضرورت جایگاه و نقش جنبش دانشجویی می‌افزاید، همانا نقشه نظام سلطه در مقابله با انقلاب اسلامی است که علاوه بر ابعاد امنیتی و اطلاعاتی، مبتنی بر هدف قرار دادن همبستگی و انسجام ملی و تضعیف تاب‌آوری ملی ایرانیان است. بر این اساس، جنبش دانشجویی و دانشگاهیان در تداوم رسالت‌های خود باید در این عرصه نیز یاری‌گر نظام و انقلاب باشند. هدف این مطلب این است که پس از اشاره اجمالی به فراز و فرود جنبش دانشجویی به مهم‌ترین انتظارات و رسالت‌های امروزین جنبش اصیل دانشجویی را در شرایط فعلی ایران بیان کند.

♦ فراز و فرودها

اگرچه سابقه تشکیل جنبش دانشجویی در ایران مصادف با تأسیس نظام آموزش عالی در ایران و به‌ویژه به پس از تأسیس دانشگاه تهران برمی‌گردد، اما در ارتباط با جنبش دانشجویی و انقلاب اسلامی ایران باید گفت، جنبش دانشجویی در دو مقطع تاریخی حساس ایفاگر نقش برجسته‌ای بوده است؛ یکی از این دو، در ۱۶ آذر ۱۳۳۲ به‌وقوع پیوست. توضیح آنکه ۲۸ مرداد همین سال آمریکا دولت قانونی ایران را سرنگون می‌کند و یک ماه و دو روز بعد از کودتای آمریکایی- انگلیسی ۲۸ مرداد، دانشگاه‌ها در حالی سال تحصیلی جدید را آغاز می‌کنند که مردم ایران و به‌خصوص دانشجویان هنوز بغض کودتا را در گلو دارند. ۱۴ آذر ماه همان سال، دولت انگلستان اعلامیه تجدید روابط سیاسی با ایران را صادر کرد. احیای این روابط استعماری بغض دانشجویان را شکست و سبب شد تا در همان روز ۱۴ آذر، تظاهرات در دانشگاه‌ها و سپس

تبيين

جنگ روايت‌ها و جهاد تبیین -۱۵۵

پای کار ایران

امير قلی‌زاده

کارشناس سیاسی

بیانات رهبر معظم انقلاب درباره «بسپج» واجد روح و حقیقت بسپج است و شاخص‌هایی را برای ارزیابی آن به دست می‌دهد. یکی از جملات حکیمانه ایشان درباره بسپج که همواره باید مقابل چشم همه‌آحاد مردم و بسیجیان باشد، این است: «آنچه برای همه ما، برای همه بسیجیان عزیز، برای جوان‌ها در هر نقطه‌ای از این عرصه عظیم که مشغول کار هستند، باید به‌عنوان شاخص مطرح باشد، عبارت است از این سه عنصر: «بصیرت، اخلاص، عمل بهنگام و به اندازه»؛ این سه عنصر را همیشه با یکدیگر توأم کنید و در نظر داشته باشید.» در دنیایی به‌شدت مادی‌گرا که همه چیز را با معیار هزینه و سود می‌سنجد و سعی در تجاری‌سازی هر چیزی دارد، بسپج، پدیده‌ای است که با اطمینان می‌توان گفت در هیچ‌کدام از چارچوب‌ها و معیارهای چنین وضعیتی نمی‌گنجد. این پدیده جمعی ویژگی‌هایی ممتاز و خاص دارد. برخی از این ویژگی‌های شاخص این جمع از این قرار است: مردمی هستند، اهل کار نمایشی نیستند، خستگی‌ناپذیرند، بابت تلاشی که می‌کنند توقعی از کسی ندارند، خطرپذیر هستند، از فرصت‌ها و ابزارهای احتمالی که در اختیارشان است استفاده شخصی نمی‌کنند، احساس مسئولیت می‌کنند، برای حضور در صحنه‌ای که لازم است منتظر فرمان و دستور نیستند، از خود برای دیگران مایه می‌گذارند، ناامید و بی‌تفاوت نیستند، اهل یک‌جانشستن و نق

شکل‌دهنده هویتش) توجه داشته باشد و در چارچوب آنها و برای تحقق آنها فعالیت کند.

از این‌رو، این جنبش اگر می‌خواهد پیشرو باشد، باید گرفتار مسائل جناحی و حزبی نشده و نقطه‌کانونی فعالیت آن پیرامون محورهای عمده‌ای، همچون «مقاومت»، «قوی شدن»، «آرمان‌گرایی»، «عدالت‌طلبی» و «جنبش نرم‌افزاری و تولید علم» متمرکز باشد و می‌توان این مسئله را در محورهای زیر خلاصه کرد:

۱- اعتماد به تصمیم و تدبیر نظام؛ جنبش دانشجویی، برخلاف برخی تصورات غلط، ضدقدرتی در برابر نظام نیست، بلکه تداوم قدرت نظام در محیط دانشگاه‌ها و مروج و مبلغ سیاست‌های نظام است. ۲- تبیین شرایط کشور و ضرورت تحکیم انسجام ملی؛ با توجه به تهاجم چندضلعی دشمن به ایران در جنگ ۱۲روزه و نقش مهم انسجام ملی در کنار رهبری داهیزانه و شجاعانه رهبر معظم انقلاب و جانفشانی نیروهای مسلح در شکست این تهاجم، در برهه کنونی دشمن مترصد آن است که با تضعیف انسجام ملی در ایران، زمینه‌های تهاجم مجدد به ایران را فراهم سازد. در این شرایط، جنبش دانشجویی باید با هوشیاری و دقت، ضمن گفتمان‌سازی وحدت‌بخش، به تحکیم اتحاد و انسجام ملی در برهه کنونی توجه داشته باشد.

۳- پیشگامی در حوزه‌های اجتماعی؛ از آنجایی که جنبش دانشجویی همواره در حوزه‌های اجتماعی پیشگام بوده، در وضعیت کنونی که وجود چالش‌های اجتماعی پاشنه آشیلی برای کشور به شمار می‌آید، ضرورت تقویت تساب‌آوری ملی ایجاب می‌کند که فعالان جنبش دانشجویی همانند دهه اول انقلاب و دوران دفاع مقدس، همگام و همراه با مردم، هملرد با آنها و کمک‌حال آنها در حل و رفع چالش‌های زندگی روزمره باشند.

۴- ارسال پیام قدرت به دشمن؛ هم‌اکنون در فضای سیاسی و رسانه‌ای کشور پیام‌های نسبتاً متناقضی در برابر تحرکات دشمنان شنیده می‌شود؛ در حالی که برخی از نخبگان معتقد به خصوصت دشمن بوده و مواضع قدرتمندانه‌ای در برابر او اتخاذ می‌کنند، برخی با غفلت از خصومت دشمن، مواضع دیگری در برابر آن اتخاذ کرده و حتی گاهی پیام‌های ضعیفی به دشمن ارسال می‌کنند. این وضعیت، جامعه را در برابر فشارهای دشمن شکننده کرده و ضریب تساب‌آوری آن را تضعیف می‌کند. ضمن آنکه برای رهایی از این وضعیت، باید تلاش شود تا مسئولان مختلف با وحدت مواضع، از ارسال هرگونه پیام ضعیف به دشمن خودداری کرده، جنبش دانشجویی باید علم اقتدار و عزت ایران را در برهه کنونی برافراشته نگه دارد.

۵- تبیین منطق مقاومت؛ با توجه به قرات هویت و ماهیت جنبش دانشجویی با حوزه گفتمانی- تبیینی و

فرهنگی، به‌طور طبیعی یکی از مهم‌ترین رسالت‌های این جنبش در مقطع کنونی، تبیین منطق مقاومت نظام در برابر نظام سلطه به‌ویژه تبیین بیشتر بودن هزینه‌های سازش نسبت به مقاومت است. نمونه بارز در این زمینه، سوریه پس از سقوط حکومت بشار اسد است که نه‌تنها وضعیت بهتر نشده؛ بلکه پیوسته با حملات صهیونیست‌ها مواجه است.

۶- گفتمان‌سازی؛ با عنایت به اینکه جنبش دانشجویی بیشتر ماهیت سیاسی- فرهنگی دارد، گفتمان‌سازی در راستای آرمان‌های انقلاب و نظام اسلامی مانند عدالت، پیشرفت، آزادی، مقابله با نفوذ، انقلابی‌گری، استحکام ساخت درونی نظام، تبیین و ترویج نظریه مقاومت و در مجموع، هر اقدامی که می‌تواند به قوی شدن و تضمین ماندگاری و تداوم انقلاب اسلامی کمک کند، یکی از مهم‌ترین عرصه‌هایی است که این جنبش می‌تواند در آن نقش آفرینی کند.

۷- مطالبه‌گری؛ جنبش دانشجویی به منزله بخش مهم و تعیین‌کننده‌ای از جامعه مدنی بدون شک می‌تواند کارویژه واسطه‌گری میان نخبگان و مسئولان کشور از یک سو و افکار عمومی از سوی دیگر داشته باشد؛ بدین نحو که مطالبات و مسائل زندگی روزمره مردم را به طور دقیق به اطلاع مسئولان برساند و در عین حال، از مسئولان بخواهد تا برای تحقق مطالبات مردمی، به طور جدی تلاش کنند.

۸- عدالت‌خواهی؛ فراتر از کارویژه مطالبه‌گری، در نگاهی بنیادی‌تر، جنبش دانشجویی همچنان باید خصیصه عدالت‌خواهی خود را حفظ کند و آهنگ حرکت در این حوزه را که کمی کند است، تقویت کند.

۹- پرداختن به حوزه‌های راهبردی؛ جنبش دانشجویی به سبب انگیزه بالا و اتکا به توانایی‌های جوانان مؤمن و انقلابی می‌تواند به پیشرفت علمی و نهضت نرم‌افزاری در حوزه دانش‌های راهبردی مانند فناوری فضایی، فناوری نانو، سلول‌های بنیادی، فناوری هسته‌ای و... کمک کند.

۱۰- بازتولید گفتمان انقلاب اسلامی؛ گفتمان‌سازی جنبش دانشجویی تفاوت‌های ظریفی دارد؛ زیرا در حالی که گفتمان‌سازی معطوف به تبیین و ترویج آرمان‌ها و برنامه‌های درازمدت انقلاب اسلامی و تلاش برای تبدیل شدن آنها به راهنمای اصلی سیاست‌گذاری و رفتار است، در بازتولید گفتمان انقلاب اسلامی تلاش می‌شود تا عناصر بنیادین و مؤلفه‌های اصلی گفتمان انقلاب اسلامی، متناسب با شرایط روز جامعه و جهان، بازتولید شود تا در مقابل گفتمان‌های رقیب، طرد نشوند و به حاشیه نروند.

آفاق

صوابط تفکر انقلابی- ۲۰

مصلحت در برابر حقیقت

درآمد: «مصلحت، چیز قابل اعتمادی نیست».

در چنین بستری، وقتی انقلاب اسلامی پیروز شد و امام خمینی (ره) از «مصلحت اسلام و مسلمین» سخن گفتند، جامعه با مفهوم تازه‌ای مواجه شد که با نسخه منفي مصلحت شباهت ظاهری داشت، اما ماهیتش متفاوت بود. همین شباهت سطحی کافی بود تا بخش مهمی از نخبگان و حتی متدینان، هر وقت امام از «مصلحت نظام» سخن می‌گویند، ناخودآگاه همان ذهنیت شریعتی را به یاد آورند؛ گویی حقیقتی دارد قربانی می‌شود. این تلقی حتی به نزاع‌های حقوقی و نهادهی دهه شصت نیز کشید. فقهای شورای نگهبان، بنا به سنت فقهی خویش، در برابر مصوبات مجلس بر اساس اطلاعات ادله یا قواعدی چون نفی سبیل می‌ایستادند؛ و در مقابل، امام خمینی مجبور می‌شدند بارها تذکر دهند که «مصلحت نظام» و «نقش زمان و مکان» باید در تصمیم‌سازی درک شود. از دهه هفتاد به بعد، این گفتمان در قالب‌های تازه‌ای بازتولید شد. گاهی در قالب اعتراضات سیاسی، گاهی در تحلیل حوادث، مانند سقوط هواپیمای اوکراینی، و حتی در روایت شخصیت‌های ورزشی. هر بار همان جمله تکرار شد: «نمی‌خواهیم حقیقت قربانی مصلحت شود.» این نشان می‌دهد دوگانه شریعتی هنوز زنده است و ذهن عمومی هنوز بحران نسبت میان این دو مفهوم را گره‌گشایی نکرده است. تا زمانی که مصلحت در ذهن جامعه برابر با «پنهان‌کاری، توجیه و فداکردن حقیقت» معنا شود، طبیعی است که «مصلحت‌اندیشی» مقابل «تفکر انقلابی» قرار خواهد گرفت؛ تفکری که اساس آن صداقت، صراحت و دفاع از حق است.

۱۱

خرد

شماره ۱۲۱۵ | دوشنبه ۱۰ آذر ۱۴۰۴

صداقت

سیاست نامه

سیدمحمدباقر صدر-۶۴

شیفته مکتب انقلاب اسلامی

مسعود پور فرد

کارشناس اندیشه سیاسی

«شهید آیت‌الله سیدمحمدباقر صدر» برای بنیادگذاری نهضت اسلامی از جان خویش هم دریغ نکرد و شهید شیرین شهادت را سرکشید؛ در این نوشتار تلاش می‌کنیم بارزترین ویژگی‌های مکتب علمی و فکری او را به اختصار مرور کنیم. یک- جامعیت و تنوع رشته‌ها؛ مکتب شهید صدر ابعاد و جوانب گوناگونی دارد و به تمام رشته‌های معارف اسلامی و انسانی می‌پردازد و تنها به علوم‌ی مانند فقه و اصول اکتفا نکرده است؛ اگر چه عرصه فقه و اصول عرصه اصلی و گسترده موفقیت‌ها و ابتکارات علمی ایشان به شمار می‌آید. از جمله رشته‌هایی که این مکتب در آنها تحقیق و پژوهش داشته، عبارت است از: فقه، اصول، منطق، فلسفه، عقاید، علوم قرآن، اقتصاد، تاریخ، حقوق، سیاست‌های پولی و بانکی، نظام تعلیم و تربیت در حوزه، روش‌های عمل سیاسی و نظام‌های حکومت اسلامی و دیگر رشته‌های معرفت انسانی و اسلامی. این جامعیت مکتب شهید محصول بهره‌مندی وی از ذهنی خلاق و همه‌جانبه‌نگر است.

دو- دقت در بحث و تحلیل و پرداختن به جوانب مختلف؛ یکی از نکات بسیار با اهمیتی که ره نظریه‌ای را متصف به صحت و متانت می‌کند، بررسی احتمالات و مسائل مختلف مرتبط با موضوع بحث و همچنین سیر منطقی متناسب با موضوع مورد نظر است. این ویژگی، خشت زیرین و سنگ بنای نظم فکری و معرفتی را در هرباب و مسئله‌ای تشکیل می‌دهد، به طوری که هر نظریه‌ای بدون این ویژگی، ناپایدار بوده و کاستی‌هایش تاب نقد نیاورده و نابود خواهد شد. اینگونه دقت‌ورزی در مباحث علمی از مهم‌ترین امتیازهای تحقیقات شهیدصدر به شمار می‌رود و در همه نوشته‌های ایشان به بهترین وجهی مشهود است. او هیچ مسئله‌ای از مسائل علمی را مطرح نمی‌کرد خصوصاً در اصول و فقه مگر اینکه صورت‌ها و احتمالات حیرت‌آوری را در مورد آن طرح کند که نمونه آن در حقاقت‌الاصول و دیگر کتب ایشان قابل مشاهده است؛ مثلاً در مباحث قطع نکات دقیق و تقریبات جدیدی را آورده است که قبل از ایشان کسی متذکر آنها نشده بود.

سه- ابتکار و نوآوری؛ حرکت علوم و پیشرفت معارف بشری بر پدیده نوآوری که دانشمندان و پژوهشگران در هر حوزه معرفتی به آن توجه می‌کنند، متکی است. شهید صدر فوق‌العاده در نوآوری و دگرگون‌سازی علوم و نظریات علمی توانمند بود، چه در عرصه دستاوردها و داده‌های علمی و چه در عرصه روش‌ها و استنتاج‌ها. از آثار این ویژگی بود که او توانست افق‌های تازه‌ای را در معارف دینی باز کند که قبلاً کسی به آنها دست نیافته بود. او پیشرو این مسیر و فاتح دروازه‌ها و مؤسس روش‌های آن و ترسیم‌کننده‌علایم و راهنماهای این راه گسترده بود. این ابداع و نوآوری در مباحث اقتصادی او کاملاً هویداست. وی موضوعات و مباحث جدیدی را در فقه مورد بحث و بررسی قرار داد و توانست نظام اقتصاد اسلامی را بازشناسی و تبیین کند و همچنین است نظریات جدید ایشان درباره بانک اسلامی بدون ربا. در تمام این مباحث، شهیدصدر آغازگر راه‌نویی بود.

نکته گرام

مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور؛ اتفاق افتاده که کارآفرین پنجشنبه بازداشت می‌شد تا دوز روز در زندان بماند و حالش را بگیرند. تولیدکننده که فرار نمی‌کند؛ این مشکل را پیگیری کردیم و با دستور آقای آژهای، در قالب همکاری گروهی از فعالان اقتصادی با دادگاه‌ها، جلب‌های ناگهانی متوقف شد. این یک مثال از وفلاق و همکاری قواست.

دربابان علی ششمخانی، نماینده رهبر معظم انقلاب در شورای دفاع؛ هفتم آذر یادآور ظرفیتی عظیم و پنهان در ژرفای اقتدار دریایی است؛ قدرتی راهبردی که تا وارد صحنه نشود، کسی معنای بازنویسی معادله را نمی‌فهمد. به‌همرزمانم در ارتش و سپاه که این قدرت را زنده و پویا نگه داشته‌اند تریک می‌گویم. دریا، اگر روزی ضرورت حکم کند، میدان تصمیم است.

علی لاریجانی، دبیر شورای عالی امنیت ملی؛ در مصاحبه با خانم عاصمه شیرازی ایشان از من پرسید که «برای برقراری صلح بین پاکستان- هند و پاکستان- افغانستان، شما حاضر هستید چه‌کاری انجام دهید؟» من پاسخ دادم: کشور پاکستان برای ایرانیان بسیار عزیز و شریف است و ما حاضر هستیم یک «کارت سفید» به پاکستانی‌ها برای حل این موضوعات بدهیم تا هر زمان نیاز بود از آن استفاده کنند.

محسن دهنوی، سخنگوی مجمع تشخیص مصلحت نظام؛ تصویب قطعنامه جدید با ۱۹ رأی موافق، نشان داد شورای حکام از حقایق میدانی فاصله گرفته است. اتهام پایبند نبودن به توافقات، یک سوءاستفاده ابزاری از نهادهای بین‌المللی است. این اقدام مهندسی‌شده، صرفاً تنش را بیشتر می‌کند.

سفارت جمهوری اسلامی ایران در لبنان؛ حجم تجاوزات جنایت‌آلود رژیم صهیونیستی به ضاحیه بیروت گسترش یافته است. این رژیم تروریستی هیچ ابایی از تهدید شهروندان عزیز لبنان ندارد؛ اما این حملات بز دلانه نه از عزم صاحبان حق کاسته است و نه اراده راسخ آنان را در رویارویی با ظلم تضعیف کرده است.

فرانچسکا آلبانیزی، گزارشگر ویژه سازمان ملل؛ آنچه در غزه اتفاق می‌افتد بدترین فروپاشی اقتصادی ثبت شده در تاریخ است. این جنگ نیست، بلکه یک نسل‌کشی است.

برونو رودریگز پارولا، وزیر خارجه کوبا؛ مداخله آمریکا در ونزوئلا نقض قوانین بین‌المللی و منشور سازمان ملل است. کوبا تنش‌زایی نظامی فعلی [آمریکا] در کارائیب را با شدیدترین لحن ممکن محکوم کرده و حمایت کامل خود را از ونزوئلا مجدداً اعلام می‌کند.

جوزپ بورل، مسئول پیشین سیاست خارجی اتحادیه اروپا؛ طرح ۲۸ ساده‌ای آمریکا برای حل مسئله اوکراین نشان می‌دهد که ایالات متحده در دوره ترامپ دیگر متحد اروپا نیست؛ کشوری که حتی در موضوعاتی که مستقیماً به امنیت خودش مربوط می‌شود، با آن مشورت نمی‌کند.

گای پیرس، بازیگر استرالیایی؛ هرگز در زندگی‌ام از هیچ مردمی به اندازه اسرائیلی‌ها چنین بیزار نشده‌ام. هر روز شاهد بی‌اعتنایی و تحقیر مطلق زندگی فلسطینی‌ها از سوی اسرائیلی‌ها هستم، عاملان چنین «اعمال زشتی» هر روز انسانیت را یک گام بیشتر به عقب می‌رانند.

چشم‌هایی که خاموش نمی‌شوند

رقابت در مدار پایین فضا و جایگاه ایران

واکنش سریع، آماده پرتاب و بدون نیاز به زیرساخت پیچیده. ایسن ظرفیت امروز در اختیار معدود کشورهای منطقه است و ایران یکی از آنهاست. ایران در سال‌های اخیر مسیر ماهواره‌های کوچک را جدی گرفته است؛ مسیری که دنیا نیز به سمت آن حرکت می‌کند. ماهواره‌های کوچک، برخلاف نمونه‌های سنگین و گران‌قیمت کلاسیک، قابلیت ساخت و پرتاب در تعداد بالا را دارند و همین موضوع آنها را به چشم‌های دائمی کشورها تبدیل کرده است.

ماهواره‌های سنجشی که متخصصان ایرانی طراحی کرده‌اند، اکنون قادرند با کیفیت قابل قبول، تغییرات جغرافیایی، فعالیت‌های مرزی، تحولات طبیعی و حتی بخشی از تحرکات نظامی را پایش

کنند. نکته مهم این است که بخش عمده این فناوری در داخل کشور توسعه یافته است؛ از دوربین تا کنترل حرارتی، لینک مخابراتی و الگوریتم‌های پردازش تصویر. یکی از حوزه‌های کمتر رسانه‌ای اما بسیار مهم، تلاش ایران برای ایجاد کانال‌های مخابراتی کوچک و مستقل در مدار پایین است. در شرایطی که اینترنت زمینی و زیرساخت‌های غیرماهواره‌ای اولین هدف حملات دشمن هستند، یک شبکه فضایی کوچک، اما بومی می‌تواند اتصال حیاتی را حفظ کند. این توانمندی برای مایک یک دارای راهبردی به‌شمار می‌آید.

داشتن ماهواره مهم است، اما مهم‌تر از آن «فهم اطلاعات» است. ایران طی سال‌های

گزارش

سکوت دیجیتال

چرا دولت‌ها پیام‌رسان‌ها را محدود می‌کنند؟

وقتی تلگرام نپذیرفت، این پیام‌رسان در روسیه محدود شد. چین نیز با رویکرد سخت‌گیرانه، تقریباً تمامی پیام‌رسان‌های خارجی از جمله واتساپ و تلگرام را مسدود کرده و تنها پلتفرم‌های داخلی، مانند وی‌چت امکان فعالیت کامل دارند. در این دسته از کشورها، امنیت داده و جلوگیری از نفوذ اطلاعاتی مهم‌ترین توجیه دولت‌هاست.

بعضی دولت‌ها دلیل محدودسازی را «جلوگیری از انتشار اطلاعات نادرست» اعلام می‌کنند. اندونزی در آثوب‌های ۲۰۱۹ سرعت واتساپ و فیس‌بوک را به‌طور موقت کاهش داد و دولت اعلام کرد در شرایط تنش، انتشار بی‌رویه و بدون راستی‌آزمایی تصاویر و ویدئوها، تهدید جدی برای امنیت عمومی است. نیجریه نیز چند ماه دسترسی به توئیتر را محدود کرد تا «نقش رسانه‌ای» این پلتفرم را مدیریت کند.

تجربه کشورهای مختلف نشان می‌دهد اولین و مهم‌ترین دلیل اعمال محدودیت، «مدیریت فوریت‌های امنیتی» است. هند، یکی از رکوردداران محدودسازی پیام‌رسان‌ها در جهان، در دهه اخیر بارها واتساپ و تلگرام را در ایالت کشمیر کند یا مسدود کرده است؛ آن هم همزمان با ناآرامی‌های سیاسی و تنش‌های قومی. اتیوپی، سودان و سریلانکا نیز دقیقاً در زمان بحران‌های داخلی، سرعت پیام‌رسان‌ها را کاهش داده یا به‌طور کامل قطع کرده‌اند. دولت‌ها می‌گویند این ابزارها در هماهنگی تجمعات و انتشار سریع اخبار غیررسمی نقش دارند و کنترل آنها ضرورت دارد.

بخشی دیگر از محدودیت‌ها در اختلاف میان دولت‌ها و شرکت‌های فناوری ریشه دارد. روسیه سال‌ها تلگرام را تحت فشار قرار داد تا کلیدهای رمزنگاری را در اختیار نهادهای امنیتی بگذارد.

گروه مجازستان

صبح صادق

در سال‌های اخیر، محدودسازی و فیلتر پیام‌رسان‌های خارجی از یک تصمیم صرفاً فنی فراتر رفته و به بخشی از سیاست‌گذاری امنیتی و رسانه‌ای کشورها تبدیل شده است. بسیاری از دولت‌ها معتقدند، پیام‌رسان‌ها دیگر تنها ابزار گفت‌وگو نیستند؛ بلکه به میدان اصلی انتشار اطلاعات، سازمان‌دهی اجتماعی و حتی رقابت سیاسی بدل شده‌اند. همین ویژگی سبب شده است برخی کشورها برای مدیریت جریان اطلاعات، کنترل وضعیت‌های بحرانی یا جلوگیری از نفوذ پلتفرم‌های خارجی، تصمیم به اعمال محدودیت بگیرند.

«امنیت داخلی» اصلی‌ترین دلیل دولت‌ها برای محدود کردن پیام‌رسان‌ها به‌شمار می‌آید.

اخیر سرمایه‌گذاری جدی روی پردازش تصویر، تشخیص الگو، تحلیل تغییرات منطقه‌ای و استخراج اطلاعات عملیاتی انجام داده است. داده فضایی در ایران «عکس خام» نیست، بلکه به اطلاعات قابل استفاده در حوزه امنیتی، زیست‌محیطی و مدیریتی تبدیل می‌شود.

اهمیت سیاسی و امنیتی این تحول چیست؟ رقابت امروز جهان بر سر چند محور کلیدی است: ابتدا استقلال اطلاعاتی: کشوری که داده فضایی مستقل دارد، در میدان جنگ روایت‌ها و تحلیل امنیتی دست بالا را دارد. ایران با چرخه کامل بومی فضایی، از جمع‌آوری داده تا تحلیل، در این حوزه به استقلال قابل‌انکایی رسیده است. دوم رصد دائمی تحولات منطقه: خاورمیانه یکی از حساس‌ترین نقاط جهان است. در چنین محیطی، داشتن چشمان دائمی در آسمان یک مزیت تعیین‌کننده می‌شود. ماهواره‌های کوچک ایران می‌توانند بخش مهمی از همین نیاز را تأمین کنند و این یعنی افزایش بازدارندگی. سوم ارتقای جایگاه بین‌المللی: قدرت فضایی تنها یک دستاورد فناورانه نیست و اهرم سیاسی است. کشوری که توان پرتاب، کنترل مأموریت و تحلیل داده را دارد، در مذاکرات منطقه‌ای و جهانی جایگاه متفاوتی پیدا می‌کند. ایران در سال‌های اخیر به شکلی آرام، اما مؤثر وارد این باشگاه شده است. در نهایت اینکه مدارهای پایین فضا امروز شلوغ‌تر از هر زمان دیگری‌اند. شبکه‌های جدید اطلاعاتی، ماهواره‌های کوچک واکنش سریع و فناوری‌های هوشمند، جنگ آینده را از زمین به آسمان برده‌اند؛ به لایه‌ای که نه دیده می‌شود و نه دربار‌هاش زیاد گفته می‌شود. ایران در این میدان جدید نه‌تنها عقب نمانده، بلکه با تکیه بر توان فنی و زیرساخت بومی، به یکی از بازیگران تأثیرگذار منطقه تبدیل شده است.

واکنش مردم؛ از اعتراض تا عادت

واکنش عمومی در کشورها متفاوت بوده، اما چند الگوی مشترک دیده می‌شود. در بیشتر کشورها، مردم در ساعات نخست محدودسازی به سراغ فیلتر شکن می‌روند. داده‌های بین‌المللی نشان می‌دهد در برخی کشورها، حجم دانلود فیلتر شکن در همان روز اول تا هزار درصد افزایش پیدا می‌کند. در ترکیه محدودیت پیام‌رسان‌ها همواره با موجی از نارضایتی، اختلال در کسب‌وکارهای برخط و اعتراض کاربران مواجه شده است. در مقابل، در چین که محدودیت‌ها مزمن و قدیمی است، مردم بیشتر به پلتفرم‌های بومی خو گرفته‌اند و شکاف میان رسانه‌های داخلی و خارجی عادی شده است. تجربه کشورها نشان می‌دهد، محدودسازی پیام‌رسان‌ها به یک روند جهانی تبدیل شده است؛ روندی که در نگرانی‌های امنیتی، سیاسی و حاکمیتی ریشه دارد.

خبر خوب

نانومواد

ساخت اولین روتور ۲۰۰ مگاواتی در کشور

یکی از شرکت‌های دانش‌بنیان موفق به ساخت نخستین روتور ۲۰۰ مگاواتی ایرانی با وزن ۵۳ تن شده است که نقطه عطفی در بومی‌سازی تجهیزات نیروگاهی کشور محسوب می‌شود و وابستگی به تأمین قطعات انحصاری خارجی را از بین می‌برد. فولاد مورد استفاده در این قطعه، از نوع «کلین استیل» (فولاد تمیز) است که مقاومت بالایی در برابر خستگی دارند. تمام زنجیره تولید شامل فولادسازی، ریخته‌گری، آهنگری، عملیات حرارتی و ماشین‌کاری نهایی، با رعایت استانداردهای کیفی رقابتی خارجی در این شرکت بومی‌سازی شده است.

پژواک

توقف تحقیقات

آسیب‌های انکارنشدنی شبکه‌های اجتماعی

اسناد تازه منتشر شده در یک دعوای حقوقی مهم در ایالات متحده نشان می‌دهد، شرکت متا تحقیقات داخلی خود در مورد تأثیر فیس‌بوک و اینستاگرام بر سلامت روان کاربران را پس از سلامت شدن مدارکی مبنی بر آسیب این محصولات بر سلامت ذهن کاربران، متوقف و نتایج آن را نیز مخفی کرده است. این افشاگری بخشی از اطلاعاتی است که در مستندات مربوط به شکایت مدارس منطقه‌ای ایالات متحده از متا و دیگر پلتفرم‌های شبکه اجتماعی منتشر شده است. پژوهشگران در این تحقیقات قصد داشتند تأثیر «مخرب» فیس‌بوک و اینستاگرام را قضاوت کنند.

نرم افزار

«فهم آسان»

اب ایرانی برای یادگیری تعاملی مفاهیم قرآن

یک نرم‌افزار ایرانی کمتر شناخته شده به نام «فهم آسان» امکان یادگیری ترجمه و مفاهیم قرآن را به شیوه‌ای تعاملی فراهم می‌کند. این اب ترکیبی از درس‌های کوتاه، تمرین‌های لغت و محتوای صوتی و تصویری است که کاربران می‌توانند بر اساس سطح دانش خود پیشرفت کنند. «فهم آسان» برای گروه‌های سنی نوجوان و بزرگسال طراحی شده و یادگیری قرآن را به تجربه‌ای سرگرم‌کننده و کاربردی تبدیل می‌کند. محتوای اب بر اساس کتاب سه‌جلدی آموزش ترجمه و مفاهیم قرآن تهیه شده و هدف آن تقویت فهم عمیق‌تر آیات و افزایش تعامل کاربران با محتوای مذهبی است.

فرهنگ

حلقه مفقوده هوای پاک

آرش فهیم

دبیر گروه فرهنگ

آلودگی هوا سال‌هاست که به‌عنوان یک «بحران زیست‌محیطی» و چالش مدیریتی در بسیاری از کلان‌شهرهای جهان، ازجمله تهران خودمان شناخته می‌شود. تیتراهای خبری معمولاً پر از آمارهای نگران‌کننده درباره ذرات معلق، وارونگی دما و شاخص‌های ناسالم است؛ اما در پس پرده این دود خاکستری، حقیقتی نهفته است که کمتر به آن پرداخته شده است: آلودگی هوا پیش از آنکه یک معضل فنی یا صنعتی باشد، یک «بحران فرهنگی» است.

نگاه صرفاً تکنولوژیک به محیط زیست، ما را از ریشه‌های اصلی رفتار انسان غافل می‌کند. واقعیت این است که آسمان شهر، آیینه تمام‌نمای سبک زندگی و فرهنگ ساکنان آن است. هر چقدر جامعه‌ای با ابزارهای اصیل فرهنگی مانوس‌تر باشد و «فرهنگ» در تار و پود رفتارهای روزمره آن تنیده شود، مواجهه آن جامعه با محیط زیست، اتمسفر و هوایی که تنفس می‌کند، اخلاقی‌تر، مسئولانه‌تر و عقلانی‌تر خواهد بود.

رابطه فرهنگ و محیط زیست، رابطه‌ای دوسویه

و عمیق است. فرهنگ تنها به معنای خواندن کتاب یا تماشای تئاتر نیست؛ فرهنگ یعنی «چگونه زیستن». وقتی از رابطه فرهنگ و آلودگی هوا سخن می‌گوییم، دقیقاً به الگوهای رفتاری اشاره داریم که به تولید آلاینده‌ها منجر می‌شوند. استفاده‌بی‌رویه از خودروهای تک‌سرنشین، مصرف انرژی فراتر از نیاز در منازل (که به کارکرد بیشتر نیروگاه‌ها منجر می‌شود) و بی‌تفاوت بودن نسبت به معاینه فنی خودرو، همگی نمادهایی از فقر فرهنگی در حوزه زیست‌محیطی هستند.

جامعه‌ای که ابزارهای فرهنگی را به کار می‌گیرد، به سطحی از «بلوغ اجتماعی» می‌رسد که در آن، حفظ هوای پاک نه یک اجبار قانونی، بلکه یک ارزش اخلاقی و حتی شرعی تلقی می‌شود. در چنین جامعه‌ای، شهروندان درک می‌کنند که هوا، یک سرمایه مشاع و بخشی از «حق الناس» است. آلوده کردن هوا، در واقع تعرض به حقوق تک‌تک شهروندان است و فرهنگ دینی و ملی ما به شدت با تضییع حق الناس مخالفت دارد.

یکی از کارکردهای اصلی ابزارهای فرهنگی (رسانه، هنر، ادبیات، تربیون‌های مذهبی و آموزشی)، آموزش و جامعه‌پذیری است. ما می‌توانیم با بهره‌گیری از این ابزارها، به جامعه بیاموزیم که چگونه از هوایی که مایه حیات است، مراقبت کند.

تغییر الگوی مصرف، یکی از این موارد مهم

است. ابزارهای فرهنگی می‌توانند زشتی «اسراف» را در حوزه انرژی برجسته کنند. وقتی جامعه از طریق محصولات فرهنگی بیاموزد که گرمایش بیش از حد خانه در زمستان یا استفاده غیرضروری از وسایل نقلیه شخصی، تیغ کشیدن به روی سلامت کودکان و سالمندان است، رفتار خود را اصلاح می‌کند. فرهنگ‌سازی، یعنی تبدیل کردن «صرفه‌جویی» از یک رفتار اقتصادی به یک فضیلت اخلاقی و نجات‌بخش. ترویج مسئولیت‌پذیری هم با فرهنگ امکان‌پذیر است. ابزارهای هنری و رسانه‌ای قادرند قهرمانانی خلق کنند که دغدغه محیط زیست دارند. وقتی در سریال‌ها، داستان‌ها و حتی تبلیغات شهری، شهروند نمونه‌کسی باشد که از حمل‌ونقل عمومی استفاده می‌کند و به درختان احترام می‌گذارد، این الگو به مرور در ذهن مخاطب نهادینه می‌شود.

بخش دیگری از کارکرد فرهنگ، آماده‌سازی جامعه برای «مواجهه با بحران» است. آلودگی هوا در کلان‌شهرها گاهی به مرز هشدار می‌رسد. در این وضعیت، جامعه‌ای که از نظر فرهنگی پربار شده باشد، واکنشی متفاوت از یک جامعه هیچانی یا بی‌تفاوت نشان می‌دهد. ابزارهای فرهنگی باید پیشاپیش به مردم آموزش دهند که در روزهای آلوده چه باید کرد؟

خودکنترلی و ایثار، یکی از این شاخص‌های فرهنگی است؛ در روزهای اوج آلودگی، شهروند

برداشت

نگاهی به فیلم «دو روز دیرتر»

هزارویک راه برای ریشه‌کنی رؤیای فرزندآوری!

اینها در واقع همگی نتیجه دمیدن در سُرنا از دهانه گشاد آن است. هنور فیلمساز محترم نمی‌داند نمی‌توان یک دکمه را گرفت و بعد برایش یک کت دوخت یا اینکه در یک اثر سینمایی صرفاً با یک ایده مرکزی آن هم از نوع خام و نپالوده‌اش نمی‌توان یک درام و اجرای پخته و قابل اعتنا درآورد.

فیلم آنقدر از شلختگی روایی و باسمه‌ای بودن اجرا و فیلمنامه ضعیف و بازی‌های بد رنج می‌برد که شاید حواس مخاطب پرت شود و متوجه نشود که همه اینها با کاتالیزور یک کارگردانی کارنابلد سرهم بندی‌کننده به این تشعشعات خیر‌ه‌کننده منتهی شده است!

فیلم حتی از روایت قبلی همین مضمون، یعنی «خجالت‌نکش» هم چند پله و مرحله عقب‌تر است و این واقعا اعجاب‌انگیز است که به‌راستی در این روزگار سخت‌پسند انفجاری که مخاطب در معرض هزاران گونه اثر نمایشی

بافرهنگ، خودروی شخصی خود را حتی اگر پلاک زوج و فرد اجازه دهد، از خانه خارج نمی‌کند. او می‌داند که امروز، روز ترجیح دادن «منافع جمعی» بر «راحتی فردی» است. این گذشت و ایثار، در فرهنگ و باورهای دینی ما ریشه دارد.

پرهیز از فعالیت‌های تشدیدکننده هم مستلزم آموزش و فرهنگ است. فرهنگ‌سازی به مردم می‌آموزد که در روزهای وارونگی دما، هرگونه فعالیتی که بار آلودگی را بیشتر کند (مثل عملیات عمرانی گرد و خاک‌زا، سوزاندن زباله یا استفاده از شومینه) یک ناهنجاری بزرگ است.

مراقبت از گروه‌های حساس، دیگر موضوع فرهنگی است. فرهنگ صحیح حکم می‌کند که در این شرایط، هوای یک‌دیگر را داشته باشیم. مراقبت از کودکان، سالمندان و بیماران ریوی و آموزش به آنها برای ماندن در خانه، بخشی از مدیریت فرهنگی بحران است.

در پایان باید تأکید کرد، بازگشت به مؤلفه‌های اصیل «سبک زندگی ایرانی – اسلامی» می‌تواند قوی‌ترین پادزر هر برای آلودگی هوا باشد. درآموزه‌های دینی ما، زمین و آسمان امانت‌های الهی هستند. شکستن شاخه‌ای از درخت به شکستن بال فرشتگان تشبیه شده و اسراف در آب و انرژی نكوهش شده است.

برداشت

نگاهی به فیلم «دو روز دیرتر»

فرزندآوری!

در ژانرها و قالب‌ها و اتمسفرهای گوناگون قرار و حق انتخاب دارد، چرا و به چه دلیل و چگونه باید پول بلیط بدهد و برود پای فیلمی با ویژگی‌های دوروز دیرتر آقای اصغر نعیمی بنشینند؟

برخی فیلم‌های سینمای ایران گاهی واقعاً مرزهای تشکیک‌های فلسفی مخاطب را با قدرت جابه‌جا می‌کنند و فیلم «دو روز دیرتر» هم از همین جنس آثار «تاریخی» است!

یک تم مرکزی را آن‌هم احتمالاً به سفارش سرمایه‌گذار یا هر جا و هر کس دیگری – چه اهمیتی دارد؟! – می‌گذاریم وسط و مشت‌بازیگر را بدون حس و حال و ذره‌ای ارزش افزوده هنری و سینمایی می‌ریزیم آن وسط و با مبتذل‌ترین روش به پر کردن فیلم مشغول می‌شویم و در آخر هم یک مهر پررنگ از تزا و تیتراهای تبلیغاتی و سفارشی با چاشنی عبرت‌آموزی و «پیام»‌های اخلاقی می‌کوبیم وسط چشم و پیشانی مخاطب و او را با روانی له شده و البته برداشت‌های مطلوب «اخلاقی» از یک فیلم پروپاگاندا‌ی حامی «مفاهیم مقدس فرهنگی» و اجتماعی و خانوادگی روانه خانه‌اش می‌کنیم! دیگر چه چیزی از این بهتر؟! سینما؟ سینما چه اهمیتی دارد؟ فیلمنامه و میزانشن و کارگردانی و بازی و حس و حال و باورپذیری و همذات‌پنداری و فضاسازی و...؟! اینها دیگر چیست؟ این حرف‌ها کدام است؟ اینها مشت‌پاوه و چیزهای زائد و اضافی است که در یک اثر سینمایی هیچ جایگاه و ارزشی ندارد و به کار نمی‌آید. باور نمی‌کنید؟ بروید فیلم «دو روز دیرتر» را ببینید تا بفهمید می‌شود اینجوری هم فیلم ساخت و مرزهای سینماگری را جوری جابه‌جا کرد تا هم از سینما منتفر شوید و هم از فرزندآوری!

۱۳

فرهنگ

شماره ۱۲۱۵ | دوشنبه ۱۰ آذر ۱۴۰۴

صداقت

یادداشت

جشنواره جهانی فجر با دستاورد تقریباً هیچ!

مهدی امیدی

خبرنگار

سینمای ایران که مولود مبارک انقلاب اسلامی است، همواره داعیه‌دار پیامی متمایز در اتمسفر فرهنگی جهان بوده است. جشنواره فیلم فجر نیز به منزله ویت‌رین این سینما، قرار بود پژواک صدای انقلاب در جهان باشد؛

اما تصمیم مدیریتی عجیب و بحث‌برانگیز تفکیک بخش «ملی» از «جهانی» در اواسط دهه ۹۰، نه تنها کمکی به جهانی‌شدن این سینما نکرد، بلکه عملاً جشنواره را از رمق انداخت. امروز با گذشت چندین دوره از این آزمون و خطا، می‌توان با صراحت گفت پروژه مستقل‌سازی جشنواره جهانی فیلم فجر، پروژه‌ای شکست‌خورده، فاقد استراتژی و تهی از هویت انقلابی بوده است. خطای راهبردی دوشقم‌سازی نخستین و بزرگ‌ترین ضربه به پیکره سینمای ایران، همان تصمیم به دوباره کردن جشنواره بود. جشنواره فیلم فجر در ماهیت خود یک کل واحد بود که شعور و هیجان مردمی و تولیدات داخلی، پشتوانه‌ای برای بخش بین‌الملل آن به شمار می‌آمد. با جداسازی این دو بخش، جشنواره جهانی به محفلی خنثی، کمرق‌وی‌ری‌وصدا تبدیل شد که حتی بدنه اصلی سینماگران داخلی نیز رغبتی به حضور جدی در آن نداشتند. این جداسازی، هم‌افزایی لازم برای دیدمشدن آثار خارجی در کنار آثار ایرانی را از بین برد و عملاً بخش جهانی را به یک رویداد توریستی و دورهمی محدودبدل کرد که در تقویم شلوغ فستیوال‌های دنیا گم شد، فقدان هویت و راهبرد مشخص یک جشنواره بین‌المللی برای موفقیت نیازمند «مانیفست» است. کن، برلین و ونیز هریک هویت سیاسی و هنری خاص خود را دارند؛ اما جشنواره جهانی فیلم فجر چه هویتی دارد؟ این رویداد در برگزاری مستقل، هدف‌گذاری روشن نداشته است. نه آنقدر بودجه و اعتبار داشته که با فستیوال‌های الف دنیا رقابت کند و نه آنقدر هوشمندی برایش خرج شده که بر مزیت نسبی خود تمرکز کند. تلاش مذبوحانه برای شبیه‌سازی ظاهری به جشنواره‌های غربی (از فرش قرمز تا نحوه پذیرایی)، بدون توجه به محتوای استراتژیک، این رویداد را به کاریکاتوری از فستیوال‌های غربی تبدیل کرد. وقتی جشنواره‌ای نداند قرار است صدای چه کسانی باشد، طبیعتاً در می‌ج‌سازی ناتوان می‌ماند. ناتوانی در جذب سینمای مستقل و ضدسلطه بزرگ‌ترین نقد وارد بر بخش مستقل جهانی فجر، غفلت از رسالت اصلی انقلاب اسلامی در حوزه فرهنگ است. ایران، ام‌القرای مقاومت، بهترین پایگاه برای جذب سینماگران مستقل، ضد امپریالیستی و عدالت‌خواه جهان است؛ اما متأسفانه سیاست‌گذاران این جشنواره به جای تمرکز بر «سینمای آلترناتیو» و ایجاد قطب سینمایی در برابر هالیوود، غالباً به دنبال نمایش فیلم‌های خنثی و بعضاً تاریخ مصرف گذشته بودند تا صرفاً ویت‌رین بین‌المللی بودن را حفظ کنند. این جشنواره می‌توانست مأمّن فیلمسازی باشد که صدای‌شان در دیکتاتوری رسانه‌ای غرب خفه شده است؛ فیلمسازی از آمریکای لاتین، آفریقا و آسیا که دغدغه‌های مشترک ضد استعماری دارند. اما در عمل، جشنواره جهانی فجر جایگاه مهمی داشت که نه می‌توانست توجه جریان اصلی سینمای غرب را جلب کند و نه توانست شبکه‌ای از سینماگران متعهد جهانی بسازد. نتیجه‌گیری تجربه سال‌های اخیر نشان داد، استقلال بخش جهانی، تنها هزینه‌های گزافی را بر بیت‌المال تحمیل کرد و خروجی آن برای دیپلماسی فرهنگی کشور تقریباً «هیچ» بود. بازگشت و ادغام مجدد این بخش با بدنه اصلی جشنواره فجر، تنها راه نجات آن از بی‌هویتی است. جشنواره فیلم فجر باید با راهبرد «حمایت از مستضعفین و مقابله با نظام سلطه فرهنگی»، به هویت اصلی خود بازگردد تا بتواند در معادلات سینمای جهان، حرفی برای گفتن داشته باشد.

قبیله عشق

۱۲ روز
به دنبال پیکر فرزند

«امیر حسین نصیری» از شهدای اقتدار ایران اسلامی است که در جنگ ۱۲ روزه رژیم غاصب صهیونی به شهادت رسید.

مادر شهید می‌گوید: فرزندم خیلی دوست‌داشتنی، مهربان و صبور بود. اخلاقش بی‌نظیر بود. وقتی با لباس نظامی می‌رفت، همیشه در نهایت احترام و ادب با دیگران برخورد می‌کرد. همانطور که در خانه مهربان و با دلسوزی با ما رفتار می‌کرد، با دیگران هم همیشه مهربان بود. مردی که در کار و تلاش جدی و ثابت قدم بود، اما در کنار تمام این ویژگی‌ها، همیشه در رفتار و گفتارش صمیمی و دلنشین بود. وقتی پسرم دیپلم را گرفت، همانطور که در آرزوی خدمت به وطن بود، به سربازی رفت. همیشه در فکر این بود که چگونه به کشورش خدمت کند. وقتی به مرخصی می‌آمد، با دلسوزی به خانه می‌آمد و از همه می‌پرسید که چه کاری برای من می‌تواند انجام دهد. هر چند که کمتر پیش می‌آمد، اما زمانی که می‌آمد، می‌دانستیم که همه چیز بهتر خواهد شد. وقتی به تهران رفتم برای پیدا کردن پیکر فرزندم، ۱۲ روز در بیمارستان‌ها و مراکز مختلف سرگردان بودیم. از همه جا می‌پرسیدیم و به دنبال نشانه‌ها می‌گشتیم. بالاخره توانستیم او را شناسایی کنیم، اما در دل من همیشه این سؤال باقی ماند که چرا باید چنین اتفاقی می‌افتاد؟ دخترم هنوز هم از شهادت برادرشان غمگین و نگران است و همیشه در دلش درد این فقدان را دارند، اما به یاد او، قوی‌تر از قبل می‌ایستند.

پدر شهید نیز می‌گوید: پسرم صبور بود و اهل ترس و کنارت کشیدن نبود. مأموریت‌هایی که می‌رفت، هیچ وقت از آنها حرف نمی‌زد. همیشه شجاع و ترس بود. مردی بود که در شرایط سخت هم هیچ‌گاه جایی برای ترس باقی نمی‌گذاشت. وقتی به یاد پسرم می‌افتم، نشانه‌های او را در زندگی‌ام می‌بینم. گاهی اوقات با خودم فکر می‌کنم که هنوز هم در کنارم است. وقتی که برای شناسایی پیکر فرزندم به تهران رفتم، روزها دنبال مکانی می‌گشتم تا جایی برای دفن او پیدا کنیم، اما من به خانواده‌ام گفتم: نگران نباشید، هم پیکر فرزندم پیدا می‌شود و هم خودش مزارش را پیدا می‌کند. اصلاً نگران این نباشید که جایی برای دفن او پیدا کنیم و حالا، جایش خیلی خوب است. فرزندم وقتی دیپلمش را گرفت، خیلی زود به خدمت نظام مشغول شد. همان موقع برای درجه‌داری رفت و با درجه استوار یکم به شهادت رسید. او همیشه در پی این بود که چگونه به کشورش خدمت کند و برای دفاع از وطن آماده بود. همیشه شخصیتی خاص داشت. مردی بود با اخلاقی به شدت صبور، مهربان و ب‌با ایمان. هر وقت از او می‌پرسیدم که کجا می‌رود، همیشه می‌گفت که باید به وطن خدمت کند و هیچ چیزی از این مهم‌تر نیست. هیچ وقت گله‌ای نمی‌کرد، حتی زمانی که سختی‌های زندگی را پشت سر می‌گذاشت.

عکس‌ها: محمدرضا ماهان

چهارمین همایش «جوانی جمعیت» دژبان کل سپاه با حضور جمعی از فرماندهان، کارکنان و سربازان و خانواده‌های آنان برگزار شد. در این مراسم، «حجت‌الاسلام و المسلمین کاظم زنگنه»، معاون امور خانواده سپاه، با تأکید بر اهمیت مسئله جوانی جمعیت سخنانی ایراد کرد.

حجت‌الاسلام زنگنه با اشاره به بیانات رهبر معظم انقلاب در حوزه جمعیت گفت: «آنچه ایشان درباره بحران جمعیت فرمودند، حقیقت را روشن کرد؛ دغدغه‌ای که به تعبیر خودشان خواب را از چشم‌شان گرفته است.» وی افزود: «هرکس برای جوانی جمعیت قدمی بردارد، مشمول دعای نیمه‌شب رهبر معظم انقلاب می‌شود و این توفیق کمی نیست.»

● ولایت، ستون اصلی پیشرفت کشور

حجت‌الاسلام زنگنه در تبیین نقش ولایت در موفقیت‌های کشور گفت: «شیعه هیچ اصلی را مانند ولایت برجسته نکرده است. پیشرفت کشور نیز با ولایت، حرکت و حیات پیدا می‌کند.»

وی با اشاره به پیروزی‌های دفاع مقدس، جنگ‌های سیاسی و عرصه‌های منطقه‌ای تصریح کرد: «هیچ چیز به اندازه ولایت، ایران را از بحران‌ها نجات نداده است.»

معاون امور خانواده سپاه همچنین یاد سردار شهید سلامی را گرامی داشت و گفت: «ایشان همواره تأکید می‌کرد اقتدار امروز کشور از رهبری بیدار و ملتی همراه بر خاسته است.»

● جنگ نرم و هدف‌گیری خانواده

به گفته حجت‌الاسلام زنگنه، دشمن در سال‌های اخیر تمرکز خود را بر «جنگ نرم» و به‌ویژه «فروپاشی خانواده» گذاشته است. وی گفت: «امروز دشمن زن را از جایگاه مادری خارج و در مشاغل سخت قرار می‌دهد که شأن او نیست. کارگر کردن زنان در مشاغل سخت و به دور از شأن زنانه، یعنی دور کردن مادر از کانون خانواده.»

● روایت‌هایی درباره جایگاه مادری و خانواده

معاون امور خانواده سپاه در بخش دیگری از سخنان خود با ذکر روایتی از پیامبر اعظم(ص) گفت: «جهاد زن، نیکوشوهرداری است. هر زنی که خانه‌داری، همسرداری و فرزندآوری می‌کند، اجر مجاهد فی سبیل الله دارد.» وی افزود: «مادرانی که چند فرزند دارند افتخار پیامبر و امیرالمؤمنین‌اند؛ زیرا نسل شیعه را پرورش می‌دهند.»

حجت‌الاسلام زنگنه با اشاره به نقش همسران نیروهای مسلح، گفت: «رهبر معظم انقلاب به همسر شهید حاجی‌زاده فرمودند: هرچه حاجی‌زاده

تلاش می‌کند، ۵۰ درصدش برای شماست. این یعنی ارزش واقعی نقش خانواده‌های نیروهای مسلح.»

● تشویق به فرزندآوری؛ بهشت را مفت نمی‌دهند

حجت‌الاسلام زنگنه در تشویق خانواده‌ها به فرزندآوری گفت: «نگوید سخت است. شیطان می‌گوید خرجش را چگونه می‌دهی؟ اما خدا وعده داده است: اِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ.» وی با اشاره به روایتی از پیامبر و خاطره‌ای درباره توکل به خدا، تأکید کرد: «اعتماد به خدا کلید رفع نگرانی‌های اقتصادی در موضوع فرزندآوری است.»

● سپاه، پیشتاز در سیاست‌های جمعیتی

معاون امور خانواده سپاه با قدردانی از دست‌اندرکاران برگزاری همایش و مسئولان حوزه جمعیت سپاه گفت: «در سه سال اخیر، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در میان نیروهای مسلح بهترین عملکرد را در موضوع جوانی جمعیت داشته است.» وی همچنین ضمن تجلیل از کارکنان و سربازان دژبان کل سپاه افزود: «شما مطیع ولایت و پاسداران امنیت هستید؛ به شما تبریک می‌گویم که برای احیای سنت پیامبر و تقویت بنیان خانواده تلاش می‌کنید.»

حجت‌الاسلام زنگنه سخنان خود را با دعا برای سلامتی رهبر معظم انقلاب به پایان برد و افزود: «فرزند بیاورید تا اقتدار کشور حفظ شود.»

● فرهنگ‌سازی، محور اصلی برنامه‌های جوانی جمعیت در دژبان کل سپاه

در ادامه این مراسم «سردار علی جوزی» فرمانده دژبان کل سپاه عملکرد قرارگاه جوانی جمعیت

دژبان را گزارش داد و اعلام کرد، قرارگاه جوانی جمعیت دژبان از ۲۶ اردیبهشت ۱۴۰۱ فعالیت خود را آغاز کرده و با تشکیل ده کارگروه تخصصی و یک دبیرخانه فعال، در جهت تقویت فرهنگ ازدواج، فرزندآوری و توانمندسازی خانواده‌ها گام برمی‌دارد. به گفته او، این قرارگاه شامل ۳۵۸ خانواده پایور و ۶۴۵ سرباز وظیفه است و تاکنون ۴۲ ازدواج در میان پایوران، ۷۱ ازدواج در میان سربازان، ۱۰ ازدواج در میان فرزندان پاسداران، ۸۸ مورد فرزندآوری پایوران و ۵ مورد فرزندآوری سربازان ثبت شده و همچنین ۴ نفر تحت درمان قرار دارند.

● محوره‌های اجرایی و اقدامات انجام شده

«سردار جوزی» فعالیت‌های دژبان کل سپاه در حوزه جوانی جمعیت را گسترده، مستمر و مبتنی بر فرهنگ‌سازی توصیف کرد و اقداماتی همچون تشکیل کارگروه‌های ده‌گانه، صدور احکام مسئولان، فضایسازی محیطی و انتشار کلیپ‌های مرتبط با بیانات رهبر معظم انقلاب، برگزاری مراسم سالانه روز ملی جمعیت، اجرای مراسم ازدواج سیال ۱۴۰۳، برگزاری همایش‌های خانواده و جلسات ویژه کارکنان مجرد، اجرای کامل مشوق‌های جوانی جمعیت، توزیع بسته‌های معیشتی و لوازم التحریر و حمایت از درمان ناباروری را از جمله برنامه‌های انجام‌شده بر شمرده است. همچنین برگزاری همایش‌های بصیرتی و کلاس‌های آموزشی در موضوع ازدواج و اقتصاد خانواده، راه‌اندازی کانال فرهنگی «کل رنگس» و اختصاص زمان آموزشی ویژه برای سربازان در بدو ورود نیز از دیگر اقدامات این مجموعه عنوان شد.

● دستاوردهای سال‌های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳

طبق گزارش سردار جوزی، دژبان کل سپاه در

حجت‌الاسلام زنگنه در چهارمین همایش «جوانی جمعیت» دژبان کل سپاه عنوان کرد

پشتاز در سیاست‌های جمعیتی هستیم

دو سال گذشته موفق به کسب دستاوردهای قابل توجهی شده است؛ از جمله کسب رتبه سوم در رده‌های سپاه در روز ملی جوانی جمعیت (۱۴۰۲) و کسب امتیاز ۸۹ در ارزیابی سال ۱۴۰۳ به دلیل عملکرد «بسیار مطلوب» مجموعه.

● فرزندآوری برای پاسدار یک مأموریت انقلابی است

در بخش پایانی این مراسم «سعیده حاج‌احمدی»، نویسنده کتاب «آوای جوانی»، با تبریک «روز ملی جمعیت» و قدردانی از تلاش‌ها و جایگاه خانواده پاسداران، تأکید کرد که کتاب «آوای جوانی» برگرفته از «اندیشه‌های زلال و راهبردی رهبر معظم انقلاب» است و بر مبنای تبیین نگاه تمدنی ایشان به مسئله جمعیت نوشته شده است. وی افزود: «فرزندآوری برای یک پاسدار، تنها یک انتخاب خانوادگی نیست؛ یک مأموریت انقلابی است. پاسدار باید پاسدار آینده این سرزمین نیز باشد.» این نویسنده با بیان اینکه خانواده پاسدار «سنگر حفظ روح انقلاب» است، نقش تربیتی والدین را بسیار مهم دانست و گفت: «فرزند در آغوش پدری رشد می‌کند که مفهوم امنیت را در جان او می‌نشانند و در دامن مادری که صبر و ایمان را آموزش می‌دهد؛ در خانه‌ای که ذکر شهید روح دیوارهای آن است.»

حاج‌احمدی در بخش دیگری از سخنانش با خطاب قرار دادن بانوان پاسدار، نقش آنان را «محوری و تعیین‌کننده» توصیف کرد و گفت: «بانوان پاسدار همان مجاهدان اصلی این میدان هستند. باید در این جهاد فرهنگی الگو باشند؛ همان‌گونه که زنان در دوران دفاع مقدس با کمترین امکانات، بزرگ‌ترین سرمایه‌ها را پروراندند.»

وی با انتقاد از «فرهنگ تهدید نسل» که آن را «طراحی استکبار برای فلج‌کردن جامعه» خواند، اعلام کرد: «فرزند هزینه نیست؛ ثروت ملی است. فرزند بار سنگین نیست؛ آینده محتوم این سرزمین است.»

این نویسنده با اشاره به روند نگارش کتاب آوای جوانی، از همراهی استاد خود جناب خاکنرنگین قدردانی کرد و نقش همسرش، «پاسدار حامد احسان‌بخش» را «مؤثر و الهام‌بخش» دانست و گفت: «گرمای صبر و مهریانی همسر در تک‌تک واژه‌های این اثر جاری است.»

حاج‌احمدی در پایان ابراز امیدواری کرد که انتشار این کتاب بتواند در ترویج فرهنگ جمعیت مؤثر باشد و افزود: «آینده از دامن خانواده آغاز می‌شود و صدای زندگی در خنده کودکان جاودانه است. امید دارم خانه‌های ایرانی از صدای کودکان سرشار شود و این نغمه در جان سرزمین طنین‌انداز بماند.»

پروژه‌های بزرگ

رئیس بسیج سازندگی استان بوشهر گفت: «در هفته بسیج، عملیات آسفالت جاده بین مزارع سه روستای شهرستان دیر به مساحت ۴ هزار و ۲۰۰ متر مربع و با اعتبار ۸۴ هزار میلیارد ریال به پایان رسید.» «اکبر پورات»، افزود: «همچنین به‌منظور توسعه تولید انرژی پاک در استان، ۱۱۴ نیروگاه خورشیدی با ظرفیت پنج کیلو وات و با اعتبار ۱۷ میلیارد تومان بهره‌برداری شد.» وی از برنامه‌ریزی برای ادامه روند توسعه نیروگاه‌های خورشیدی خبر داد و افزود: «تا پایان سال جاری، راه‌اندازی ۱۱۹ نیروگاه خورشیدی پنج کیلو وات دیگر در دستور کار این مجموعه قرار دارد.»

خبر

آزادی

«بهزاد فرهادی» مسئول سازمان بسیج حقوق‌دانان سپاه حضرت محمد رسول‌الله(ص) تهران بزرگ از آزادی ۵۰ زندانی بدهکار پایتخت به‌مناسبت هفته بسیج، با تلاش سپاه تهران بزرگ خبرداد. در این برنامه که با حضور «سردار حسن‌زاده» فرمانده سپاه تهران بزرگ، «حجت‌الاسلام فیروزجایی» معاون دادستان در سازمان زندان‌ها، «جمشیدی» مدیرکل و «جمیاری» معاون اداره‌کل زندان‌های استان تهران برگزار شد، مسئولان از بخش‌های مختلف مجتمع ندامتگاهی تهران بزرگ بازدید کردند. برای آزادی ۵۰ بدهکار مالی، در مجموع ۱۴ میلیارد تومان تأمین شد که طی آن ۴۰ زندانی از ندامتگاه تهران بزرگ، شش نفر از بازداشتگاه اوین و چهار مددجو از زندان باز به آغوش خانواده بازگشتند.

نمایش اقتدار

همزمان با هفته بسیج، رزمایش «اقتدار بسیج پایتخت» با حضور سردار سرلشکر محمد پاکپور، فرمانده کل سپاه، و سردار احمد وحیدی، جانشین ستاد کل نیروهای مسلح برگزار شد. فرماندهان ارشد طی این برنامه از یگان‌های نمونه پیاده و خودرویی بسیج سان دیدند و آمادگی عملیاتی آنها را ارزیابی کردند. در بخش دیگری از رزمایش، یگان‌های تگاور بسیج پایتخت عملیات راپل را به‌صورت نمایش اجرا کردند؛ عملیاتی که با هدف نمایش توان واکنش سریع و مهارت‌های تخصصی نیروها انجام شد. این رزمایش بخشی از برنامه‌های دوره‌ای برای سنجش توان دفاعی و انسجام یگان‌های بسیج عنوان شده است.

رزمایش اقتدار بسیج پایتخت به همت سپاه حضرت محمد رسول الله(ص) تهران بزرگ با حضور سرلشکر محمد پاکپور فر مانده‌کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و سردار احمد وحیدی جانشین ستاد کل نیروهای مسلح در دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین(ع) برگزار شد.

در این رزمایش، جمعی از مسئولان ستاد کل نیروهای مسلح، سپاه حضرت محمد رسول الله(ص) و سازمان بسیج مستضعفین حضور داشتند.

سردار جوانی با اشاره به اینکه امام خمینی (ره) بسیج را مردمی‌ترین نهاد می‌دانستند، گفت: «از ویژگی‌های برجسته بسیجیان مجاهد بودن است.»

به گزارش صبح صادق، سردار دکتر یدالله جوانی معاون سیاسی سپاه در همایش ملی بصیرتی با محوریت نقش بسیج کارمندان در پیش‌روندگی و پیش‌برندگی انقلاب اسلامی در رشت، گفت: «اگر بسیج لشکر مخلص خداست، چون این لشکر اهل مجاهدت و جهاد است.»

وی افزود: «بسیج سازمانی منحصر به فرد و بی‌بدیل در دوره پس از انقلاب اسلامی است. مردمی بودن و فراگیری آن در برگرفتن همه اقشار جامعه، ویژگی خاص این نهاد محسوب می‌شود.»

● حوزه‌های کلان نقش آفرینی بسیج

وی با بیان اینکه بسیج در سه حوزه مورد مطالعه قرار می‌گیرد، گفت: «حوزه حفظ انقلاب اسلامی، حوزه پیش‌روندگی در مسیر انقلاب و حوزه پیش‌برندگی از جمله عرصه‌های نقش آفرینی بسیج است.»

معاون سیاسی سپاه ادامه داد: «بسیج کارنامه‌ای درخشان در حفظ انقلاب اسلامی دارد که نمونه آن را در جنگ ۱۲ روزه در کنار نیروهای مسلح مشاهده کردیم.» وی گفت: «انقلاب اسلامی دشمنان سرسختی دارد؛ دشمنانی که با هویت، نگرش، تفکر و جهان‌بینی انقلاب در تضاد هستند و ارزش‌ها را نشانه گرفته‌اند.» سردار جوانی با بیان اینکه دشمنان انقلاب اسلامی در حقیقت دشمنان خدا، انسانیت، عقلانیت، رشد و تعالی هستند، اظهار کرد: «بسیج با توکل به خدا و تبدیل جنگ تحمیلی به دفاع مقدس، بیش از ۹۰ هزار شهید بسیجی، ۳۶ هزار شهید دانش‌آموز، شهید کارمند و شهید معلم تقدیم کرده است.»

وی با اشاره به اینکه بسیج در حفظ انقلاب اسلامی درخشید و کارنامه‌ای درخشان بر جای گذاشت، افزود: «امام خمینی (ره) این کارنامه را دیدند و در پیام سال ۱۳۶۷ در آستانه سالروز تشکیل بسیج، از بسیج به عنوان لشکر مخلص خدا یاد کردند و آن را مدرسه عشق و میقات پابرهنگان دانستند و فرمودند من به خلوص بسیج غبطه می‌خورم و از خدا می‌خواهم تا با بسیجیانم محشور گردانم.»

سرلشکر پاکپور در این مراسم با اشاره به افزایش سطح توقعات مردم از سپاه و بسیج گفت: امیدواریم که بتوانیم همین مسیر را ادامه دهیم؛ چون توقع از ما بالا رفته است.

زمانی بود که مادر پادگان‌ها حضور داشتیم و حضور میدانی نداشتیم؛ در حوزه مردمیاری و کمک به مردم چندان نمود نداشت و شاید کسی از ما توقعی نداشت.

وی افزود: اما امروز شما می‌بینید هر اتفاقی که می‌افتد، سیل باشد، زلزله باشد، بمباران باشد، چه کسی به کمک مردم می‌شتابد؟ سپاه است. سپاه با چه کسانی وارد می‌شود؟ با فرزندان خودش، با بدنه خودش، با نام بسیج گسترده وارد عمل می‌شود.

فر مانده کل سپاه با تأکید بر ضرورت تقویت این رویکرد، ادامه داد: به همین دلیل است که مردم از ما توقع دارند و ما باید خودمان را برای کمک به مردم در تمام عرصه‌ها آماده کنیم.

سرلشکر پاکپور با اشاره به نقش بسیج در جریان جنگ ۱۲ روزه گفت: در خود جنگ ۱۲ روزه نیز بسیج در دو عرصه وارد شد؛ عرصه امنیت و عرصه کمک و مردمیاری. ما از روز اول جنگ ۱۲ روزه، از اواخر روز بیست‌وسوم، حضور چشمگیر مردم و حضور چشمگیر بسیجیان را در

معاون سیاسی سپاه

سپاه و بسیج در کنار دولت‌ها هستند

معاون سیاسی سپاه با اشاره به این سخن امام خمینی(ره) که «اگر بر کشوری نوای دلنشین تفکر بسیجی طنین انداز شد، چشم طمع دشمنان و جهان‌خواران از آن دور خواهد گردید و آلا هر لحظه باید منتظر حادثه ماند.»، گفت: «جهاد، ایمان و حضور نیروهای بسیجی در صحنه‌های خطر در زمان‌های مختلف باعث ماندگاری بسیج در طول ۴۶ سال شده است.»

● بسیج با نصرت الهی خط‌شکن است

وی تصریح کرد: «بسیج با نصرت الهی خط‌شکن، بن‌یست‌شکن است؛ چرا که گروهی مجاهد است که با اخلاص خود حق جهاد را ادا می‌کند.»

سردار جوانی با بیان اینکه برای پیش‌روندگی شناخت انقلاب مهم است، افزود: «انقلاب اسلامی باید در پیشرفت خلاصه شود و ما باید بدانیم در چه مرحله‌ای هستیم.»

وی گفت: «ساخت نظام اسلامی، کشور اسلامی و تمدن اسلامی برای الگوسازی ضروری است.»

معاون سیاسی سپاه با بیان اینکه امام خمینی(ره) با مردم انقلاب را به پیروزی رساند، گفت: «دشمنان از

فر مانده کل سپاه

بسیجیان

همیشه پای کار مردم هستند

میدان‌های ایست و بازرسی و در خیابان‌ها کاملاً لمس کردیم.

وی با تأکید بر نقش نیروهای مردمی در حفظ امنیت افزود: بسیجیان برای اینکه امنیت مردم ایجاد شود و امنیت مردم را به وجود بیاورند، در همه صحنه‌ها ورود کردند؛ از کوچه‌ها گرفته تا خیابان‌ها، اتوبان‌ها و ایست‌ویازرسی‌ها، همه برای این بود که خدای‌نکرده ناامنی ایجاد نشود.

فر مانده کل سپاه ادامه داد: مردم نیز با روی گشاده با برادران بر خورد می‌کردند و می‌دانستند که این عزیزان برای امنیت آنهاست که در این میدان‌ها حضور دارند و این کار را انجام می‌دهند.

وی با اشاره به نقش بسیج بومی در خنثی‌سازی تحرکات دشمن اذعان داشت: خنثی‌سازی‌ها تحرکات و برنامه‌ها و حره‌های فکری، رسانه‌ای و برخی از برنامه‌های نظامی دشمن توسط همین نیروهای بومی انجام می‌شود. نیروهای بسیج بومی که به آنها بسیج بوم هم گفته می‌شود امروز در جنوب‌شرق کشور با افتخار اعلام می‌کنند که ما بسیجی‌های بومی منطقه هستیم. این نقش واقعی بسیج است؛ نقشی که در عرصه دفاعی و امنیتی خود را نشان داده است.

تکریم نماید و در میدان تلاش حاضر باشد.»

سردار جوانی با اشاره به توصیه‌های چهارگانه برای عمل بسیجی گفت: «بسیجی در برابر دشمن دشمن‌شکن و در برابر مردم خادم باشد. بسیجیان به معنای واقعی کلمه با تفکر و عمل بسیجی بهترین یاران رسول خدا هستند و در صحرای محشر به عنوان امت پیامبر شناخته می‌شوند.»

● رمز پیروزی وحدت، ایستادگی و مقاومت

است

وی با بیان اینکه بسیجی در مقابل دشمن شدید و در برابر مردم خدوم است، افزود: «حس و حال بسیجی فقط در زلزله و سیل نباید دیده شود؛ بلکه همه منش و کنش بسیجی مهم است.»

معاون سیاسی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی گفت: «بسیجی‌ها حفظ وحدت، مقابله با دشمن، مبارزه با تفرقه‌افکنی و تشتت آفرینی را وظیفه خود می‌دانند.» وی تصریح کرد: «هنگامه امروز، هنگامه وحدت در برابر دشمن است. دشمن فقط با نظام سیاسی دشمنی ندارد؛ بلکه دشمن ملت ایران، هویت اسلامی و دینی و راهبرد تمدن‌ساز انقلاب اسلامی است.»

سردار جوانی با بیان اینکه رمز پیروزی وحدت، ایستادگی و مقاومت است، افزود: «در برابر چنین دشمنی باید ید واحده بود و وحدت کلمه داشت.»

● همه باید به دولت کمک کنند

وی کمک به دولت را با اشاره به تأکید رهبر معظم انقلاب حتمی بیان کرد و گفت: «در وضعیتی که قرار داریم همه باید به دولت کمک کنند. اداره کشور کار دشواری است و بسیج و سپاه بنا به فرمایش رهبر معظم انقلاب به همه دولت‌ها کمک کرده است و به دولت فعلی نیز کمک خواهند کرد.

معاون سیاسی سپاه با تأکید بر اینکه پرهیز از اسراف مهم است، گفت: «دشمن در جنگ ترکیبی ایمان و امید ملت را نشانه گرفته است، اما ملت ایران با اتکا به ایمان و خدمت بسیج به قله‌های پیشرفت نزدیک شده است.»

خبر

حکمرانی جمعیت

فراخوان همایش بین‌المللی «حکمرانی جمعیت و خانواده در تمدن آینده» منتشر شد. این رویداد به میزبانی دانشگاه جامع امام حسین(ع) و با مشارکت دانشگاه‌های معتبر داخلی و خارجی برگزار می‌شود. «دکتر حسین علیپور» دبیر علمی همایش، با اشاره به تأکیدات رهبر معظم انقلاب و اهمیت نقش جمعیت در قدرت ملی، هدف همایش را جهت‌دهی علمی به سیاست‌گذاری جمعیت دانست. وی از استادان، پژوهشگران، دانشجویان و طلاب دعوت کرد با مراجعه به پایگاه icgp.ihu.ac.ir در سمینارهای تخصصی پیش‌همایش شرکت کرده و مقالات خود را ارسال کنند. فرصت ارسال آثار محدود است و علاقه‌مندان بهتر است زودتر برای مشارکت اقدام کنند.

۸۱ پروژه روستایی

آیین افتتاح «پروژه ۸۱ روستایی شهید باکری» در میاندوآب برگزار شد؛ طرحی گسترده برای تقویت شبکه آبرسانی مناطق محروم. در این مراسم، سردار امان‌الله گشتاسبی، فرمانده قرارگاه حمزه سبیدالشهداء(ع)، محرومیت‌زدایی را یکی از ارکان اصلی تحقق امنیت پایدار مردمی دانست و بر تداوم پروژه‌های عمرانی و اجتماعی تأکید کرد. سردار حسن‌زاده، معاون قرارگاه محرومیت‌زدایی امام حسن مجتبی(ع) نیز با اشاره به اجرای ده‌ها هزار طرح عمرانی از سوی نیروی زمینی سپاه، این پروژه را نمادی از جهاد خدمت‌رسانی خواند. او بحران کم‌آبی را چالشی جدی دانست و اولویت کنونی قرارگاه را رفع تنش آبی در مناطق کم‌برخوردار عنوان کرد.

۱۵

پاسدار

شماره ۱۲۱۵ | دوشنبه ۱۰ آذر ۱۴۰۴

صداق

روی خط

فکری به حال

آلودگی هوا کنید

۰۹۱۲۰۰۰۶۶۴۱/ قابل توجه جماعت اصلاح‌طلب، حضرت آقا‌خط‌ر ا برای ما روشن کرده‌اند؛ از این به بعد باید از دولت و شخص رئیس جمهور حمایت کنیم، دیگر نسخه‌های همسو با غرب توجیهی ندارد! مسئولان هم توجه کنند که در برابر حرف‌هایی که مخالف با این دیدگاه رهبری مخالفت جدی کنند.

۰۹۳۶۰۰۰۴۶۸۸/وقتی رهبر معظم انقلاب به صراحت بیان می‌کنند که آمریکا، غرب و رژیم صهیونی در برابر ایران شکست خوردند، دیگر جایی برای تفسیر شکست از جنگ دوازده روزه باقی نمی‌ماند. متأسفانه هنوز برخی از تحلیلگران جنگ دوازده روزه را چنان تفسیر می‌کنند که انگار ما شکست خورده‌ایم.

۰۹۳۷۰۰۰۴۲۶۸/ وقتی امام خامنه‌ای فرمودند ایران کانون اراده و قدرت است؛ اراده و قدرت را جوانان ما رقم زده‌اند؛ با موشک‌هایی که ساخته‌اند، با کاربردی کردن علوم هسته‌ای در صنعت دارو و تصفیه آب و در علوم مهندسی و پزشکی؛ اینکه دشمن می‌خواهد جوانان ما را ضعیف و بی‌رغبت به کشور نشان دهد دروغی بیش نیست.

۰۹۳۸۰۰۰۴۶۵۲/ رژیم صهیونی تمام تلاشش را می‌کند تا دویساره جنگ را با حزب‌الله راه بیندازد تا از این طریق حملات هوایی گسترده‌تری را در آسمان لبنان ایجاد کند تا از این طریق چهره حزب‌الله را میان مردم لبنان منفور کند اینکه حزب‌الله حساب شده دارد عمل می‌کند، نشان می‌دهد در آینده نزدیک و با حمایت دولت و مردم لبنان ضرب‌شستی به رژیم صهیونی نشان خواهد داد که برای همیشه پاپس یکشد.

۰۹۲۱۰۰۰۴۸۷۳/ اینکه یک نقطه‌ای از جنگل هیرکانی که مردمان به صورت عادی نمی‌توانند بروند آتش بگیرد و بعد علت آتش‌سوزی را اقدام انسانی بگویند، این نشان می‌دهد با یک خرابکاری امنیتی رویه‌رو هستیم. باید دنباله این آتش‌سوزی را در رژیم صهیونی و غرب دنبال کنیم

۰۹۱۷۰۰۰۵۷۳۶/ ترکیه‌ای دارد تصویر مهسا امینی را در وزشگاه بالا می‌برد که با کمی جست‌وجو در سایت‌های بین‌المللی می‌فهمید که این کشور رتبه نخست خشونت علیه زنان و بیشترین خیانت را به زنان‌شان دارند! این جماعت اگر یک روده راست در شکم‌شان داشتند، هر روز یک شخصیت علمی ایرانی مثل ابوعلی‌سینا و مولوی را ترکیه‌ای معرفی نمی‌کردند.

۰۹۱۳۰۰۰۷۳۱۹/ همین که اسرائیلی‌ها به صورت علنی می‌گویند برای اینکه دوباره محبوبیت اسرائیل را برگردانیم، لازم است که اسلام‌ستیزی را زیاد کنیم؛ یعنی دوباره باید منتظر تحرکات تروریستی داعشی‌ها و وحشی‌های اسلام‌نما در غرب و شرق باشیم؛ خواشتاً مسئولان و فعالان رسانه‌ها و هادیان سیاسی نسبت به این موضوع آگاه‌سازی جدی انجام‌دهند.

۰۹۱۹۰۰۰۶۶۱۴/ ترامپ بدون اینکه با اروپایی‌ها و اوکراین صحبتی کند، در طرح ۲۸ ماده‌ای کی‌یف را به روسیه می‌دهد؛ وقتی آمریکا را کدخدا بدانی فرقی نمی‌کند همسفره آمریکا باشی یا بخواهی به دنبال او بيفتی که با تو دوست شود، در هر حالت نیست و نابودت می‌کند. مرگ بر آمریکا

۰۹۱۲۰۰۰۷۵۲۱/ آقایان مسئولان چاره‌ای برای این آلودگی هوا بکنید، نفس‌های‌مان دیگر در نمی‌آید؛ بسیاری از شهرستان‌ها همین وضعیت را دارند. آلودگی هوا در تهران از همه استان‌ها بدتر است؛ آقای ابوترابی در نماز جمعه گفتند ۱۱ میلیارد دلار هزینه می‌شود. اگر این رقم بالا هزینه می‌شود، چرا همچنان هوا بد است؟

۳۰۰۰۹۹۰۰۳۳

سامانه پیامکی هفته‌نامه صبح صادق

هفته‌نامه صبح صادق

مصدق

هفته نامه

سیاسی، فرهنگی و اجتماعی
صاحب امتیاز
معاونت سیاسی نمایندگی ولی فقیه در سپاه
مدیرمسئول:یدالله جوانی
سرمدیر:علی حیدری

شورای سیاست گذاری:
سیامک باقری،سعدالله زارعی،
عزیز غضنفری، مهدی سعیدی،فتح الله پریشان،
علی قاسمی، حسین عبداللهی فر،رضاصارمی راد
دبیر تحریریه:سیدفخرالدین موسوی
مدیر فنی: محمد صالح نادری
نگارش و ویرایش: محبوبه حاجی آقایی
صفحه‌آرا:علی اکبر هدایتی
عکاس: حامد گودرزی
ناظر چاپ: سعید قاسمی

چاپ: مرکز چاپ سپاه: ۰۲۱)۳۸۵۲۲۴۴۶
تلفن: ۰۱۱۰ و ۷۷۴۶۰۱۰۰
basirat.ir
@sobhesadegh_fa
نمابر: ۷۷۴۸۸۴۲۶
سامانه پیامک: ۰۲۳۳۰۰۹۹۰۰
شماره ۱۲۱۵ | دوشنبه ۱۰ آذر ۱۴۰۴

کتیبه

سرباز پرجمیم

ایران تنت سلامت و چشم بد از تو دور
آه ای کهن دیار من ای نقشه غرور
کوهی درون دشت دل ما و همزمان
مثل پدر قوی و چنان مادر صبور
در دامن تو، بر سر این سفره بوده‌ایم
نان تو خورده؛ از تو کجا می‌کند عبور؟
ما ایستاده‌ایم تماشایمان کنند
حاشا که ترس در دل‌مان می‌کند خطور!
حاشا که بز دلانه پی عافیت رویم
سرباز پرجمیم ز گهواره تا به گور
دستش بریده باد مبدا به دست تو
گاهی رسیده باشد و گردد به تو جسور
اینجاست که بریدن آن دست کار ماست
هر چشم بد به سمت تو را می‌کنیم کور
در گوش مان رفته و هرگز نمی‌رود
از دشمنت شنیدن هر گونه حرف زور
شب، شب نمانده است در این خطه هیچ گاه
شب می‌رود که جان بدهد پیش پای نور
شکر خدا که وعده صادق محقق است
شکر خدا از این همه آمادگی و شور
تا پای جان برای تو ایران جان جان
ایران سرت سلامت و چشم بد از تو دور

زهر احسینی

عشق وطن

ای هموطن امروز به تن کن کفنت را
یاری بده از عمق وجود و وطن را
گلگون شده گلزار وطن، خیز برادر
آذین بده با رنگ شهادت بدنت را
با عشق به خاک وطن و مکتب توحید
از خود برهان سرکشی ما و منت را
ایران، وطن و مهد گر انمایه عشق است
با مهر وطن جلوه بده زیستنت را
بر خیز چنان صاعقه بر فرق ستمگر
بر خیز و برون کن ز وطن اهر منت را
سرباز سرافراز وطن باش دلاور
پرواز بده موشک خیر شکنت را
بر گیر به کف، مرد حق امروز قلم را
بر گوش جهان تا برسانی سخت را
دشمن طمع خام به سر دارد و بر خیز
دریاب، وطن را، وطن را، وطن را

غلامپور دهرسرخ

صبحانه

سه سلامتی که آینده را می سازند

امروز جوان های ما باید هم سلامت جسمی و هم سلامت معنوی و هم سلامت فکری را با هم داشته باشند و برای خودشان نگه دارند. سلامت جسمی را با ورزش و با تغذیه مناسب؛ سلامت معنوی و قلبی را هم با توجه به خدا، با نماز، با دعا، با توسل، با یاد شهدا و سلامت فکری را هم با کتاب خوانی تأمین کنید.
(رهبر معظم انقلاب، ۲۳ آذر ۱۳۹۵)

روایت

کتاب «تب ناتمام»

ناتمام» به دستم رسید....!

یک کتاب گویا از زندگی جانباز قطع نخاع از گردن به روایت مادرش! من با این کتاب و در لابه لای صحبت های مادر حسین دخانچی، بارها خود را در حیاط خانه شان دیدم، در کنار شهلا مادر حسین، قلبم با زخم بسترهایش ریش ریش شد، با بهبود یافتنش در بوخوم آلمان، کمی مرهم بر قلب شکسته ام نشست، با اشک او به هنگام عقد حسین، آرزویم برای او به حقیقت تبدیل شد و با آن تب های ناتمام و دردهای عمیق اش، های های گریستم و خودم را در حیاط بیمارستان کنار اعظم خانم دیدم که نتوانست در لحظه آخر او را بغل کند.

کتاب «تب ناتمام» روایت زندگی حسین دخانچی از زبان مادرش خانم شهلا منزوی است، جوانی قمی که با دستکاری شناسنامه و جعل امضای پدر راهی جبهه شده و در یکی از عملیات ها جانباز قطع نخاع می شود. کتاب شاید در ابتدا مانند بسیاری دیگر از زندگی نامه ها، از ازدواج مادر و تولد فرزندان و چگونگی اتصال خانواده به جریان انقلاب آغاز شود، اما اصل ماجرای کتاب که خواننده را میخکوب می کند، از آغاز جانبازی حسین است، از اتفاقی که بسیاری حتی تحمل

ظاهره راهی

نویسنده

جانبازهایی که از نزدیک می شناختم، یکی عموکیومرث است که دست راستش با پیچ و مهره به هم چفت شده و یکی همسر لایلا، دختر خاله ام و بابای آرش که جانباز اعصاب و روان است و اسیر هم بوده و در زندان بعث، آشپز بوده. من از بابای آرش تنها می دانستم بعضی وقت ها می زند به سرش و همه را می گیرد به بساد کتک یا یک وقت هایی عموکیومرث دستش از کار می افتد و خانه نشین می شود؛ اما وقتی در تلویزیون جانبازان همیشه روی تخت را می دیدم، می خواستم بدانم روزگار آنها چگونه می گذرد، روزگار خانواده های شان چطور؟ اینکه به جای مهمانی رفتن و نشستن و سفر و حتی کار آسانی چون راه رفتن، چطور تحمل می کنند روی تختی دراز به دراز باشند و چشم های شان زیاد نچرخد! از زندگی این جانباز ها بگذریم، خانواده های شان چگونه با آنها برخورد داشته اند!

دوست داشتم بدانم و این کنجکاوی همیشه در پس ذهنم چرخ می خورد، اما در دنیای واقعیت چیزی نیافته بودم تا اینکه کتاب «تب

صادقانه

دقت در دوستی

از دوستی احمق بر حذر باش، زیرا او می خواهد به تو سودی رساند، ولی زیان می رساند و از دوستی بخیل دوری کن که خود را از تو نیازمندتر نشان می دهد و از دوستی بدکار سخت پرهیز که تو را به بهای ناچیزی می فروشد و از دوستی دروغگو دوری گزین که او مانند سراب است، دور را به تو نزدیک و نزدیک را از تو دور گرداند.

دیدار

محبت و التفات به فرزندان شهدا

نوبت نامه زهرا، دختر شهید شده است. آقا نامه را می گیرند و بلند می خوانند. زهرا خط عربی فارسی مخصوص خودش را نوشته و من که می خواستم نامه را بخوانم، بعضی جاهایش برایم خوانا نبود؛ ولی آقا کاملاً روان و راحت می خوانند. زهرا خواسته های همه را در نامه اش آورده است.

- انگشتر هم می خواهید؛ آره؟ یک قرآن کریم هم می خواهید، یک جانماز هم می خواهند... در جانماز، مهر و تسبیح باشد... چشم! یک دفتر و قلم و چادر هم می خواهند...

و آقا ادامه نامه را می خوانند: (... برای خاله زهرا و بچه هایش، ریان و ریحانه، می خواهم دعا کنید؛ برای خانواده ام. و از شما چفیه می خواهم. زهرای عواضه. برای پدر شهید و مادر شهیدم دعا کنید....

- چشم! خداوند ان شاء الله که همه شما را محفوظ بدارد. آقای مقدم! این هایی که این زهرا خانم خواسته، همه اش را به شان بدهید. هم سجاده من را بگیرید، هم انگشتر و قرآن و جانماز و همه را؛ جانماز هم باید یک مهر و تسبیح در آن باشد....

دارم به این نتیجه می رسم که دختر شهید ها حق دارند آقا را بابای خودشان بدانند. دبیرستانی که بودم، یک دوست فرزند شهید داشتم؛ همیشه با همین جمله که «عوضش حضرت آقا بابای منته...» باعث می شد به او حسودی کنم.

حسن ختام

نویدرهای

السلام علیک یا بقیه الله! سلام بر شما ای بقیه خدا روی زمین؛ سلام بر شما که خداوند، آمدن تان را به همگان وعده داده و جان های خسته، دلخوشند به رسیدنی که گرد غم و اندوه را از دل ها پاک می کند، به شما که بودن تان نوید رهایی است مظلومان عالم را.

سلام بر شما، آقای عدل و عطفوت که بر ذره ذره این عالم ولایت دارید. مهربان ترین آشنای زمین و آسمان! کاش ما که ادعای دوست داشتن تان را داریم، آن غریبه ای نباشیم که از بدی های مان حجابی ساخته ایم تا این دیدار شیرین و این آرزوی دیرین، طولانی و طولانی تر شود.

قسم به حقیقت انتظار که ما مشتاقان و آرزومندان لحظه وصال تمام عمر به صبوری ایستاده ایم تا برسیم به آن روز روشن موعود. در زمانه سخت و سرد دوری که از دیدگان کم سوی مان پنهانید، دردهای ناگفته را درون قلب غمدیده از اندوه هجران، نگاه می داریم تا درمان این زخم جانکاه از راه برسد و درد کهنه فراق به مرهم دست های روشنش آرام گیرد.

ما صبح و شام مشتاق و منتظر، دیده به راهتان در کنار دروازه دل ایستاده ایم. تو را به جان عزیزتان سوگند؛ صدای آمدن تان را به گوش ما برسانید و دنیا را از طراوت عطر حضورتان آکنده کنید.

تا همیشه سلام بر شما و بر روزی که بسا حضورتان، زمین و آسمان غرق نور می شود.

دومین جشنواره

روایت حقیقت

سیاست داخلی

مسائل اقتصادی

فرهنگ و رسانه

منطقه و بین الملل

بخش ویژه (روایت جنگ ۲۲روزه)

مهلت ارسال آثار تا پایان آذر ماه

اعلام نتایج در دهه بصیرت

برای شرکت در جشنواره به سایت بصیرت مراجعه کنید

WWW.BASIRAT.IR/RH2

معاونت سیاسی سپاه

مرکز اطلاع رسانی و مطالعات سیاسی

دبیرخانه جشنواره ۰۲۱۷۲۴۶۰۱۰۰

ارسال نظرات ، پیشنهادات و سوالات در پیامرسان ایتا به آی دی @Basirat_faa